

N. 52 D.

Handwritten text in a cursive script, possibly a signature or a name, located in the upper central part of the page.

Aquest libre es de doctrina pueril
Escrit per lo Mestre Ramon Lull
Deu honrat glorios senor
nostre ab gratia ebenedictio
vra comensara aquest libre
quies descomensamet de
doctrina pueril

Del prolech

Deu vol quens cuytem, e tra baylem en Eij a seruir, corla
vida es breu, e la mort se costa a nos tots jorns, e peraco perdi-
ment de temps deu esser fuit airable. Non al comensament deu
hom mostrar a son fill les coses que son generals en l'home,
perque sapia de veylar a les spirituals, e facia hom confegir
a son fill, e acio que confegira, en apres conue que sia fuyta
constructio en aquest libre matiu lo qual sia treballat on
lati cor anans sentendra lo lati. Non com acio sia en axi, p
amor de acio un hom pobre peccador menys preat de les gentz,
colpable mas qui indigna queson nom sia scrit en aquest li-
bre, seu abreuiadament com pus planament pot aquest libre
ed altres al seu amable fill, per tal que pus leugerament, e
enans pusque entrar en la sciencia en legial sapia conuer
e amar e seruir son glorios deu. En lo comensament conue
que hom face apendre a son fill los dotz articles de la fe
catholica, e los deu manaments que deus dona a moyses en
lo desert, e los set sacraments de sancta esgleja e los altres
capitols consequents. Conuenient es que hom a son
fill mostra, acugitar en la gloria de pareys, e en les penas in-
fernals, e los altres capitols que contenen en aquest llibre
cor parays tals esguitaments se custodia hom en amar e enten-
de deu, e conuenent ab ons nodriments

Dels xiiij. Articles.

Fill eu sapies que articles son creura e amar ueni coses
emara uelloses de deu, lo primer Article creura un deu -

Collegi Montis
Sion. Oc. Sev.

Loqual es comensament de tots comensaments, es enor
e benefaytor de tot quant es, acreuret come vn deu ester
tant solament, en loqual no ha nengun defalimene ans
es compliment de tots acabaments. aquest deus inuisi-
ble alstaus huyls corporals. seruisible alstaus vjls de te
anima, et es digna de tota lehor, et de tot honrament, en
deu es bonea, granea, eternitat, poder, serueia, e amor
virtut, gloria, e perfectio, iustitia larguea, misericordia
humilitat, senoria, pacientia; En deu amolees virtutes
semblants, aquestes e cascuna de estes virtutes ensemps,
son vn deu tant solament, obligat es acreura aquestes
cosas, Espera es creat, e engut en est mon que en vn
deu tant solament cregues, e adora. Eams l'ecories en ayo
no fas suspenses infernals e apelen hon vajes sostenir
trebals infinits; Amable es deu, cor es tot bo; gran es
deu, cor tot quant es torna en xij; durable es deu, cor no
ha comensament nisi: temible es deu, cor tot poder es
en xij: e totes cosas sab. Fill ame deu perio quel cam,
e que e fassa agradable als gents. La virtut que es en
uicior, en oyr, en adorar, en gustar, en palpar, tota le
addeu, ama a Veritat, fertal que la diuina Veritat
not sapia mentider, mers preja la gloria de aquest mon
que poch dura perco que es poschida de la gloria que no ha fi, la un
ada idolra de la perfectio de deu cor nuyta altre cosa no li pot
nar compliment. fill ama iustitia, cor si no ho fas iusticia te
siugetat a ofensa per perdurable, e que no es cobert adeu de tot
e donat cor mes te pot donar e obre que altre. Ages misericordia
siuols que sia perdonat. Humiliet adeu que es a l'altor
humils e de nella la argulloros. no agis uergonya de honrar
seruir e obeir adeu cor honrat Senyor es, e ama pacientia pro
que no cajes en la ira de deu. fill uerey en vn deu a complir e con-
ue uicior totes estes cosas de mut d'itres moltes d'altres semblants; aques-
tes siuols esser agradable a deu.

se doltera

11

De Trinitate

Obligat es, amable fiyl a creura, en la Santa Trinitat
 de nostro Senor deus, la qual Trinitat es vnde quies en
 Trinitat, Soch affebes, pare, e, fiyl, e, Sant esperit, e,
 e, creura, vnde es lo primer article, e, creura, en lo
 de pare es lo segon article, e, creura, en lo deus fill es
 lo ters, es creura en deus Sant esperit es lo quart. Deus
 para engenna designates deus fiyl, e, de deus pare
 deus fiyl his deus Sant Esperit. Lo pare, e, lo fiyl, e, lo
 Sant Esperit son vnde tres tament, infundament, eter
 nal, e, ab tot complimet engenna lo deus pare, deus
 fiyl, e, id deus Sant Esperit, de deus pare, e, de deus
 fiyl, lo pare e, m, e, lo fiyl altre, e, lo Sant Esperit
 e, altre, e, tots aquestes tres personab, son vnpoder
 una sauesca, vn amor. Fil, soquet die de la Santa
 Trinitat de deus, e, de la sua unitat, e, es axi, e, en
 cara moltes molts que not puch dir, e, situ en est
 mon per lum dese asso creus, en lo altre segle, ho, en
 tendras per lum de entenimet illuminat per la
dicional intelligentia, sans perquistu fiyl no pots
entendra, e, est obligat a creura, co que no pots
entendra de la Santa Trinitat, es cor la unitat
e, la trinitat, de deus e, maya que lo ters entenimet
 e, cor yo no lo dich en manera que tu ho puses en
 tendra, no descrees tot, co que no pots entendra

cor si ho fas tu noli fer Maya contentenimè a totes coses
e, Saps perquet parlo asi supthimèt persoque ton ente
nimèt se auustum a exsalar se, endressar ton voler en
amar deu, no menys per fet aquest libe perso cogros
samet es recomtat, cor mes est fet, a exsalar ontentimè
ans es fet p'loquels entemimentò dels infantò p'uscha
esser exsalar a entendre aquest nom de deu.

De oratio

Creada, e fahedou qui hafet ho mon de noxes on
en lo comensamènt, crea deus lo cel, e, la terra, e fo
lo primer dia diemenge on lo qual crea los Angels
e, en aquest dia organ los demonib del cel perso cor vil
gren esser semblans a alisme, e, conferma deus los An
gels en Estamènt que no poguessen peccar, on lo dilluns
crea deus lo cel on lo qual estan los Angels deuant deu
Endimars, crea deus la mar, e, la terra, e, les erbes
e, los arbres, e, los sementò, endime cres, crea deus lo
sol, e, la luna, e, las stelas, per illuminar la mar
e, la terra. En dijous crea deus, aucels, e, bestias, en
deuendres, crea deus home lo qual hai nom Adam
e, comfo adomit, tunc una casta don crea fembra, co
es Eva, Ede, Adam, e, de Eva som tuit aditò, en aquell
dia mates mes deas adam, e, Eva, en paradís Terrenal
e, fo senyor de totes las bestias, e, de totes las plantes
e, de totes las aus, e, de tot ço que terra leua, e, soste

En lo set dia deus reposa a demostrar que deus crea
 tota la terra tota la vida que crea convenient e, crea, e, per
 de lo set dia fadia festinat, e, dia de loar, e, donras
 e, de contemplar deu, a demostrar que en aquell dia
 com lo mon comença, conuene a ferir lo complement
 de nra veementia. Fiyt deus haueu saluacio, a creura
 de core que deus es creador de tot quant es, e, que tot
 quant es tornaria a noxer deus no ho sostenia, e,
 sens deus co que es no seria, veyes fiyt deus con
 gran cosas ha creades, assi com cel, e, mar, e, la terra
 e, veyes quantes cosas ha creades, e, Esguarda com las
 ha creades, son beles, e, profitables ensi, e, a les crea
 tures ha tant debe, hobri los huyts de te anima
 e, veyes con grans nobles lo creador qui totes cosas
 ha creades, tots los Reys qui son, ni tots los homens
 daquest mon no porien crear una flor, ni una bestia
 ni puria hom crear nula creatura, nula creatu
 ra no poria vedax al sol son mouiment, ne ala
 pluya son delectament, daqueles cosas qui son al ho
 me pus necessarias ha deus donada mayor abun
 dancia, assi com dayre, e, daer, e, daygua, e, de
 foch, e, de sal, e, de ferre, e, de pa, e, de las altres
 cosas semblans a aquestes. Creades ha deus ales, als
 aucels per que pusan volar, e, als donada plo
 ma per que se que sia tur vestimet, e, a besties
 creades ungles per que sian lurs sabates, e, als

arbres ha creades fruytes perço que pusquen los fruytes
medurar, e, als peys ha dada la mar perço que p usca
nadar, e, acada creatura ha creades deus aqueles pro
pietats que los son mestres. deus ha creat alom lo causal
per caualcar, e, l'estoi per casar, e, molt per meniar
e, la llana per vestir, e, lo foc per calfar, e, lo bou
per arar, e, las altres creaturex ha creades deus a ser
uir home: Com seras fruyt alabaula, e, haurat, deuat
tu los viandes que deus meniar, remembre quantes
creaturex veuras lasquals deus ha creades; Entin
com les coses que menges ta deus fetes adur de diuersos
lochs, deus ha creats tos huils, perço que ab los huils
lo veges en las creaturex qui representen, ab huils
coetapensa, e, deus ha creada la memoria perço que
ab aquellab lo remembre, e, deus ha creat ton cor
perço que si ta cambra hon lo tengas et amb, e, deus
ha creades las mas perço que fases bones obres, e,
ha creats tos peus perço que p las luras carreras vages
La creada taboca perço que el lous, et bene es que, no
poma dir fruyt tan tes creaturex, com deus ha creades
ne no sabria dir la senyoria que tu donada sobre
elles, ne tu, no opories entendre on que tu est esse
uengut, per lo gran benifet que tu has rebut de ton
creador, remembre, com deus te pogra fer per, e,
fuit o, beta sis volgues. Entin com te pogra fer

4
contret, o jueu, o serrahi, o demon, o alguna altra
cosa a la qual fora mayor fora no esser que esser
a coniderar, e, apensar se come amable fuyt totes les
coses demunt dites per tal que la presencia daquest mon-
facer obres per las quals lias agradabile es l'ant de gloria
e, adieu

De creacio.

Creacio es recobrar lo que auia perdut a nostre
Senor deus, per son poder, e, creatio, es totra at demonj
son poder lo qual hauia sobre nosaltres. En peccat
e, en error cahee fuyt tot l'omenal linatge per nostro
primer pare adam, e, per nostra mare Eua qui foren
desobedients adieu Senor de gloria, e, asso vench
quel peccat fos venchut, e, sobrat, per aquel qui es pus
contray a peccat que neguna altra cosa. com deus be-
neyt sia, e, yl hac creat adam, e, eua, els ach mesos
en paradys terranal e, firmament adam que de
tots los fruits mencau enforaduy, e, si daquell me-
iaua. Segur fos de mort; E l'demon en forma de Serpit
vone a nostra mare Eua, e, conseyati que ella feeb
tant que adam menias del fruit que deus li hauia
vedat. E cor adam moria daquel fruit, e, fos desobe-
dient a nre Senor deus, e, per isso caech esta mort on
estabayt que tu uoris en nosaltres, E fo feta discordia
entre deus, e, l'omenal linatge. Si Adam no peccab
en pesas lo manament de deus mit home no morira

ne agra fam, ne set, ne calor, ne malautia, ne treball
mas lo original peccat. Saques fuyt que tuit caygueram
on la ira de deu, e, adam, e, Eva foron gitats de paradís
on aquet dia, en lo qual hi foron mes ob, tot aquels qui mu-
rien anaué enfoch infernal vestro que plaç al Subri an pare
que son fuyt pres cam de nostra dona sancta maria per gra-
cia de sant esperit her adones lo fuyt de deu p gracia
e, pietat vench en una donzela verge qui es apelada
nostra dona santa maria la qual fo del linatge de daui
en aqueta donzela lo fuyt de deu fo incarnat e, nasque
e ylla estant verge, sens que no fo corrupida ne per
de la vergenitat, de la qual donzela nasque, deu, e, home
ensem, co es nostro senor jesucrist, en lo qual son dues
naturas, so es a saber natura diuina, e, natura huma-
na, les quals dues naturas son vne persona tens la-
ment, Aquet jesucrist vench en l'omon p recrear
l'omon, e, p desalsar l'umana linatge qui era caygut
e, lo qual fo desalsat ab ver acustament de natura diuina
e, de natura humana, e, ab lo treball, e, passio que
sostench per amor de nosaltres. fuyt a creura beca
en aquest senor jesucrist de que yot parla, co, senou
feyes, no series recreat, ne seria leuada de tu la cosa
la qual te fo donada per lo primer pare en lo qual
son los jueus, e, los serrains, e, als altres infacto
persoco, no creyen lo acustament, ne, en la passio
de nostre senor jesucrist, si ten mala cosa es peccat

a. El que desobediencia a deu qui que per un peccat tant
 s'ha met. fons tuit en la gra de deu, e per aquell peccat
 a delir lo fiyl de deu ne volch esser encarnat, e la hu
 manitat que preb se couench sostenir engosch, e tre
 bayls, e greu moreb, guardat fiyl de peccat cor per
 perat, es hom desobediencia al altisme, e deu es ana
 mitch dom com hom fa peccat, e per la desobediencia
 e per lo peccat van los peccadors en foc perdur
 rable, e sostenir engosch, e trebayls, e perora la etor
 nal gloria de nostre Senor deus.

De gloria

Gloria es fiyl continuada, es franca benuhirancia
 e es en aquell qui dona gloria, la
 qual gloria es donada per nostre Senor deus qui glo
 riaya en la gloria, dona gloria als sants de gloria, hon
 si tu fiyl vols hauer gloria. a creure se cone que deus
 sia glorificador dels benuhirats de paradís e que agu
 els sien glorificats en la sua gloria, e que deus los glo
 riaga en la gloria mateixa. En assi com lo foc qui
 ab si mateix s'escaufa, en assi lo diuina Rey de gloria
 ab si mateix dona gloria als angels, e als sants
 qui son en gloria. Si deus en aquest mo dona a
 bon cors benuhirancia de aquestes coses corrupa
 bles temporals qui no son gloria, ne han gloria
 quant mes fiyl lo Rey de gloria qui es gloria

pot donar a sos amichs en paradís gloria, Saps fiyl
 que la gloria de paradís, es veure deu, e amar deu
 e adorar e loar deu, e cascuns dels sants de paradís
 es gloriat en la gloria del altre, ^{CRUS} Ne ~~es~~ fiyl que
 en gloria, hom mena, ne beua, ne faga hom ab
 fombra, car totes estes coses an de faltar, e fuzetat, e a
 queste coses se convenen ab aquit ~~mon~~ qui es fuzet, e cor
 rumpable, e ple de defoliment, veus tu fiyl lo cos mort
 del home just lo qual podres en terra, com hom lo so
 terra, a quel cos reseritara a dia del iuy, e sera
 pus veplardent que el sol, e no morra, e haura mel
 de gloria que no de tota la gloria que es en los homes
 daquest mon, pero que agues la gloria daquel altra, tu
 hauras gloria qui durara aytant com la gloria de deca
 e donchs remembrat ~~en tin que d'esperar per~~ ~~procho~~ glo
 ria ~~que durara~~ ~~que durara~~ ~~que durara~~ ~~que durara~~
 aytant com la gloria del altisme. A fiyl, e con, en gran ma
 ldictio son aquels qui per una poca de bonuyranca tem
 poral perden la celestial gloria qui no ha fi, e van en
 turmentes perdurables a User lots meses a, misentis tre
 bayls. Si tu fiyl entres gloria on que seas auras gloria
 e atiberas gloria, Usas perque perso car entots los
 lochs de gloria, es lo glorificador, El Senyor de gloria
 aquels qui son en gloria aytant amen, com entene, e ay
 tant entene con amen, e tot so an que amen e entene
 on si tu fiyl en aquest mon no pots haver tots los de

x Si tu, fiyl, mereixes per
 la gloria daquest mon

com per meyns per poca glo
 ria que poc dura

liti. Daquest mon que exrens guardat que no perdes
 a ton vobes la gloria que lo teu sostenimet no poten
 rendre, si tu fuyt. nod aues. La tua ma per on dinex
 nel teu cap perds guardat que no perdes la celestial
 gloria. La gloria daquest mon, Esitit la gloria
 daquest mon menys preas la gloria de altre segle
 met lo teudit en lo foch, e, assage. Si poras sostenir
 lo foch infernal perpetualment lo geial sostenen
 los damnats en aquel foch te couendra sostenen
 si menys preas la gloria de nostre Senor. Deus.

De concepcio

A creura te cone fuyt de nostro Senor Deus Jesucrist
 lo qual es la iustamet quel fil de deu feu ab natura
 humana qui fo aiustada ab natura divina per
 gracia de Sant Esperit en lo ventre de nostra dona San
 ta maria gloriosa, en lo comentamet com plach
 a nostre Senor Deus que vobes humilias, e, recreas lo
 seu poble. Fames l'angel Sant gabriel a nostra dona
 Santa maria, Aquel Angel glorios aporta salut
 a nostra dona Santa Maria de nostro Senor Deus. Dis
 si Ave maria gratia plena, dominus tecum, Bene
 dicta tu in mulieribz, Et benedictus fructus ventris
 tui, Spiritus Sanctus superueniet in te et virtus altis
 sioni obrunbauit tibi; Aquestes salutis vigues fil
 sou. a la verge gloriosa, en lo mayor plan e, lo maior

honorant que hom pot fer es que hom la salve
aquelles salutacions que l'angel Sant gabriel li
aporta de nostre Senyor deus; i encontrent que la verge
maria consenti a las paraulas que Sant gabriel li diu
de part de nostre Senyor que es ver deus, e ver home, e fo
a hombrada de Sant esperit, En aquella concepcio fo la
obra de totes las tres persones diuines, mas la persona
del fyll se encarna tenso lamet ademostrar la diuersitat
qui es entre lo pare, e lo fyll, El Sant Esperit, lo fyll
de deus es aquel qui es una persona a la humanitat
qui fo presa de la carn pura de la sanctificada sanch
de nostra dona sancta maria. Ensemps fo fyll aius
tada la anima Et cos de Jesu crist ab la natura diuina
Et la sua anima Et seu cors ensemps foren en lo ven
tre de nostra dona i en aquel temps matex quey fore
ach lo cos de Jesu crist tots sos membres, e tota sa
forma en aquella saucia, e en aquella virtut, e en
aquel poder en que fo Jesu crist, com fo cregut, e hac
perfeta edad, en aquella matexa saucia, e ab aquel
poder e veritat fo encontret que fo aiustada ab lo
fyll de deus. Not meuaueys fil destes paraules que vo
tramet a tu scribes de la concepcio del fyll de deus com obra
fo miravellosa la qual fo feta sobre natura per lo
poder diuinal que pot fer totes coses, obligat es fyll
a creure aquestes coses que yot dich de la concepcio del
fyll de deus, i obligat es a cativar ton enteniment per que

Les Esalbat p' hum defe, car en asi con naturalmet
 som tuit obligat amurir; En assi p' la nostra fragili
 tat e p' la Subirana obra del altisme som tuit obli
 gat a creure co que no podem entendre del Quenimet
 del fil de deu; La uenimet de fil de deu Jesu crist fode
 nunciat ans que fos p' los Sants profetas, e per los
 Sants pares als quals fo reuelat p' diuina esperacio
 obj' fuyt tos huils de la pensa e veges lo gran hon
 ramet que el fil de deu ha fet a tot humana linatge
 ens que vote genora la nra natura, e vole esser una
 persona mada a ab aquey sa remem bret la boneca
 de gracia, eternitat, poder, Saueia, Amor, e las altres
 virtuts qui son en nro Senor deus e, veges ten ma
 nifestat, e manifestat son manifestades en
 la concepcio, e en la incarnacio del fil de deu, Con lo
 qual fil Subira celestial ager font haingat ens que
 ha presa natura humana semblant a la tua; Am
 able fil yot don de conceyt a tot presch, et man
 ay tant que puch que totos tes tuos fuses me tes, en
 carer, Amar, honrar, loar, Seruir nro Senor deus
 Jesu crist per tal que tes paraules, e te dea, e tes obres
 dea de gloria sean agradas alles, han si tu vols esser
 honrat per nro fil de deu qui tant te honrat
 Qu' vols amar honrar, Seruir qui tant te amat

qui tant lamentat, e, si as febayt, ne fristor consolat
en aquels qui pertu humanitat ha auistada adertat

De Natiuitat

Enoc mes quel fuyt dedeu fo encarnat vobes nesser
deuira dona sancta maria de la qual nasceu, deu
e, home sens dolor e, sens corruptio de nostra dona
sancta maria, sapies fuyt que nra dona santa
maria era pobra fembra daquelles riques tempo
rals, mas rica era de virtutib. Enqida fo donnat li
natge, e per aso complac al fil dedeu que nasques della.
nase en pobre loch so es a saber en lo presepi home
yaue las bestias, silos fets dels Deys, e, dels gras
barant nessen en palaus e, en cambres, e, en draps
daur e, de seda; e los saludos del non nase en lesta
cabe e, en la paga que las besties menyaue; A fil
e, com breu foren los draps on lo fil dedeu fo en coltat
e, tan poch foren aquels e, per tempsas persones fo
sequit, e, amandrat; e impero tots los homens qui
nessen son nats en culpa, e, en peccat, e, lo fil de
deu nase per deler e, destruir culpa, e peccat, com veu
ras fil alcuna cobifombra fora pobramet ves
tida e, son guardamet se significa honestat e,
aquela portara son ben fil en bon bras vestit pobramet

Adones cogito eternitat del fil de deu qui en lo
 dia de nostra dona sancta maria era pobramet
 vestit. En asi com lo altre infant poch se lexava
 amnistiar lo fil de deu a nostra dona, poch, apoch
 crexia son cors. Gati se sia aso que son poder osa vir
 tut fos mayor que tot l'altre poder e, tota l'altra vir
 tut quies en las creatures. A esma com dols guarda
 met era aquel que cre entre Jesu crist, e, nostra dona
 qui el labio son fil e, Senor de tot l'omon, e, Jesu crist qui
 labio la mare la mecha e, la pus noble, e, la pus
 beta qui anc fos ne sera. Amable fist tu est nat
 e, vengut en aquest mon p' honrar, e, servir aquel
 fil de deu de que yo parle, per lo qual te monest que
 totans et des que viser, hon si tu nos ames nel ser
 uoy seras contra perque est vengut en lo mon, e, se
 ras servit, e, en perdurables treballs als quals seras
 fegit p' la darresa. Sen ventra de nro Senor deus.

De la passio

Al Ama, e, ab pau te deuria esser recomda amable
 fil la passio de nostro Senor deus Jesu crist, car aquela
 morte, passio p' la mayor conzastasio d' amor, e, dado
 lo, que aneho, ni pusca esser, en aquel temps, com nro
 Senor Jesu crist al Edad de xxx anys, el peicava
 a lo pob le dirael, e, feya mots de miracles ses deuench

quels jueus tractare en samost, e Judas Iscariot qui
ere un dels xij apostols vene als jueus p. xx dies
lo fil de deu nostre Sena Jesu crist, e lo fil de deu qui
e Sena Senya de tota creatura soffer que fos venut
e liuras amant, e a passio persoque de liuras lo Sen
poble del poder del diable, com sacosta la passio de
Jesu crist a dia que dech morir Jesu crist estava en
oracio aquella nit. Denunciava la sua passio als
apostols, e aquels qui ab Eyl eren e, pregauels que
estessen en oracio e, que dixeren aquestes paraules
Pater noster qui es in celis Sanctificet nomen tuum
Adueniat Regnum tuum fiat voluntas tua Sicut
in celo, & in terra, panem nostrum quotidianum da
nobis hodie, & dimitte nobis debita nostra
sicut & nos dimittimus debitoribus nostris, et ne
nos inducas in temptationem Sed libera nos a malo
En aquella nit que Jesu crist a horada enguant
era hom e, feya reuerencia a la Santa deitat
a demostrar que eyl ere hom, vene Judas ab gran
gent, jueus armats. Los quals prengueren e ligan
ven nostre Sena deus Jesu crist, exrenaren lo
Sen pertal que fos crucifixat, e mort, vege
fuyt con gran fe La humilitat de Jesu crist
e el Eyl qui era e es Sena de tota honra se l'era
ua ligan als jueus, vege, e unton con coral

met am que La salvacio del Senyor lo qual se ha
 una de salvar per la sua mort, los Apostols, e, tots
 aquells qui eren ab el tot lo desamparare, e fugire
 sal tant amet, Sant pere qui seguia empero tres
 vegades lo nega aquell nit, e disquend lo nexia. Sa
 pies fil que los jueus desputaren lo salvador de tot lo
 mon, e, Escuporenli en la cara e, clucarenli los hoils
 i. e. forien lo, e, donavenli cotades, e, puis els li dema
 nare quahora aquell quiel havia ferit, en totes les
 maneres que ferspudien lo honorau e l'escarnie, e,
 cyl era vengut p. salvar e, p. tres cils del poder del
 Demoni en to quel dia no Estigueren en als mas en fe
 rix e, en Escarnir lo fil de deu, e, al matj els lo lli
 vare a ons Pilat qui era procurador del Senor de
 Roma, e, aquell fou lo asotar tant regomet que a
 quel seu cily ten precia deson cors tot era corrid
 p. e, esguinsat, e, la sanie de corria per tot lo cas
 con la gran asotat feeren li a portar la erou entro
 lo loch on lo crucificare, e, estabalaron lo en cla
 e, puis, vressare la erou e, l'haia passiat en la onca
 per tal que tuyt lo veesten ab sab, e, ab fet, e, ab
 luya, e, ab omagre lo ab aurare, e, son cap ab coro
 na des pines coronare per tal que las Espines li en
 trasen per lo cap ab tanca lo ferire p. lo costat tal
 forment que lo cor li portu p. mig, en aquesta passio
 e, dolor deuch lo fil de deu per amor que salvar son

posse omnia possidere tu potuisses habere legacabada
per quod potuisses auere gloria, et si filius dei
se voluisset los jueus, nec totos los homines nec demo
nis quison pot potuerit tormentar, ne auerira
eorum. Et es Senor poderos sobre totos, mas cor labua
morte era mester ad aluar. Non potes, pro vobis to
fexias que homines tormentat, et laucis. Sapient
filii que una gota de la santh de Jesu crist abestara
arembra totos los pobles, mas pro la gran amor que non
ha vobis que tota la santh de nos es empida cor
totanora conamploa que es tant formet brencada
que non pot romanu genituri en axi lo cors de Jesu
crist pro per tantos lochs fradat, et nafat que ges
desane non romas. Amabile filii si vultis viuere en
gloria placet la morte de santh de Jesu crist, et non
pot placere non amos tant combatare amatu; lo
qual placere si non deuat eyta tardeya, et tur
ment sua. filii, tunc si tunc era mense preat se
suerit en aquet die que pensaua morte en la creu
que en aquet temps en que arasom es mense preat
et, et estomat, et escarnit, cor moler son los homines
qui pro filii non ploren ni moren, ni li han grat de la
passio que los tench per amor deus, et moler son los
infidelis qui il desonze et el clatome et qui creon

que el sia hom estat fals e s'aliador. fil guarda en la
 creu de veges con te represente l'apario de jesu crist
 qui esta ab los bras estesos e espera que en assi con
 eyl es mort p amor denos a saluon que en assi nos
 no famem mort p eyl a honrar. Amori te coue fist
 vuller hono. Ed onchs pus que has amouir vuller
 morir p honrar a quel Senor qui ta creat, e quit
 dona tot quant has, e quit pot dar foeh perdurable
 e quit vol dar gloria que no hasi, e qui p la tua
 amor es vengut murir. Saps perque tu ne vols
 murir p jesu crist per lo costat mort se faga ho
 ei perso ca ames mes effer en aquest mor que en l'al
 tre. on si tu fosses jesu crist y ano volqueres morir
 ne murries. Con sia cosa que jesu crist no muria
 si tu fosses qual cosa es aquest qui el Senor murira
 person vejat, e lo vejat no vulla morir p son Senor
 ne perque los cauallers d'aquest mo moren en la batay
 lla p son Senor, ne perque los cauallers d'aquest mo
 moren en la bataylla per lo honor, ne perque es
 duptada la mort qui es porta da vida on son los sans
 de gloria. Sabries me respondre si qual mort es ma
 yor ne pus volia q morir p amor e p malauia
 ne vuller tant amar que volqueres e. Sabes e
 e gozayes murir. Si no mor per amor sabras ho

desigues. Sapiens fil que mort natural no pot fruyt ne
gasardon, ne aquel qui no amo no sab morir; ne qui
no gos amoira no es en estat de saluacio. Remem
bra fil quant son los homens qui moren p auistar
vines e p haueu la vanagloria d aquest mon
e veges quant son los homens qui moren p glori
uador Senyor de tot homon qui muy p amor de nos
Amable fil con taje a dir d altres coses coue
que les em la materia de que parlam de la qual ma
terria motes paraules santes, e deuotes pusean
esser recomtades agradablament a nre Senor don
causats

En lo temps dels profetes, e dels sans parets ans
quel fil de deu fos encarnat, e crucificat tott los pro
fetes, e als sans qui creia en la uerimie de Jesu crist
fil de deu anau en infern p reho del original peccat
on con pla al fil de deu que fo encarnat, e nat sal
Joan Baptista fo mis alge del fil de deu als
sants qui cron en les peres infernals turmentats, e
denunciats, a aquels lauaximie del fil de deu del qu
als foren los sans alegres e consolats. Sapiens e ve
gues amable fil que con la anima de nre Senor
Jesu crist se va lo cors mort en la creu que encon
tinet de uella als inferns, e veu a Adam, e

Abraham e, als altres profetes, e, Sans, e, Frach aquels
 aforsa dels demonis de lur preso, e, mes los en gloria
 celestial. Aquel no haurafi con Adam viu son
 Senor venor, e, son Senor q'yl ades l'urar d'el
 creday e, de la docta son havia Estat v. milia
 en un any. Adonc ho dir aquestas son les mans quin
 creare, imformare. E aquest es lo Senor quin ha re
 membrat nos en la sua gloria. Lo gran goig que ada
 e, los altres Sants agueri nos e, poria recomtar ne
 tu nos teorias armar; Empero tu pots cogitor con
 gran goig aurres si hom se treya de un pou plen
 de foc, e, de sofie, e, de serpents, e, de tenebres, e, hom
 se mudave en la gloria celestial, si per un pe
 cat de Adam las eximas de les Prophecas qui no
 consentire al peccat, e, estegren tan longamet a infern.
 E tot tims hi Estegren si fil de deu no l'ingues. Re
 membra fil con gran cosa es la iusticia de deu
 qui tan formet pones peccat, e, no cregues fil quel
 fil de deu venga altre vegada delurar los peccadors
 qui son En los inferns. Saps fil que lo fil de deu vomas
 ab deu Jesuevist en la crou e, ab la anima revela en
 los inferns estant lo cors en aquel loch honso crucificat.
 Es abs perque perseques lo certizat que lo fil de deu es
 per tots los lochs qui son, con tot quates creat no es tan
 gra con es lo fil de deu.

De Resurrectio

A creura te case fil que l'odiendres com nro Senor
Jesusrist fo crucificat, e mort per nos altres
a salvar. Adones Joseph ab animaia q's. Lo cors

quors.

de Jesusrist a pons pilat persoguel l'oberras en un
monimet molt bon, lo qual auia fet assos obs, on
con lo cors de Jesusrist fo donat a Joseph ab animaia
Ysa lomaya don quel pogues recbre, e con aquel cors
ten precios fo humiliat, a esser sotmes ^{en} la terras.

Debenbra fil onestas paraules que yot dich si uols
hauer humilitat. Sapris quel ter jorn resucito
e p manifestar la gran misericordia de nostro

Senor deus, vole primeramet aparer a la magda
lena qui era estada molt peccadora fembra, dea
amauo Jesusrist ab gran caritat se, con caritat e

l'amayo vivit. que hom pot haer ademostrar
que caritat es al fil de deu molt agradable, lo fil

de deus aparech a la magdalena dementre que l'
apostols estau en una cambra las portas eren

tenedes, nostro Senor Jesusrist aparech en aque
ls per demostrar que est era resucitat a b cors glo

rificat que no ho empatsamet de esser per tot
loch. E ademostrar que est era veraderamet homa

de mano amengar. Lo gran alegria que fo entrels
apostols con vieren l'ur Senor resucitat, nos

qui ho pogues recomtar e p aso con Jesusrist

Apartit dels veure sent Thomas qui era vndels apes
 als quals qual dixeren que Jesu crist era resuscitat
 sent Thomas respon que nou creya entro
 quel meyes los seus dits en las nafes de Jesu crist, e,
 fos occasion a aereura. Per lo sent Thomas noude
 creura nostro Senor Jesu crist aparech absent Thomas
 dient mit Thomas los dits en mes nafes, e, Sapiens per
 nou voltes creura on per lo que fos demostrat que nro
 Senor deus es agradable l'ententiment qui sap alta
 per saber veritat per asso lo q' grasent Thomas
 si mages en lo costat, dient tu Senor meu, e, deu meu
 Amable fil en la Resurreccio de nostro Senor Jesu
 crist fo representada, e, significada la nostra re
 surreccio, la qual sera al jorn del iudici, con seran
 resuscitats e iutgats per lo fil de deu

De la Assumpcio

Contin amable fil aquestes paraules que yot
 diu, e, ages preemas en ex las; Sapiens que apres
 quorante iorns que nostro Senor Jesu crist fo resuci
 tat Sen jaya a cel, ser a la part dreta de deu
 lo pare, on con aquet man sia loch de corruptio
 e de defalimet, e, con lo Sant cors glorios de fil de
 deu sia glorifirat per aso fuyt no fora couinet coza
 que cors con glorios con aquel romangue saig en aquest

mon enfe nos qui hauem cors mortals e, corrupti-
ble. En la Sumptio del fil de deu es. Significada la
sumcio e, al quiamet quebteu cors fora fil ab dia
del iudici en lo cel si en aquest mon est. Seruidor
e, amador e, lo adon del fil de deu, cor en asi con
lo fil de deu vine, en aquest mon, per donar nostra
natura, e, sen puja ab cel. ab pla, en asi puja
en lo cel tots los cors daquels queis on e, daquels
qui en aquest mon seran. Estats de seruidors, e, qui
creura la sua paternacio, e, qui glorara p, honras
los honraments. Mas si per auentura fil tu est hom
peccador, e, est degradable a no senor deus, e, no
excus. En los articulos de la sancta fe catholica. per ser
la pres que toncos al dia del iuy vellera als inferns
E aqui estoras ab los demonis en foc perdurable, ve
ges fil los aucells con volen, e, puja p, la aer, e, re
membra con gra gloria auxas si per la ayre vas on
teuullas, e, ve ges con gra de lo auxas si ton cors se
uala al abis infernal, e, on causer tenebros, e, on
preso, sens nula consolacio, e, engorimet, e, a pi
contos los angels, tots los sens de gloria, ab cat
demolt gran dolor, e, ab gran profeso a oxen a no
senor Jesu crist per fer honramet con puga en glo
ria, en asi als homens peccadors com passen daquest
mon en laltre hiden los demonis de infern
ab molt orribla es guardamet per tal que en foc

do usor

perdurable someten el tormento, Si tu fil vols pujar
 en bon alt loch, e en un alt cellet amb con lo cel, aco
 menson te coue de mentre que temps as con fasses
 bones obres, e guarda que peccat no fasses, ton cors
 confessa que no pucas pujar en les altes gts
 pugen aquels qui p via de penitencia fetta en de
 ums, e en bones obres pugen a la celestial gloria
 si si vols pujar la onra Jesu crist. puge te penes
 e, ton desig a ell, e deca toa ton remembramiet a la
 virtut don et vengut, e a defalimat en lo qual
 estab. en aquest mon, e menys pecc. a quest mon
 persequesias preat en la terra. Daquel loch on son los
 sants de pareis, son ca huts los demonis qui estan en
 lo mig loch de la terra. Estan a terra de foc, e en
 ay que bullent, e en bases de foc, e en aquel loch
 on son ca huts los demonis deca lara e, Estaran
 los homes peccadors qui menys pecc. e, desere la
 gloria de nostro Senor Jesu crist.

De Judici

Con lo nombre sera complet dels sants qui sera
 en gloria en las cadixes don los demonis son ca huts
 Adoncs sera de suetio general, de ls bons, e de ls
 mals, e fuit vendra hoir la darrera sententia

de la qual nuyt hom nos pora apellar ne Usayge
En aquest dia m'arevellat resucitaré los cors dels
hòmens los quals cors estan en pots, e en sendra
En la Feixa e Esperança sententia que sera do
nada al dia del juig per lo fil de deu, Adones seius
sera un os ab altra, e cada braç cobria sama, e
cada membra^{ab} la forma, e cada anima cobria
na son cors. m'atey en lo qual era en aquest mon
Fidicus ha creat tot quant ab facerob ademstrar
son gran poder. Eimar pots fuyt que deus uoltra
ressucitar lo qual ha demstrar la gran iusticia
E cascu home resucitara per nebre quando de
que hauro fet, e cascu vendra ab son libre
en lo qual sera escrit los bens, e els mals que
hauro fet en aquest mon. E cascu haura a tra
compta deuant lo fil de deu. En aquest dia uoras
lo fil de deu qui vendra en ternus ab los Angeles
del cel. E mostrara les nafres per las quals osila
sanch el dia de la passio con reira humana li
natge comta; Aquest dia sera molt agradable a tots
aquels qui sera estat en aquest mon los seruidors
e sera molt ayrrable a tots aquels qui sera mort
en aquest mon en peccat. Amable fil aquel qui
dura la sentencia de gloria infinita, e de pena
perdurable. Sera nos senor jescrist fil de ma

Dona Sancta maria lo qual vene en aquest mon
 pendre passio, e mort per restaurar l'humanitat
 sinatge qui era perdut; Aquel glorios dreturer
 jutge de qui yot parte dira anats benuyrats al
 regne celestial hauey gloria perpetual; E anats mal
 uyrats en los focs infernals avec pena perdurable
 En aquest dia marey yran los sants en gloria e, los
 peccadors en pena; E per tot temps los sans sera en gloria
 e, los peccadors en pena. E per tot temps los sans seran
 en gloria e, los peccadors en pena. hahil, e, con seran
 benuyrats aquells qui seran retrict a fil d'edeu mostrat
 les nafres, e, els hebrays que p'yl acoran sostinguts
 en aquest mar; E ten ma luyrats seran aquells qui al
 dia perilla vendran ab las manes cudes e, no hauey
 de que faser retrict a fil d'edeu quils fera retrict ab les
 nafres de bon cors ab la passio que sostench p' amor del
 en aquest dia hauey los peccadors resurreccio. Mas no
 poran fugir a la sentencia, cor deus es entat lochs
 e, sobre fortes coses; Amagar son porom ne contres
 tar ne porom, ne grechs, ne Escusacions, res nols v altra
 Amable est fil a una anime, e, Remembrem fil que
 yo te engenrat e, he esperansa que seas Saluat. Ahira
 Et me seras fil tot veg peccada, e, lo teu peccat me sig
 nificat que tu seis damnat, qui fos leguer d'aver fil iuts amo
 bles de uiders de deu, con a cosa fora de sigar fil, mas los
 Oames homes del mon son expectat, per queats reho dons
 fil est desviabile; Ne peras person fil per tot nuil hom
 la gloria de deu.

Dels deu manaments

Manament es for ço que es seguit a cosa expressa
En lo primer manament es adorar amar, seruir vn
deu, com sia cosa que no sia més vn deu solament
A creure se coneix que nixi tenor deus dona la ley
dels jueus en l'omon de Moys, q' fo manament que
nuil hom, no colgues, ne seruis mas vn deu, lo qual ha
fet e creat tot quant es, e, en aquel temps creu fil los
jueus amichs de nostro Sena deus, e, creyen en xyl, e,
creu contra lo pobla, qui creuen: antigas de peras d'aur
e, d'argent, e, d'altres coses, e, cascun Princep feya deust
e, d'altre cosa vnaforma en semblançia e, aquela ado
raue axi com adu hon per asso lo Rey del cel e, de
la Terra mana a Israel que cre lo pobla dels jueus
que xyls no fesen deus estrany, so es a saber que no fesen
Idoles, e, que vn deu veraderament adorasen tan solament
Sapra fil que la ley dels jueus fo donada en lo comensament
e, aquela fo apelada ley veya e, la lignoua es apelada
Ley que tenen los crestians la qual fo donada per nro
Jesu crist so son los euangelis que dus legon en Santo
Egleya. Sabs fil perque deu dona als iueus la ley per
lo que no fosen en la error en la qual cre les altres gentes
qui creyen en las ydolas e, per asso que en lo lur pobla
hagues prophetes qui denunciasen lo auenimēt de nro
Sena Jesu crist e, que aquel pobla dels jueus nasques

nostra dona sancta maria en la qual se encarna lo fil
 de deu, la lig veyta couene esser anant que la noua enasi
 con los fonaments couenen esser anant que la cambra
 en los jueus nos parden de la culpa que an perso con
 trictase la mort de nro senor Jesucrist, e per aso son en
 error, e cuidan fanir la lig de moyse, la qual no tenen
 persoa no se queda lo que la veyta significa de la noua.
 Amable fil no ages en toncor mas. un deu con aquels an
 molts deus falsos en lur coratge qui amen mes alcune
 coses mes que el deu vertader qui ta creat, e qui t rige
 a gloria celestial e ha infinita tribays; si aquel del que
 pot man adorar e seruir haura ensi de felicit e no
 a batalla a ad aquet tu est mester, legid a cosa seria
 am qui t menas ercuras en aquel deu qui pot donar
 complimēt, mas con lo deu de gloria age tot acabamēt
 saps fil perque son molts havient en aquest temps en
 que son qui fan deus de qd otras persoa con no han conad
 sa del deu vertader qui es en gloria; e saps perq nos altres
 qui ercem lo deu de gloria nels anam preycar e mostrar
 lo deu de tot lo mon perso con harem paor de mort e teme
 murir p mostrar lo deu qui dona vida perpetual en
 la gloria diuina.

NO SIES VANIT

Segon Manamēt es fil que hom no prena lo nom de
 deu vanamēt, lo qual nom denra lo nro deu prenent en va

aqueles qui juran per deu, e, per les seues obres, e, menten
e, don contraries coses a veritat. Sapies fil que aqueles ame
mes so perque juran minton que no fan deu p lo qual juran
E cor asso es gran fallimet p aso deus ha fet manament
que nuyt hom no jur falsamet, Si otro fil no es legada
cosa que ius s'ideus tajut, ne s'ideus te don be, quant
mes tes legut que ius s'ideus no tajut, e, s'ideus te don
al, remembra fil lo primer manamet com vobras fer
Sagramet, cor aquel quib per iuro acient fadus de so
perque met, a home veritader no ni cal fer sagramet
ne a home mentider no li cal fer molts sagraments
Agnable fil molt mils esta veritat en boca, que en casa
aur, ni argent aurtat p fals sagramet bocha es, do
nada a home, e, vobentat, Si es donade per a hirar fal
setat, Sabes fil perque home mentider fa molts
sagraments pero cor no es eregut per un sagramet
fiyl no ius ton cap cor no es variat per tot lo tresor del Rey
ne no ius per la anima, per na saps ne pots a Esmar
tagloria, e, la veritat que haueu hiporab fil no queu
compare, ni tamare, cor donar no li pots tant debe cor
nas recebut. Ne per que juras tafe com mens si gens nonas
fil si uols jurar vigues veritat et, e, cert es verament
Cor p aqueles sagraments pots haueu cumplimet a tot
quant compraxas, ne vendras, ne afirmexas si est verita
der, e, si est mentider no pots haueu cumplimet p ne queu
sagraments. Si sol vna gota de sanc del cors d'enxé Senor
Jesusrist val mes que totos quantes creatures son, als

16

met fil con gran fatimēt es iurar p lo cap d'edeu e per
la boca, e p lo ventre e lo fetge d'edeu

Del obra

El obra es fer festa en la qual sia fet remenbramēt de
deu, e de oracio, e de las obras que hom ha fetes en l'adem
mana, En aquel temps fil que deus ha creat lo mon
en set jorn deus. Reposa en lo sete dia a significar que
home al sete dia deca reposa corporalment, e que Espirit
tualment, e corporal fasa Reuerencia, e honor a nostro
Senor deus. on per qd lo deus de gloria condona la lig veyleta
A moyses fou manamēt per tot lo pobl de israel col que
lo disapte per tal que en aquel jorn no trebaya en les cosas
porals e que en aquel dia fassen oracio a deu. Conplae al fil
de deu que fo encarnat e ach donada la ley noua al pobl dels
orchañts. Adoncs fo feta transmutacio de la festa del disapte
en diumenge per qd fo sacrificat que en assi com deus
benyit sia al comensa a crear lo mon en diumenge en
assi conuench que la festa fo feta en diumenge. Adoncs
com qd recreacio lo fil de deu se creat human al uniatge
Sapies fil que l'comensamēt que hom comensa a fer
alguna obra a hom entoria de donar compliment a,
que las obras hon per qd se oue segons la diurnal ordina
cio que en aquel dia que l'hom se comensat e creat fo feta
La festa en la qual hom ha que recreat a deu del comensa
mēt e de l'aperfite, e de la obra feta u fil per qd que
vages a les gleyas vobres, e honras lo predera en loch
de deu e que oges les paraules que recomenca de deu

e, que confesses al preuera de tos peccats, e, que li offerses ton cors
e, te anima que li dons dels bens daquest mon, los quals
deus ha donats, e, comanats aquet dia festiuat es, fil dia
d'oracio e, de contricio e, plorar los peccats que hom ha
fets, e, en aquet dia may simit deu a hom remenbrar
las venitats daquest mon, e, de la gloria de pareis e, les
infernals penes, e, creydecs son fil en loms culpes, e, erros
vmpitios son fil les carxeras y las quals los homens van
sostenir trebails infinits, e, p' asso en las festas son fetts
conuerts, e, aiustament de peccats pus formit que en los
altres dias e, en aquel sant dia que deu sa detengut en la
Semmana perso que hom li fasa mes donramit que en los
altres dies, e, en aquet dia fil fan les gentes mes deuemitats
e, demenyar e, en bouira, en parlar, e, en anar, e, en l'ab
altres coses semblans a aquestes. Amable fil manament
es en la lig que consocure, e, ton bou fan festa en jorn la
Semmana perso que sia significat que consocure, ton
bou fan festa en la tua festa en asi en la festa daquest
mon es significada la gran festa que es en l'altre segle
e, en la presencia de nro Senor deus.

Honraras ton pare, e, tamara

Honrar te coue fil ton pare, e, tamara. cor manament
es de deu a significar que en asi contra est obligat a hon
rar ton pare, e, tamara perso cor dels est exit e, per
lo cor tan nudat on app' est obligat a honrar deu qui
l'a creat, e, qui sabe del qual tot quant es apres comen

Jamés ab honra de casu. Amor e honor, co desona feta
 per desamor, e per menyspreament. hon Jasso fil que
 tu no ages en menyspreament. honpaxa, e temara, no de
 manó a que l'ama. La possessio que procehe de als ben
 daquest mon. Jaso vos deus que atompaxa e, atamare fates
 honramet. entonra pots fil que deus vol que sias hon
 rat, co en la honor de ompare. prent honramet en lur
 deshonra e desonrat, e menyspreat. Jeligent, si per los
 tribails de ompaxa, e de tamara as fil riqueres, e
 honrament, e en la tua honor ha ompare, e tamare
 pagamet. Rememorat donchs con es de quid a cosa
 que l'ases honramet, si honor las es permera, el comen
 samet for de fallamet. La quida cosa for fil que a deus
 nos feta honor, on si tu atompaxo, e atamare fas
 maluetat me de fallamet. Japres tu que a deus fas de
 soxamet. ay tant con la vertut de ton cor, multi
 Jlic fil aet mon ay tant la vertut de ton cor de
 ompaxa e de temara e deue ende bilitat, e ende fe
 lmet, hon si auidax als servols e als despodrats e hon
 ramet de ls forts Jcraso fil en honrar ompare, e tamare
 pots haer honramet los quals seran agradables ante
 Senor deus Jesu crist.

Notas Honey

Honey es descurar y auuixar los homens los quals
 deus vol que viue honper aso que ton voler no sia con

tra lo voler de deu se fa manament deus que tu no faces
homney si deus nou vol que tu auicies altra. Deus deu no vol
que tu auicies tu mateu, ne les besties, ne les auells qui son
sens reho no auieu si mateu, quant mes es en raho, e en
conuinet cosaque tu fet qui has reho auicies tu mateu. Ama
ble fil. En hom pot auiciare altre home. Mas hom no pot
formar via lingua auiciu, hom si tu auiciu hom, e deus
fa demana so que tolt la lingua que feras. Moltes vegades
deus deu que deu si hom que auiciu hom l'anima da
quel en facte perdurable. enguat hom es occasio de la fra
e de la mala voluntat deus auiciu l'anima da quel en
facte infernal. Amable fil si deus te mana que no auicies
locos guard mes te mana que no auicies l'anima en pe
cat, con sia cosa que l'anima sea molt melor que el cors
gone la e mantel en valors, mas homney no inuen
en la temo da quel qui auicia, ne la fra de ls parent
de quel que hom auicia. Amable fil no volis esser ho
mayer, ne volis auiciare nul hom, ca molt hom cuyda
auiciare altre qui mor, e deu auiciu molt hom per to que
no auicia altra. Amable fil lo que deus fa net te ajuda
e perso com deus l'encarna no volis tu destruyr ne
auiciara, ca si ho fa en menys preamet as deus, e seb
obes hom tentost com est nat comensa a murir
con caseu ioin la cotta a la mort e per asonocal fil que
tu auicies hom e lora la mort auiciara hom e perdona a la
mort p amor de deu Jesu xrist.

Noferas fornicatio ¹⁸

Noferas fornicatio fit fornicatio es luxuria quies su-
perbia decors, de pensas per la qual superbia es electa
castedat, e, vergenitat. Amable fit sapiens per que deus
mana que tu noferas fornicatio, persoque ab obedientia
e, ab ncedat de cors, e, de pensas combates ton cor tot for-
nicatio lo delit de la carn qui es ensutzada de superbia
materia, que orribla cosa es de esser nomenade. Asma
fit la ncedat qui es in la flor in la anima virtuosa
e, cogita la gran superbia qui es en la obra de luxuria, la
qual yo no gos nomenar ne seruire perso que leges pa-
raules qui sien no anomen, ne seruire. Deus a manat fit
que noferas fornicatio cor fornicatio de stricito cors que
deus ha creat, e, destrui las riquezas que deus ha comen-
des, e, destrui l'entisimmet de la anima qui es lo miray. En
lo qual deus demotra tres virtuts, e, tres obres; luxuria
gita de lo coratge de l'home leyaltat, e, virtut, e, deu, e,
l'angel que deus ha donat ha hom p, guardar, e, met en
aquell coratge, falsetat, e, mantida, Et demora per
luxuria vene les fembes en la gradedeu, e, de seus
marits, e, seus pares, p luxuria fan esser menys
preats seus infants entre les gentes. Amable fit lu-
xuria fa les gentes garretjar, e, los homes auerune
e, nafar, e, las fembes fan les viles, e, los castels des-
troir, e, cremar, e, fan los borts en honorament aretar
No poria nesabrio dir los mals qui vene p luxuria

fa tant de mal, et es occasion a tant de malimens per
afso a manat nrs senor deus a hom qui ha Enemich
Cebusuria, e, amador de castedat si ha pensat en la
gloria de deu.

No Emblaras

Manamete ha deus fet a hom que no fasa l'adromissi;
cor si hom poschex so que embla, e, no hozet no pot
Effer saluat, e, corue Effer jutjat, e, Effer tormentat per
los demonis ay tant durablament com deus Estaxa al cel
Amable, fil no fases l'adromissi cor no ho vol ceyl, qui
ta creat de la qual no pots escapar; E si has mester alguna
cosa no la embles mas demanala a deu qui a tu sap donar
en ossi con la dona en aquel agui tu la vols emblar; No
lies fil amador de vana gloria cor aquels fan l'adromissi
a deu de les bens, e, de les gracies que an reebides, de les quals
vestros en a les maters. Si mala cosa es fil emblar dines
ho draps, ho altres coses semblants a aquestes les quals hom
no pot satisfere. Adonchs molt pus mala cosa es emblar
temps, e, fama, e, les altres coses semblants a aquestes
les quals hom no pot satisfere ne terra per emblar son
fetes las forces en que hom penge tot homent l'adres, e,
perfer l'adromissi. Tot hom als l'adres l'onas, e, les horeyes
E les bocas hom percharitatz. Emblar turmenta hom
Tot homent perque deton les coses emblades; l'adromissi
es fil tota so que deus ha donat. E l'adromissi fa hom estar
vergonyos deuant les gent, E l'adromissi fa hom menys

19

preas la gran libertat, e, misericordia, de nre Senor deus
Jesu crist. Sapis fil que deus te mana que tu no fasses l'adue
ni persoque hages Esperansa en Tyt, e, que li demans
e, que doni a ton proxima persoque deus te muntiplich
la mayansa, Unus val fil pobe temeros que l'adre
rich, e, Regulos, e, mayor cosa es dir de no, que embolar
e, donar anant que tu no sies desobedient ne l'adre
no de segradable a deu e, a las gentes anant anase
querer p las portes per amor de nro Senor deus Jesu crist

No feras fals Testimoni

Sapis fil que testimoni es representor a jutge so
per que dona mort, e, pena, e per lo fil deumentar
que hom no fassa fals Testimoni, e, per fals testimoni
an pena aquels qui mere sen benanansa aquels qui me
res pena, mal dir, e, fals Testimoni, se coue contra
veritat, e, la or, e, fals Testimoni, se coue contra veri
tat, e, Justicia, on per aso fil guardat que no sies blas
mador, ne loador de nuyta re, hon sia fals Testimoni
deus vol que tu no fasses fals Testimoni de veritat de
deu contra lo qual son molts maliciats blasadors
e, molts flachs temeros blasadors. Amable fil
de lige murir p donar vertader Testimoni, e de ugui
ta creat, e, recreat, e, si t'ans pendre mort ramembra
en los Apotols, e, en los altres martirs com los ha
deus honrat en lo cel, e, en la Terra perso cor dona
ren vertader Testimoni de la sua la or, e, de seu

honramet, negar veritat de son deus es calar sabor
en los focs on loen negar, e, es donar fals Testimony
de son deu, cor nos segueu la cosa final per la qual la
deus creat en ans falsamet significa que deus haze
de falsimet de nobilitat. Hafil tan laugerament
es dit que hom no fassa fals Testimoni; mas tengreu
cosa seria de contar tott aquels que de deus donen
fals Testimoni. So fuyt de deus vone sa entre nos sazes
perdonar ver Testimoni del celestial pare glorios hon
res negu qui vula ressemblar nisia seruu de sa
mort qui fa hom temeros a confesar veritat de
uant aquels qui fan fals Testimoni de nre Senor
deus.

No Enuegeras la muler de ton proysma
Enuege es desigar e, tristicia altruy bens, e, per ao
fil hafet nro Senor manamet que hom no haze en
vege de la muler de son proisme, cor tristor, en desirer
danima en legees los huyls de ~~son~~ proisme. Amable
fil totom es prohisma, a altre hom, e, en recreyha hu
mana, e, cor es manamet expres que hom am son pro
hisma aytant cor si maber per ao fil lo deu de gloria
fa manamet que nuyl hom no conega la muler de
son proysma; En lo qual manamet es significat altre
manamet so es saber que ages amor a ton proysme, e, a
tu maber qe enuegar fil de ton proysma es menys prear
e, dezemar son proysma hi menys prear la muller e, los
parents de sa muler, primerament aquella criatura

20

qui l'ies semblant en natura, Eud que hom sapia
que la muler fa aquella cosa mateixa que es en la
muler de ton proisma a donar de lit carnal per asso deus
te mana que tu no ages en uege de la muler de ton pro
ysma. Amable fil per so que l'ies obedienc al manamit
de deu e, no l'ies en uegos remembret la sugetat que
pots entendre e, entin con gruce te seria si hom te desi
gava ta muler e, des hordonava de la amor de metre
moni, e, pense si per tan gran sugetat es couinent
cosa perdre la amor, e, la gloria de deu, e, hauer turmit
en foc h perdurable. fil si tu eres pus noble que tot
so que deus te donat seguir sia que tu no feses contra
hon contusias criatura qui l'ies creada de noue, e, que
tornaries anores si deus na tauava la gracia per
asso fil entin que deus te fa manamit que tu no l'ies
en ueros a significar que tu est creatura creada per
no Senyor deus Jesu crist.

No hauras fil en uege dels bens
de ton proysma.

Saps fil per que deus qui es compliment de totb bens ha fet
manamit que no hage hom en uege dels bens de son proisma
per so que hom age esperansa on de u queda a hom semblars
bens d'aquels qui ha donatb a ton proysma. fil no en ue
ges los bens de ton proysme, cor deus los ha donatb e, uol
que los hage, cor si deus la volgues aquels bens mateixos

te pogra aver donats. on situ vols haver lo que deus
no te volgut donar. dones situ fas contrari lo que uoltes
ala voluntat de deus. No ages fil enuege dels altres
bens, cor si ls hauries no saps si hauries una hora de
temps a possehir aquels bens temporals qui son en est
mon crent teus no porien donar cumpliment en lo desig
de ta anima. fil los bens d'aquest mon no son desi
rables p' deys mateyses ans son p' seguir deu, hon
ructe enueyes dels bens de ton proxime lo que desia
es en seguir tu mateys, con sia voluntat de deus. No
enueges fil los bens de ton proxima cor est lo ha mester
en aquels bens que tu uous es de felicitat onto que son cor
rumpables e son possejts ab labor, e treball, e temor
per enuege cayguere los demonis del cel qui foren en
uiciosos de la gloria de deus. on situ fil ames puyar en
la gloria don los demonis foren gitats persiquies contra
ria cosa a, enuege, te couendria a puyar la pobretat
que nro Senor Jesucrist e, nra dona Santa maria
e, los Apostols agren en aquest mon d'aquels bens
temporals, tapuc e, tamonet que tu no sies enueyes
dels bens d'aquest mon. cor sinxa Senor Jesucrist na
vegues molts na pogre possehir, e, molts na pogre
donar a madona Santa maria que tant ama, e, a los
Apostols e, als altres sants qui tanta de pena sosten
guere en aquest mon p' la sua amor aytant com se
vigue se seran. fil mayors aytant seran pus en car

nató Iniofas lobe que pories, aytant ne seras encol
 pat e obligat a oir la Sentencia dentro Senor Deus
 Jesucrist, Sidels bens que tu as nofas tant de be compu
 ries perque est Enueyor. Dels bens que no as, ne perque
 Enuege tafa mes amar los Freres de ton proysme
 qui no es atu tat semblant qui no es ton proysme. Con
 sidera fil los grans faliments que fan los homens en
 ueyosos, co Enueya fa hom Effer hauar fals, monti
 der, trahidor, e enganable; Enueya fa dir mal als
 homens falsamet, e enueya fa hom desesperar de la
 misericordia de deus Jesucrist.

Dels set Sagraments de Santa Esgleya
 Primeramet de Baptisme

Sagrament Ecclesiastic es fuyt latorgament de co
 ratge e Santificar ministoy miraculos p lo qual es
 Illuminade la via de la celestial gloria. Lo primer
 Sagramet de Santa Esgleya es fil Baptisme qui es mu
 dament de General colpa p la qual caich lumenalli
 natge per obra de peccat. Saber deus fil que batisme es, en
 tres maneres, la primera es de laigua la qual fo sig
 nificada en lo temps del diluui con tot lo mon fo reno
 uelat, e mundat p laigua, la segona manera es de
 foch e aquest batisme de foch fo significat al sa
 crifici que ls profetes, els patriarcas fahren adcu con
 fahren holocaust, e es significat en los tres infants

qui foren mesos en lo foc, e, no cremar, segons que se
compte lo propheta daniel, La tersa manera fil es
de sanch, e, aquest batisme de sanch fo significat en
la veysta sig p Simonis e, per lamort dels infants
no culpables, lo qual Erodes auerit p soca volca auerit
jesu crist. Amable fil aquestes tres maneres de batime
no agreu complimet dentro que vench lo fil de deu e fo
bateyat en aygua e, en sane, e, p foc de sant esperit
fo concebut en lo ventre de la verge gloriosa madona
santa maria. fil a presta natiuitat fust portat
a la esglaya a bateyar en aygua santificada per ver
tat de peraulas, e, conceptio, de coratge en lo preuarquit
bateyar, en las quals fons de portare e tengren en aquel
temps en que tu fust. Prometre fil los seus padris
que tu renunciasses a demoni, e, que volies esser cresta
e, que tu obligares tu mateix a seruir deu e, a seguir
la via de nostre senor deus jesu crist. Amable fil cap
tisma de foc, significa conceptio de pensa qui auerit
batisma, honz, atre a lgunes vegades no pot hom a
uer aygua p atre conuench que fos batime de volc
tat en la human apensa totas les vegades que y fos meter
A la conuersio dels infants qui conuerted a la santa
fe catholica. Baptisma de sane es tan noble cosa e,
ben maxuellosa que munda hom de tota colpa e, se
tot peccat, cor lo benyrat martir qui mor p la santa
fe catholica, a amar, e, honzar, no pua ripus fer

Incrementar honores, ne poria mes donar confes. Adones
em la dona amor y honrar longhonor deu.

De Confirmacio

Sagrament de confirmacio es fiyl figura, e, conse-
tument del baptisma que as rebut, la qual confirmacio
es adones con lo Bisbe qui es compare espiritual te confir-
ma, et dona cadaada, perso que el membre de la confirmacio
e, liguet one bena perso que sia manifestat a les gentes
que tu est confirmat. Lo Sant Sagrament del Baptisme

Art. 90.

Aquest Sagrament de confirmacio es atrobat perso con
Los infants con son cregut, e, han enteniment atorgan
lo que los padrins prometen y el lo dia que foren bate-
yats, En lo qual dia los infants no haurien enteniment
per lo qual poguessen consentir qual Sagrament del Baptisme
Amable fil con tu rebut lo Sagrament de confirmacio
adones y son de la promenis los padrins quit tengren
tu a les fonts. Qui en presencia de tu promasere a conser-
uar lo Sagrament del Baptisme. Et tu fil fas sacrificij
adcu de tu mateo e, offeris de alfer. Semido d'educ, e, de fe-
nedor de la Santa fe cristiana. Los maluat cristians qui
per par demot, e, per pobretat, e, per falsa opinio, e, per
alcuna altra cosa renegan, e, descreu la Santa fe catholi-
ca. Aquels fil renegue, e, trenque lo Sagrament del bap-
tisme e, tots los altres Sagraments qui couend a la fe

catholica. Per aixo no han parit en la vertut del baptisme
men los altres sacraments. E con samoren los demonis porten
los afochs perdurables. Amable fil p la vertut daquell sacrament
e p tots los altres sacraments de la Sta Esgleya as tu part en tots
los bens quis son fetts en la Sta Esgleya. on per aixo te forsa aydat
com puseas a tenir, e a conservar aquell sacrament e, tots
los altres; Si tu Junques lo que promets con resebs lo sacrament
Adonchs te fas companyo dels demonis, e, dels peccadors infernals
e, hicos de la companyia dels Angels, e, dels Sants de Gl'oria
Remembrat pots fil con los sacraments de la Sta Esgleya fo
ren amables, e, agradables a nro Senor deus. Per amor
daquels trames son fil en natura humana en la qual fo
crucificat, e, mort p tal que la Sta Esgleya fo ornada
e, illuminada. on con esso sea en assi si tu fil est con
tra los sacraments de Santa Esgleya. Resmar pots
con gran fatiment fas. E con molt fortmet est de degradable
a nro Senor deus.

De Sacrificii

Amable fil lo Sant Sacrifici del cors de Jesu crist es
invisible gracia feta en forma visible, tot la hostia
sagrada la qual es transsubstantiada en vera carn
de nro Senor Jesu crist. Aquell Sant Sacrifici molt
maravellos - e, per lo que nos, nos hauem a salvar for
donat fil al dijous de la Sena, con nro Senor Jesu crist
monrava a los Apostols. E benei lo pa, el vi e,
dix quel pa vera la sua carn e, al vi vera la sua sanch

Amable fil p la vertut de las paraules que deus Jesucrist para
 al pa, e, el vi. Edene la hostia, e, el vi que tu veus lavar a laltar
 lo cors de Jesucrist con lo primera canta la missa, e, diu las paraules
 les que Jesucrist dix al despus de la Sena. admostrar fil que
 lo deus de gloria es Senyor de natura fa obre quies sobre
 lo poder de natura; la qual forma es con fa en forma de pa
 e, diu mes lo Sant cors glorios de Jesucrist. Si los deus huys
 fil diu que la hostia sagrada es pa; lo poder, e, la Saueia
 e, la mor, e, las altres vertut de nro Senor deus drena la
 tua anima que aquella hostia sagrada e, lo vi sagrat que
 rament aquel cors mateo Jesucrist qui per salvar tu paga
 en la creu a lora del diuendres Santo de pasqua. Amable
 fil con los deus huys sien creat. E con las vertut de deus
 sien creador. E con creador es pus noble cosa, e, pus verta
 dera que creatura. per aso tu fil deus mes creue als
 testimonis que deus dona a la vertut que als testimonis
 que natura dona ab los deus huys, e, ab los altres deus
 seyns corporals. Entia fil con los huys menten en alcu
 nes coses. Con segons vista corporal per que la mar e, la
 terra se sengan ab lo cel, e, la justamet. Malaut
 troba amargor en la poma, e, en la mel e, en las al
 tres viandes qui son dolces. Fil vertut de deus no pot mentir
 en nada cosa, quita paga fer mentir. Mas los Sins
 seyns corporals souen menten, pero con, alguns altres
 coses pus fortes que els los fan mentir, on con las ver
 tuts de deus diguen ^{do} lum fe a ta anima que creue

aquella hostia sagrada, e; aquell vi Sagrat offerit Sant
cors de Jesucrist. Nos Deus seyns corporals falsamēt te muntan
soque la vertut de deu redren, e; cor los seyns corporals, sein
mentidib, e; les vertut de deu no pursue mentir. Perato
et obligat que cregues soque les vertut de deu te significa
ab la vertut materia. Sabs perque deu vól que tu cregues
que lo cors de Jesucrist es soto la hostia sagrada e; que
sia en assi condeus te mana creura persoque mes pursue
creura p; las vertut de deu que p; los teus seyns corporals
entendre. E; cor lo falsamēt quel tea entenimēt per
sumde se sobre los seyns corporals sobre puy a
mayors coys entendra p; la vertut de deu que p; los
obres naturals, ni per los seyns corporals persoque sia
demostrat cascun goin. E; en molts lochs del mon lo
gran poder, e; saber, e; voler de deu vól deus que sia
lo sacramēt del altar verdader. Cor creatura p; nuda
altre manera no pot jambe entendre lo poder e;
saber e; les altres vertut de deu esser en molt gran
perfectio. Confa p; lo sacrifici del altar. on per affo
fil armar te pots que aquella coya come offer ordonade
en los sacraments de Santa Egleya persoque mil
puecan hom entendre les grans vertut de **Nastro**
Senor deu.

De Penitencia

Penitencia es fil contricció de cor e; amargor d'ani

ma per los peccats que ha fet dels quals hom se penit, e, prepos
 que nul temps nols fasa, e, dona hom afflictio assoncorb...

Abceus, e, ab oracions, e, ab pelegriacions, e, ab les
 altres coses semblants a aquestes. Gran Sagramet, e, fort
 es fil lo Sagramet de penitencia. Co per penitencia se ven
 tot los demonis, e, tot los peccadors en infern de l'urats dels
 turments qui no han fe. Si sol una hora podren se penite
 cia, e, la penitencia que hom fa fil en aquest mon fug hom
 a les penes infernals, e, a foeh de purgatorij; E com hom passa
 daquest segle en l'altre adones hom ven a la celestial glo
 ria qui tot sempre dura. Amable fil con penitencia fassa
 a hom tot los peccats que hom fa p donar, e, fa totas les be
 nenances de paradys donar. De Mentre que est viu fil
 en aquest mon se penitencia. Co en l'altre segle dona
 daes la sententia de gloria eternal, e, de foeh infernal. En
 aquest temps fil que nro Senor Jesucrist era en aquest
 mon e, anava ab los Apostols. Adones dona la clau de
 penitencia a Sant Pere. Emperador. Venia Santa mare
 Espleya. Dira que tot lo que sent Pere p la virtut de
 deu ligas, e, solues en la Terra, se sia ligat, e, solt en los
 cels p lo poder que deu dona a sent Pere. A fil lo Sant Pere
 qui ten loch de sent Pere, e, en los preueres qui tenen loch
 de la potestad poder, de donar penitencia, e, passu van les
 gons a confessio als preueres a penitencia de les penitencia so per
 que deu vol que hom fassa penitencia e, perro que hom se
 confy en la gran misericordia de nro Senor deus. E perro
 que deu haze raho que peado a los peccadors qui se jutge

Sostenir les afflictions que penitencia dona. Si les afflic-
cions qui son amores y penitencia vots a teugar a ton cors
Cogito en los Jurments infernals, e, en la gloria de pa-
radis, cor, adonchs se seran agradables les penitents que hom
ha sobre de penitencia, peccat, e, menys prear los sant
Sagramet de penitencia es fil menys prear la gloria de
peccat e, los Jurments infernals, e, la companyia dels An-
gels, e, dels Sants de gloria e, de nro Senyor deus.

De Ordines

Ordines son Sagramet lo qual es donat als officials de Santa
Esgleya. Cor tant es Santa cosa, fil nra mare Esgleya
Gran vilitat e, gran desordenament seua. Si los officials
de Santa Esgleya son homens peccadors, e, homens desho-
norrats, e, homens qui ignoran les Santes Escripatures
de la Santa Esgleya. E per aço fil lo bibe contra ordines
ordona suboraca acantar la pistola e, lo decaic acantar
la uengely e, lo preuera acantar la missa. D'altres ordines fa
fil lo Bibe les quals reciben los Escotans qui acuden a ser-
uir lo preuera qui canta la missa. En tots aquests son
officials de Santa Esgleya. Cada un d'aquests com rexeu lo
Sagrament promet adfeytador, e, honrada e, Sol mes al
Essalsamet e, al honor de S. Esgleya. S'apris fiyl que
lo pus honrat officij, e, aquel homes de virtut e, de sante-
tat es de preuera. Cor lo preuera. Fantes al amet ha ven-
tut con per les paraules lo pa, e, lo vi Sagrat se transub-
stancia en la vera carn, e, en la vera sang de nro

Senyor Jesucrist. Preuera fil ha tenso amic poder de per
 donar los peccats, e preuera de loch de Jesucrist en est mon
 Ho Sant Apostol, qui es preuera de curffer Senyor de tot lo
 mon, e adt deuen obeir toti los Reys e los prinieps daquest
 mon. Remembret fil con gran cosas es adffer preuera. Con
 los Reys, e los altres barons, e los homens, quanto que son
 deuen besar la ma el peu al preuera con cantata missa; Am-
 able fil ay tant condicis dona pus noble orde a preuera que
 a mil hom. ay tant es pus obligat lo preuera a amar deu
 e agrair deu la gracia e, honramet que l'ifa en est mon
 Si orde es fil pus honrat en un preuera que no son tots los
 altres ordens qui son en est mon en los altres homens qui
 no son preueres. Remembrar pot fil con en gran carrech
 e en grand upte son los preueres con sien bons p'loques i en
 agradables a nro Senor Jesucrist.

De matrimoni

Matrimoni es fil ordonat acustament corporal, e, Espiritu
 al p' hauey fihls qui sien sexados de nro Senor deus
 e, que de deu xeeben gracia, e, benedicio; en aquel temps
 que deu ha creat lo mon, e, a mes adam e, eua en paradis
 Terrenal. Adones feudeu de adam e, deua matrimoni
 en paradis Terrenal. Empero tu est fil obligat a tot
 aquel qui amen esfer en orde de matrimoni, que ages aque
 la entencio en esfer en matrimoni segons la qual deu
 feu matrimoni en paradis Terrenal. Obligat est fil adffer

Art. 91.

en orde de matrimoni q de religio, Cor tot altre estamēt sedes
cove ab la final entencio q la qual est exeat. A mable fil en
asi condeus la donato los heurs ab que ueges e, la lengua ab
que parles. En asi se dona la fembra que se uxerua. Adones
con la pens q muler. cor en asi con los seus membres idonada
ment son instrumente a seruir lo cors en asi ta muler e a
donat instrument per la qual se se uxerua. Con tu amable fil
entes en orde de matrimoni. Adones donec tu muler a seruir
ta muler, e, que ondas en seup. Siat se uxerua de deus, en tal
manera que deas se a amate, e, conegut, e, soat per uo altre
matrimoni ex fil en virtut de paraules, e, en conseuimē de
pensas, e, es vot, e, promecio que hom no pot treuar se ne
volentat de la muler e, p allo fil son enganats molts homes
per moltes males fembras, e, son legats falsamet, e, per lo
orde de matrimoni del qual liam no padeser a ser se la mort
seu idonat fil a seruir orde de matrimoni. Cor se no ordo
nat estamet no pot seruir, e, idona la muler aytant
conpusecā, con se sia auidant a seruir ton orde. Cor
maluada fembra e, de hordonada q hom a ser e, fa hom
desuuar del orde de matrimoni. Caritat, e, temor, e, hu
mitat e, veritat e, justicia, e, les altres virtuts sem
blants a aquestes son auidant a seruir lo orde de matrimoni
Es per sobrefluitat donats vestiments e, agensament
de faysons, e, de donats pensaments faria hom treuar
lo sacrament de matrimoni, honrament e, paraules, ne
riqueres de possession, ne dines no valen tant a conseruar
lo orde

Lode dematrimony confan bons nodrimentó. on per affo amo
 ble fil conpendoras mulers no ages enuege de gran arrouars
 ne de beleya de faysons, ne de honramentó coy totes aques
 tes coses nos couend ten fort mêt ab lorde dematrimony, con
 fan bons nodrimentó. Amable fil segons que es lo cors
 del hom gran, e poch se coue aet los membres, cor los ho
 mens qui son pochis fan pagues mans, e pochis peub, e los ho
 mens qui son gran, an mayors mans, e mayors peub que
 los pochis; on per affo fil esta tri significat que en asi com
 deus dona a tulos membres que li couene, en asi hom
 deupendre muler segons que li coue p dat edies e p
 honramet de parents, en asi com en senie son tres, e en
 mayor nombre quedos, en asi fil en orde dematrimony
 es mayor, e pus noble son que la fembre, e per affo
 fil coue quel home tie senyoreyanc la muler pertat
 quel mentenga assianates la nobilitat, e que p la doc
 trina e p la pao sia la muler obedienc a nostro se
 nyor deu.

De Unccio

Unccio es fil lo darrer sacramet de santa esgleya
 romana lo qual sacrament referma, e confirma tots
 los altres sacramentó. Con hom es fil malaut fort mêt
 es p alguns senyals significada la mort. Adones deuhó
 demenax aquest sacramet darrer p significaci e demos

trar que hom a consorciats e, tengut los primers Sagraments
Adonchs venen fil tots los clergues a No Senyor de Jesucrist
per lo qual son ordonat los Sagraments de Santa esgle
ja soes la creu quit representa la Santa passio que
Jesucrist sostench y salvar l'home, e, aporta la Santa
crisma a lo qual hom ha rebut lo primer Sagrament, e,
doncs a l'oracion onten p, hom los lochs on hom a fet pec
cat e, falliments. En aquells dies de vici de hom gitar
de son cor totes coses temporals, e, de hom afirmar en son cor
la hora de la mort a la qual es vengut, e, no de hom haver
esperansa arriua de qui haviat en est mon, e, enant que
havia vengut a aquest Sagrament, de hom offer confessat
e, combregat, e, de hom haver son testament fet, e, en totes
coses de de hom offer ordonat p, rebre la mort. A mable
fil aquest darrer Sagrament en lo qual es hom vneat a l'extre
ma, e, ab oli significa la Santa unccio del fil de deu, la
qual pres en la Santa creu ab la preciosa Sane de son cors; on
si aquells qui venen a vici de crisma, e, doli a la ora de
la mort son per via de Martiri vntats ab la Sane del ur
cors sostenent mort p, honrar, e, seguir lo fil de deu.

Deis Set dons que el Sant esperit dona

De Saurica

A mable fil nostro Senor deus es Saurica, e, deus es
Sant Esperit, on fideus es Saurica, e, tu as conarsensa

De la Sauea de deu cors que aquel don de Sauea ages de deu
 e no daltre. Concedaltre Saues seria significat que nuls
 se conuengues Sauea abaltre que ab deu, e, affo imposible
 fit la Sauea que el Sant esperit dona e diuersa a la Saue
 a aquest mon fanfalment, e peccat, e molts homes
 qui son apelsats Sauegen a aquest mon. Mas ab la Sauea
 que lo Sant Esperit dona nul hom no pot far felicitat ne
 peccat. Amable fit ab la Sauea que lo Sant Esperit dona
 a hom conassensa de las bonas gracies, eternitat, poder, e
 daltres virtuts de deu. (Or tant e noble, e, excellent
 cosa conesser deu, e, ses virtuts que neguna creatura
 no pot abastar a donar conassensa de deu, e, de ses
 virtuts senb obra de Sant Esperit. Lo Sant Esperit
 glorios fit ames el temps el honres cyl se pot donar
 Sauea e la qual lo deu de gloria volras amar, lo ar
 honrar servir, en tot el temps de ta vida. Inuir cosa
 cosa es fil que deus sia conegut, e, no amat. (Or tant
 es noble cosa deu que p, la sua nobilitat se couen
 en home amor, e, conassensa amar, e, coness en deu
 on situols que entu amor, e, Sauea se couengan
 en conesser, e, en amar deu de mana al Sant Esperit
 que tanga persapretat a tu donar lum, e, caritat
 pertal que conegues e, ans nostre Senor deus p la Sauea
 que el Sant Esperit dona a hom conassensa don ue ne

gues ne en qui esta ne honra e, con en so que ha fet e lo
gueta, e, so que fara. on si tu fil vols haure la uicia en
so tes estes coses desforset ay tant com piques de amar, e son
ra e, tembles. Lo Sant Esperit qui dona ay fals dons
Aquesta la uicia que lo Sant Esperit dona, fa als
hombres qui son en la terra con eser deus qui es en lo cel
E fa ab homs fins prear la vana gloria d'aqueit mon
E fa ab homs esser temerosos del foch infernal, e fa homs gra
dable a deu e, a totz los sants qui son en gloria. dema
nafil la uicia al Sant Esperit con a totz aquells qui lo
demane assi con deuenen la dona e aquis vol la dona
mas a aquells qui no l'ame no la dona. Es lo Sant
Esperit no donaue la uicia a aquells qui ame la uicia
Seria contray a firmates qui es la uicia, e, si no podia
donar la uicia aquis volgues no seria franch en son
dons e, si donaue la uicia a aquells qui la uicia desame
des amaria si mateix amant aquells qui des ame deu.

De Enteniment

Lo Sant Esperit illumina fil l'anima del home de
entenimet, en assi con lo siy ardent illumina la cam
bra. on assi con la resplandor del sol qui illumina
tot lo mo. Entenimet Es fil poder d'any^{me} qui en sen be e
mal, e, enten diferencera, e, concordancia, e, contra
rietat en les creatures e, Entenimet ha homs

honas en las cosas que son en veritat, e, de les cosas
 qui son en falsetat. En asi fill con tu uous ab los hues
 corporals. Les careres per hon vas en asi. La tua anima
 sab menbrar e, amar, e, Imaginar, e, vourse ab los hues
 del entenimēt. En asi con natura dona a alcuns homes
 pus elava vista que als altres. En asi lo Sant Esperit
 dona a alcuns homes pus clar, e, pus elevat entenimēt
 que als altres. Amable fil mayor don dona lo Sant
 Esperit a hom com li dona alcuar, e, espelar ente
 nimēt que no fa com li dona castels, ne viles, ne ciutats
 ne Regnats. Cor Rey qui no ha subtil entenimēt no
 pot conesser deu ne si mateo, ne so que deu li ha donat.
 Mas home qui ha subtil entenimēt coness deu, e, si ma
 teo, e, coness, e, agrat a deu deso que li ha donat. En
 loch fenebros poch valen fil. Celest faysons, ne ornats
 vestiments, e, a los homes qui son sechs los camins
 qui son plans los son perillosos e, greus. or con asso
 tra en asi prega lo Sant esperit que la tua anima
 illumini de subtil entenimēt. Molts son los homes
 qui amen haver scientia e, no la poden haver per so
 co no han el ar entenimēt. E molt hom ha scientia infe
 sa per elevat entenimēt. Amable fil lo Sant esperit
 dona al entenimēt aqueles cosas que li fan entendre
 hon si tu entens deu, deus te dona a differentes per ton
 entenimēt, e, si tu entens tu mateo e, a quest mor

Lo Sant Esperit dona a ton enteniment tu xarabers el mon
e, dona a tumates ton enteniment. Hafil e, tant hom es
pres, e, enganat, e, trait, e, molt perxoror li fal enteniment,
ment, e, tant hom rich, e, benenant en aquest mon, e, en
l'altra es gloria p tots temps con es abundat dalt en
enteniment p Gracia de Sant Esperit. Ormes en est mon
oxcls axas ton enteniment, e, en conesser, e, en amar en
seuir deu maya enteniment auxas fil en gloria e passio
Redon de conseyl que tu aystant con purques sobre totes
coses es alsas ton enteniment en honrar, loar, conessor
aqueu que ytu tens, e, as en ton enteniment sobe deus
glorios, deus Sant Esperit.

De conseyl

Lo conseyl de Sant Esperit es fil aqueu a cozo per lo
qual los homiens fan bones obres, e, an voluntat de
cessar mal, e, de fer be. cor lo Sant Esperit si a conseyl
de tot be perso entot lo que fexas, m diras demana al
Sant Esperit que t a conseyl e, que illumini los huiels
de ta pensa de talis obres que adensi en agradables e, en lo
conseyl que el Sant Esperit dona no pot ferir, cor en
totes coses sab, e, tots bens ama, e, nul mal, no vol
on peraso fil de coue en clinar al conseyl de Sant
Esperit, si an regunes coses vols auenir, e, equuia, e, fu
ij al conseyl d aquels qui ignorant met, e, auent mala

Aventura son conseyados qui conseyan a hom felicitat
 e errors; Amable fil los teus seyns corporals te con
 seyen que ans aquest mon e ages en menys preu laltre
 segle; Esabs perq tenen aquest conseyt perso cor veu los
 delits daquest mon e la benuyrada gloria del altre no
 poden veer cor lo Sant Esperit veu aquest segle, e laltre
 per asoadona de conseyt que menys preus la vanitat da
 quest mon irraspasable, e pusques haver la gloria del
 altre qui niayt temps no a fi. Si la mala fembraadona
 de conseyt que la ans mes quedaub, lo Sant Esperit edo
 na de conseyt que ans mes deus que totes les altres cozes. Si
 tu fil creus lo conseyt que la maluada fembraadona
 sapres que tu en preso ton corsen la carcer infernal del
 qual nul temps no essirab, si las infernals penes edona
 en temor conseyt que ans de u perso cor esbo. Si la gloria
 de pareis te conseya que ans de u perso que la ages
 lo Sant Esperit te conseya que ans de u perso cor val
 mes que la celestial gloria que tu ameb. Entot quant
 auent fil veent q lo conseyt que lo Sant Esperit edona
 entot quant falseis erras perso cor no creus lo conseyt
 del Sant Esperit. Lo Sant Esperit dona, e conseya veri
 tat, e bones obres contra aquels qui demane lo quer
 del maluat conseyt que donen. Si peraffo fil creu al
 conseyt que deusadona. Uno potmeteb ton enteniment
 ne la voluntat ab conseyt de certament favorable

ne Inuincibilis voluntat, Lo Sant Esperit consey a los pobres
ofens despoderat, Soprat, E consey a los principes, als
homenes honrats que no sotsmeten si mateix. Al consey
maluat de turbs homens qui menys preu, Lo consey que
Sant Esperit dona ab punt de amor, con tot consey sefal
Adons a hom metenfit Lo consey de deute lo qual no fal
a aquels qui demanen la adons de, ne honrament
ne amichs, ne seruenca, ne axto, ne mils coses no poden
a hom arudar mas tenen la meit Lo consey del Sant Esperit

De la fortitut que el S. Esperit dona

Lo Sant Esperit fil dona als homens forts coratge
per lo qual venen, e apoderen turbs enemics e, Los
delits d'aquest mon qui son enemics de la gloria del
re Regle. Ab lo Sant Esperit es hom fort contra la ca
ga, e contra aquest mon, e contra lo demoni, E sens ajuda
del Sant Esperit nul hom no pot venen ninguna d'estes
batayas on fortmet defe, desperansa de Caritat, de Jus
ticia, e, de las altres virtuts que de la forsa del Sant Esperit
sens lo qual nul hom no pot combatre, ne apoderar Los
deus qui son contraris a les virtuts demunt dutes. Amable
fil Lo Sant dona diuerses forses, cor a los uns homens dona
forse corporal, als altres dona forse de luyatge, als altres
forse de Niqueres, e, assi de les altres coses semblants
a aquestes, Les forses corporals, e, les forses Espirituals

Jotes venen fil del Sant Esperit. Esper amo fil La sua for
 la es amable, e venable sobre tota altre cosa e for
 ses, Sono era lo Sant Esperit tot quant eb creat no ha
 tant de poder que pogues esser, en esser una hora, ne un
 moment. Per tot quant eb formada anoreb dones ven
 gut. Mas p lo Sant Esperit son sostengudeb totes
 creatures. molts son fil los demonis qui an tanta
 deforsa que si lo Sant Esperit no era totb los homens
 a aquest mon metere en infern, e tot lo mon destruire.
 Mas tant es gran la forsa del Sant Esperit que nul
 demoni no pot fer. mas bens amet so quel Sant Es
 perit si donali contra. Con lo Sant Esperit sia tempo
 deus sobre totb los altres poderb. Si lo Sant Esperit
 es ab usfil qui es qui pusca contra ton poder ne quies
 aquel qui tu pusca pertir de la grande volentat
 de nro Senor deus.

De Sciencia

Sciencia es saber lo que eb, la qual Sciencia dona lo
 Sant als Apotols, e als altres homens qui an Sciencia
 infusa per la gracia de deus. La qual Sciencia no pot
 esser donada sens la gracia del Sant Esperit. Amable
 fil totes creatures significa, y representen, a home lo
 bonca, e la gracia, nobleza, e el poder de nro Senor

Deus. on con l'home entenimēt reeb. La demostracio que
les creatureb fan de deu. Adonc es illuminat de la diuina
Luz del Sant Esperit. Molt home ha fil. Scientia per
apendre. Mas la Scientia que el Sant Esperit dona aqu
ela es infusa Scientia la qual es molt mayor e pus noble
que aquela que hom apren en l'escola del maestra. fil.
liber putes a breu per donar honramēt d' deu, e de salvar
la Santa fe Catholica. molt pus foremēt se confia en la
Scientia que el Sant Esperit do que en la Scientia que els ma
estres mostren als discipuls, la Scientia adquirida no pot
esperar lo coratge dels peccadors. Mas la Scientia infusa
per obra de Sant Esperit aquela consciencia al peccador
de l'us peccat, e, conlumina los huiys tenebrosos dels
hombres qui son en error. Sabs fil per que deus t'adonade
con assensa de si mateix. pero que l'amb mes que totes coses
Esias mes alguna cosa mes que deu. on mils lo concib
mayor culpa as, e, mayor pena neuras. Si ab aquela
culpa vas en l'abis infernal, en la celestial gloria, aquels
qui mes desconocen a de deu en mayor gloria. Mas en
lo foc infernal aquels qui mes desconocen a de deu
aquels an mayor pena diuina. Lum de Sant Esperit
t'adonada fil Scientia la qual sabs hauer con assensa
debe, e, demal e sabs per que pero que ames lobe e,
que ages en oy lomal. Si deus te demonstra les coseb

quedeis fer e, les que no deus fer, e, tu fil no fas so
que entens eusses los huils d'eta anima, e, mets la
en carreras tenebrosas, p lasquals van los peccadors afeh
perdurable en lo qual son turmentats p la Justicia de deu

De Pietat

Pietat es coratge pacient en la passio de son proisme, on
ay tal pietat dona fil lo Sant Esperit al coratge dels homens
per tal que si son amables, e, ajudables los vns als altres
Pietat fa remembar la Santa passio de nra Senor Jesu xrist
e, les greus dolors que sostench p nos altres peccadors. E pietat
fa hom cogitar en la amargor, e, en los plors e, en lo gran tre
ball que nra dona Santa Maria con hom son glorios
fit devant li auenien, e, li turmentau. E pietat son
e, Utan los beneyrats rics, pobres desperit con an mer
ce dels pobres qui demane p amor de deu. Mas en molt
mayor pietat son, e, Utan aquels qui an pietat dels in
faels qui ignorant met van al fogh perdurable, E pe
la saluacio daquels donen si mateys a treballs e, amot
ay tanta con sera fil La pietat de ton coratge ay tant
seras pus agradable a fil de deu. Unes assuangeras la
ira de deu contra los seus faliments. Amable fil ages
pietat de ton proisme p lo que pusca amar, e, plorar
Com pietat aduama, e, fa us deuenir los plors endousor
Fidus de gloria ha pietat e, p pietat fo Encarnat, e, tur
mentat e, peniat, e, mort en lo creu qui es aquel

In amich de pretat, ne qui excusa d'aura pretat de son
prohisme ned' simates. Con tu fil faspecat, no has de cu
pretat. Ne com ous de contar quel fil de deu es en alunes
Jenes Clatomat, e, deshonorat, e, descregut, tu no has pre
tat de la passio del fil de deu, ne daquel qui son tos proysmes
que la desonor que fan al fil de deu van en foeh sens fi
pretat fadonar, p'donar pacificar, amar, humiliar, aie
dax. Pretat fa confessar al home en los donb quel Sant
Esperit dona. Pretat vens, e, apodera vultat, e, deso
ne senso de necessitat de ouer fil que tu amb tu mates
on si ames pretat aja, i xials te uols vultat ojes esta
semblant. fil si alafi de tos dies con uendras ala mort
ab molts peccats que ha uar fetb p'les obs que deus ha
prados. Esta semblant si lo pobre mal vestit malalt
famejant amester que a tiq prados toncoratge con te de
mana p' amor de deu.

DE TEMOR

Temor es conseri la menoritat, e, la mayoritat d' son
mayor enues lo qual ha fetb de falimentb on con ay tal
temor es ab amor. Ho nes es donada p' don de Sant Espe
rit. Temable es fil p' lo que lagel o, per lo que not perde
e, perso que not don. Tu omentb de uarbles. Mas molt p'ub
fortmet es temable p' lo con verbo, e, amable. Si tu fil
as ay tal temor la tua amor sera semblant al amor
de deu. Car deus amo si mates p' la boneu matesca

Usitatem deus per amor meum que per amor tuum est maior
 amada de tumores que de la boca de deus. on ay tal
 temor no es donada per obra de sant esperit. (si ho
 era lo sant esperit seria contrarij a la sua boca ma
 tessa, tembre mort natural es temor que natura dona
 a tembre sostenir debeyls e, mort per honrar, e, lo car
 deu na es temor que sia dada per obra de sant esperit. dones
 temor que hom muixe per seguir deu es sobre quel sant
 esperit dona. Responme, e, digame qual temor es ma
 yor en ton coratge o, tembre deu o, lo blasme de les gentes
 Per simes tems lo blasme de les gentes que deu ja temor
 que tu as es contraria a la temor qui ve per gracia
 de sant esperit. Amable fil lo sant esperit dona
 temor per lo que hom conega que el ha tot poder, e, sab
 totes coses, e, en tot temps, e, en tot lloch es diturer
 on si tu as mayor temor, de senyor ferrenal que de deu
 tu denegas lo deu de gloria qui no tem milt coses
 e, de ton senyor qui ha temor de deu e, es son servidor
 fas footas e, deu. Aema fil con lo deus del cel es tema
 ble con el Rey qui ta donat lo qual ha xeat de no re
 lo qual ha avenir a la sententia e, a la mexe
 e, a aquel se pot fer tota tot quant ab. Laquel ha
 miltos senyors qui pot punir ligar, e, turmentar, e,
 auerire sens que no tenpures. Defendre. Si tu fil

no tems deu. doncs no tems lo foch infernal. Et si foch in
ferral no tems doncs no tems lo foch d'aquest mon
Et si aquest foch temporal no tems entre en lo forn qu'at
es tot afflamar e, asage si hi por ab estar una hora. Sabes
fil la mort perque es temable pero cor no hi pots fugir
e, no la bes quant te pendra. on si la mort qui no pot
aueirar mas lo cors tems. Tembrab ya fil d'aquest
cors e, la anima te pot metre en foch perdurable. no
fora temable deu si atuit perdona. Mas cor. a los
ms perdona p' lo que tu nosies d'aquest aqui no perdona
age fil temer, cor si tems no tembrad mort, e, hon
temer hauras en gloria seran mayors los merites
e, mes ten confians en est mon, en la gloria de deu

De Regnar de set Benuy xanses

Regnar es gloria e possessio del Regne celestial
perdo de deu. En ista benchiransa promes fil nro
senor Jesu crist als pobres d'esperit segons que es re
comptat en los euangelis, probrea d'esperit es minus
near la vanitat d'aquest mon e, desigar lo Regne
de deu, on aqueles qui son rics monys prede las riquees
E los Religiosos qui p' la amor de deu desempare lo mon
e, sostene pobretat, aqueles fil son pobres d'esperit
e, aqueles son promeses riquees en lo celestial regne

Amable fil aquels quison honrats, e, pus nobles, en los regnes
 dehechs es Jesucrist e, una dona Santa maria, e, los Apostols
 e, los martirs on tots aquests foren en aquest mon pobres des
 perit. E tots foren pobres dels bens daquest mon. e, p, affo coue
 que tu ans la pobretat de voluntat mes que les riqueses perfo
 que pucas hauer lo Cestial Regne. Les riqueses daquest
 mon pots hauer, e, possehir fit, e, pots esser pobre des perit
 Car si las riqueses que has, en lo ar, e, honrar deu qui l'ha
 donades, e, p, amor del fas al moynes. Adones poras esser
 pobre des perit, e, pots possehir les riqueses daquest mon
 quante p, pagat dels daquest mon aquels pobre des perit. En
 aquels significat lo Regne del cel, en lo qual an compliment
 tots aquels qui y son; E qui no l'ha pagat des que deus l'ha
 donat en aquest mon en aquest eb. Significada catiuitat
 infernal. en lo qual an pobretat eternal los pecadors qui
 nuyl temps no hauran lo que desigen. Pensa fil en les vil
 tats de les riqueses temporals qui no poden sedolar l'anima
 daquel qui les ama. E cogita en lo breu temps que les pos
 seys, e, con ab ignoiancia les posseys, ens que no sab
 quant te vendra la mort qui tot los bens daquest
 mon; lo Regne daquest mon son virtuts p, la quals
 auas lo Regne del cel. on si vols auer la celestial benuy
 ransa ages compliment de deu en aquest mon a ton con
 pertal que deu complexa deni matex en gloria lo voler

de la tua anima. Amable fit los homens qui no seden
de deu en tot mon e, cuidan seden la anima de les regne
es temporals son menys preadors de deu e, son padors de
las terrenals rigues. Per affo sotsmetre si mateys a por
dixables treballs. Usi vols esser fit pus rich quel Rey
Ses pus pobre desperit quel Rey. on si tu qui no es Rey
en est mon pots esser pus rich quel Rey q menys preor
a quest mon quant mes donchs pots per pobretat despe
rit esser rich en lo Regne de deu.

De Possessio

La benuyansa qui es promesa a aquels qui son simples
e suaus es lo benuyrat possymet quelos Sants de gloria
han en la cabat Regne. Amable fit suauetat engendra
Pau es raho de possessio, e, aquesta possessio mundana
es significada la possessio celestial; Enguerra, e, entre
Cayl es l'anima quiu posses. Los Sinc Seigns corporals
e lo cors es rebort contra l'anima qui no posses son
voler e, per affo es hon ab trebay, possit per la vanitat
d'aquest mon. Amable fit ama suauetat plogue fra
no moue con coratge a desobediencia p la qual ser
uitut, e, humilitat pensa a cogitar la voluntat da
quest mon plogue la voluntat sea contenguda on
desirar la passida benuyansa infunda. Amor qui

ama deu fa de rabel, Simple, e, Suau, e, Simple ha sue
 uetat fa als homens humils gosschu Los Arguloros
 e, humilitat fa pacificar Los Inatb; E persofil, caritats
 e, amor son comensamet de possessio, depau; Suauofil
 nostro Senor Jesu crist con vench en lomon, adonchs con
 selessapendras, e, Ligar, e, asotar, e, crucificar, e, Sals
 perqs, persoque humana linaatge recobras la possessio
 guel era promesa en lo Regne de deu, obediencia per
 severansa, paciencia, aruon, a suauetat qui combat
 cruel, e, rabel, p desabsar lom Simple e, Suau en
 la benedictio de deu.

De consolacio

Amable fil consolats Seran aquels qui plouen en
 est mon q honrar, e, Sexuir, e, amar nostro Senor
 Deus, co en la celestial gloria los consolara lo fil
 de deu de simates, enso queda axa aets p ller la gloria
 Plora fil tos peccats e, tes colpas per tal que nos ses des
 consolat, en foeh infernal dels celestials bemb la qual
 desconsolacio an totb aquels qui en est mon nos consolen
 en la vertut de nro Senor deus, e, en la sua passio. Si
 Plous fil. perso cor los debays peccadors no han grat
 de deu qui ha lessat son fil crucificar per toques consolen
 en el, e, si ploues p los infaelis qui ignorant men
 van als turmonts perdurables quels demonis done

agon consolacio en la Justicia de deu qui fa totes
ses obres de turament, e, de donade. Si tu plames
fer perseverar a seguir alguna cosa e, no la pots
acabar no teis consolat en los meritos que nas ayta
gran consites obres venien a perfectio. Y plora con no
pots complir tot ton desig; cor de feliment d' amor es en
aquels qui son consolats en lurs meritos. Primerament
plora fil p, honrar, e, amar deu e, puys pots plorar
p, paor de turment infinit e, p, desigir los celestials
bens qui tot temps duren. Plorar sens amar se des
coue a lo pler que plorar fa conuenir ab consolacio
on peras que seis consolats plora p, amor que en
los plors dona consolacio a los amados. hafil con
gran consolacio an aquels qui p, amor son en los
pias, e, en lagremes, e, en plors on si ames esser
consolat, e, si uols rememorar molts mayors
cores que celles que has perdudes, saps plorar con
mes guanyes en la consolacio del plorar, que a sen
plorar que no pots en las vanitats mundanes
si uols plorar, e, no pots plorar no sabs amar ni de
sigir los celestials bens ni menys prear los dolers de
aquest mon, ne sabs auer consolacio dels bens que
deu te donats. Plora fil amable los turments qui
son a peralats a tot aquels infels qui no an cone
sensa de deu, en ay tals plors te parayen consolacio

en la benuyranse que no afi. Aquest mon es loch
 de plorar y lo que en l'altra legla sapiam nos ma
 teys consolat on sino pots plorar y so ca no ploras, e,
 ama plorar y lo que si es consolat, e, y lo que ageb
 refrigeri dels trebays qui vene y de consolacio, on no
 pots tant perdre com pots goyar y la consolacio que
 plorar dona, anans que no puscas plorar te consel
 fil que les te terra, e, tos amichs, e, gita totes
 coses de ton cor e, quey metes deu, e, veten en los ar
 mitatges, e, en las terras estrayes, e, dona potestat
 y trebay en ton cor y lo que te vida sea en consolacio
 y en la dolor que ve y lagremes y plors. Remen
 brant la sancta passio del fil de deu.

De compliment

Compliment es fil. La celestial benuyranca
 qui complexa atalentament de justicia desigant
 obres de esperansa, de caritat, e, de les altres virtuts
 Deus ha promeres fil benuyranse de adolament
 atots aquels qui desigen justicia, e, sabs perque per
 so cor deus es justicia que es compliment atalentament
 de justicia. Si desiges justicia, e, moris y justicia
 la mort complexa con desigues per la qual te seran
 alegades les paors, e, los trebays que mort dona
 per lo qual alegament mort no es semblable

Amable fil les viandes majors que los donen mayo
satisfactament, que les menors. or si ta anima es satisfacta
da, p lo con justicia satisfacta tu la Senyoria que
hom te fa quant pus fortmet la justicia que tu
fas detu mateos a satisfere tot tot deu mes deslar
la talentament de ta anima. Amable fil, si pa, vi
carn, e, les altres viandes satisfacton lo cors, e, si beles
faysons auer donen pler als huyls corporals, e, blanes
veus, e, paraules son plasers a or, quant mes los d'elles
de ta anima poden compliment en la benuyansa
qui ue p obra de justicia. Si en est mon desigeb enia
rotament d'iners, possessio, honramet fil, o, algunes
altres coses Iniuria se fora mes desigar sem mgun
desolament. or con justicia fil sea contray de Iniu
ria si desiges justamet algunes coses temporals ho
celestials come que justicia do compliment a benuyra
sa al beudesixer dreturer. La final raho perque est
creat e, recreat es Justicia. Adonch lo compliment
de ta benuyansa no pot auer per iniurias dezir et
si la amor de justicia qui es en hom es enferma e,
amar en deu imitat a ternitat, encarnacio de deu. or
si tu fil vols auer la melo benuyansa que hom pus pauer
p justicia ama morir p la melo justicia, misericordia
e justicia se ouen fil en los homes peadors que
misericordia os d'ells pus fortmet or aquest mon

Justicia tormenta aquels eno que en l'yt mon no an
cumplet a l'ur a talentamet, e, en l'altre segle an male
diciu en la grade deu.

De Misericordia

Misericordia es virtut q' la qual son perdonades e' colpa
e, son donats donb aquels qui n'ols mereced q' obra on aquesta
misericordia es fil benuyranca promesa a aquels qui en aquest
mon secan misericordiosos a significar que deus v'ofere
misericordia a promesa benuyranca de misericordia a
aquels qui q' amor d'el son proxima misericordiosos. a l'ur pro
xima. on si tu f'it a ton proxima pot fer misericordia
Cels bens que deus ta comenat q' cant met deus ta pot donar
benuyranca si fa misericordia de son mate. Sitot lobe
que fan los homens d'aquest mon fayer tu e' perdonades
fotes les colpes qui son per tot lo no se veni reb d' bres abas
tant a cebra la benuyranca qui es en la celestrial
gloria. Max cordes es misericordia e, p, affo promet
lo Regne del cel a aquels qui han en el algun ressembla
met en quant han misericordia. De semar en son pro
xima misericordia es de samar la misericordia de deu
e, es de semar la celestrial benuyranca qui no pot effere
nada sino per la misericordia de deu. Digues me fil a qual
es mayor damnatge o, a ton proximo a qual tu no as
misericordia o, a tu si deu no ta misericordia. deu ta
feta misericordia deffer homo, e, en la creu per totz.

perdonat la culpa ab la qual est vengut en aquest mon
on situ no est misericordia menys preb La misericordia
que deus ha fet a, menys preb La benuyrança a la qual
son apelats los misericordiosos. Amable fil aquest mon
es loch de perdonar e, de haver misericordia, con en laltre
segle noy pot hom perdonar, con si tot los demonds, e, los
pecadors qui son en infern podrien haver voluntat a amar
misericordia tota a propiá dels tormentes infernals e,
voluntat de misericordia se xien benuyrats, en per
durable benuyrança si misericordia, no ajuda de Jus
tua, e, qui valia, ne aquel aqui tu no vols perdonar
nos pots donar. Eca nobi perdonet et iudicat ad amnatio
em peraso que ages amichs, e, quietos Inimichs not sui oc
caso de dampnacio ageb misericordia. Mei adu que
perdonax atú que tu a ton pro humas. con si en ano perdo
pots haver maiu misericordia sino ameb perdonar
donchis tude sames les coses mayors, e, melors plu menors
la qual de amor est indigne que ages La celestial benuy
rança de nro Senyor deus.

Veer deus

Veer deus es compliment de benuyrança la qual ha des
promesa fil a tott aquels qui a nra nedetat de cors
la qual nedetat de cors es en anima munda se peent
En nra congedecora ab iusticia corporal busca, o, legava

en huy en assi sedevone ab los huys qui uoen deu, colpa e,
 peccat; Esper affa coues de necessitat que ned cetat de pensa fia
 couinet auer deu ab aygua de ton corb y xendctos huys
 ab lagremes, e, ab plors leuat tos huys corporals pertal
 que contricio e, penitencia munda, e, de negre de anima
 de viuis, e, de peccat, e, que pla nedeu e, consciencia de
 la anima agerbivuy ransa en los Eternal delict. Am-
 able fil Sila tua mare ha gran delit en uer tu que
 est mortal e, est vengut de nou e, qui est en digne
 si est apelat a la gloria celestial o, a pena infernal quant
 mes tu pots auer mayor plaer en uer deu qui es pare
 Senor de tot quant es, vege con placentos cosas son auer
 stels, sol, luna, cel, e, mar, e, terras, e, planetas auells
 besties, homens, castells, viles, e, ciutats, vestiments
 e, entayaments, e, les altres creatureb. on si per huys
 corporals pots haueu benuyranse entant es coses auer
 y forset donchs auer lo deu de gloria qui es tot es coses
 ha creades, ab lo qual es vnt ab clara consciencia, e, ig-
 norancia, veer en deu glorificada intelligencia, bones
 granes, Trinitat poder, Saueia, amor, vertut, gloria
 compliment, e, les altres vertutb que adu se couene. Ay
 tal visio es fil sobre tota benuyranse qui sia enterra
 a la qual visio, negunt huys no poden fugar sens ne
 ocetat da anima pura, e, Santificada en la qual no
 seni colpes, ni torts. En lo mayl que es clar pots veer
 bes faysons, on suols veer deu de negre la anima

perro quedia mundat mixayl en lo qual veget son creador
son solador e, aquel ha bonayansa e glorias de la
tua anima. Amable fil tua tot huyt ala creu e, que
da con p la creu tes significat lo fil de deu qui abra
ciota sane denega e, munda lo original peccat, e, que
da tu mateo e, ueget sicut ignocet contra los mandament
de deu.

De Paciencia

Paciencia es referax vider occasionat per ira con
uertida on caritat e, p. offe Jesu xpi en la uengeli pro
met a aquels qui seran pacients seran fils de deu. Ama
ble fil tot som fil de deu p. creacio mas p. paciencia es
hom fil de gracia e, p. impacient fil de colpa, e, male
dicio; Perasso p. paciencia fa ser fil de deu tot aquels
qui le son obedient e, tot meses pascent on tota terra
e, que les pascent es fil de deu, e, argulos on la terra ufil
del diable. on assigna que mes te ual fil esse pobre
e, menys peccat on terra de canya, e, que les pascent que
sont rich, e, argulos on se los parent. A promes deus
si mateo ad serpare daquels qui sera fil de deu. Sab
perque deus vol esse bonpare se as paciencia, pero con
paciencia fa pascent largulos e, ab paciencia los im
pacients son dicit e, sobrat, impascent es fil de
ira qui l. mena p. tenebris on qual part se uol sens discrecio
de pena, e, contriuio de paciencia e, offer aquel esse

fil de mort perdurable, Lo fil de deu Jesu crist ach paciencia
 tra en la creu mesquetu nos ab membra, nela creu o, pot
 significar, cor, amagor paciencia fo offert Jesu crist que hom
 no pot turmentar, ne a curare, cor ames de turments que
 no sostench Lo feren devent la sua paciencia. A
 crmafil qual cosa des coumet a ffer amable, e glorugat
 pascent fil de deu, o, turmentat, Impacient fil de demon
 Impacient turmentat de agradable al fil de deu.

De guarda

S' heant es guarda promes e guarda lo Regne del
 cel. a aquels qui p la amor de deu sostenira en aquest mo
 de seccions, Trebayls, ontes, e Tribulacions. Amable fil
 en assi con les creatureb qui no han reho son sob meses
 a sostenir Trebayls, e passions, e Seruir home. Inaxi
 totb los homens son sob meses, e obligats a sostenir
 Trebayls p Seruir, e honrar la Senor de gloria on
 contra cosa que tuit han obligats a Seruir deu a de
 mostra la gran caritat, Liberalitat, gracia, e misericor
 dia, pietat de deu promet lo Rey del Rey que retria
 guarda a totb aquels qui p mostrar, lo ar, e preciar el als
 Infels, sostenira Trebayls, gatria quey sen obligats, ma
 yor Trebayls mayors p seccions que han p honrar de u
 Seouene ab mayors gordon ad mostra que no treba
 yar, ne sostenir p seccions p amor de deu nos couene

ab guardons. Si los homens vells multiplicat luxa
rigueses multiplicant diners, e, possessions. multiplicat
mentes de celestials dons. Son fil multiplicamentes de
curments, e, de tribulacions qui se en sostenudes
en loar, en seguir lo sobria be. Es nul home temporal
qui haze par deffer vich ne benenans en los delits daquest
mon, ne quies aguis qui age temo de multiplicar sa gloria
e, persustencions amables a aquel qui totos merites guarda
na ab maya benuyansa los trebayns anfi en est mon
Mas en los guardons de gloria son iternals. Es par q' haue
La celestial benuyansa foren molt agradables e, plasers
als Apotols, els martirs les dolos, e, les persecucions
en les quals benuyansa si mata los Apolans si tu
fet ameb esse benuyrat ne temes trebayns, ne molt a sofrir
perdeu honras, e, seguir. Co ayta temo eb contra la benuy
ransa qui eb en aquels qui adeng e, a b pregueres quen
seyen adau anaue loar, e, seguir lo Rey de gloria
en fe los Enemichs Enemorat de deu, inflamant de la gra
cia del Sant esperit no fa diferencia en fe la sua terra
e, terra Estranga, ne en fe honramet de senor ne en fe
con home altre, ne en fe benenansa, ne passio. Cortot tres pla
ent e, ab que peusca seguir deu. Reguarda quantos homens
ha en aquest mon qui p' diners qui no so deu e, per vana
gloria qui fa hom enemich de deu e, p' benenansa mortal
sostenen tant de trebayns e, tant eb de tribulacions. Dones

Amable fil. Sabras ne restorab, ne pensaras lo fira ma
lanantat e menys preament glosar lo nom de deu

De la Salutatcio de nra dona Santa m.

De la Salutatcio

Lo primer goig que ach nostra dona Santa maria
fo de la salutacio que l'angel s. Gabriel li dix. Adonchs con
saluda dient que eta re plena des. Esperit e que deys na
xeria. Fil de deu saluador d'israhel. Amable fil. Esti
mar no podes lo gran goig que la regina del cel e de la terra
ha con l'angel Gabriel la saluda; car si lo goig de la mare au
ora li es de regent de elegen l'ona daquest mon no porres cogitar
ne entendre quant me pot abismar lo goig marauelos que me
done ach adonchs condeu de gloria la Regi regina dels angels
e de tot lo sant de parens, e dona de tot l'omon sens tota com
paracio ach mayor goig la verge maria ten entes que son
fil seria unit a lo fil de deu, que no esser l'hor del cel e,
de la terra e de tota creatura. La molt mayor nobilitat es
esser un ab deu que esser l'hor de tot l'omon. Segons lo gran
goig que nra dona ha con l'angel Gabriel la saluda que deu
fo a nra dona e segons lo gran profit que l'umana linatge
ach en la concepcio del fil de deu, coueni esser gra lo goig on
con esse l'hor en nos. Donchs inaismable es lo goig de nra
dona seria un foch qui tengue tot l'omon de necessitat
seconuenia que tu fosses on lo foch, car l'hor ho creb no
seris on l'omon. on si lo goig que nra dona ach hebme
jo que tot aquest mon. de necessitat secone que la

nobilitat de nra dona e, lo seu alegria e, la suaglo
ria e, la sua honor sia maya que tot honor, tant fo
gran lo mareu los goig de nra dona Santa maria
ach que tot hom p molt que perde, e p moltes tribu
lacions e p moltes passio que s'otenga pot esser con
solat e alegrat e beneficiat en lo goig de nra dona.
Lo Sol no pot tant illuminar ni el foc Escalfar com
p lo compliment de nra dona. Los Sants se poden ale
grar; ne tot lo que fan les creatures en ist mon
es tant com es nra dona. En ombra d'ij entendre, e a
mar que deus vula esser vn. absof. on com affo
Lei en asi daquest tan gran goig glorio de nra dona
Sabras ten fil alegrar p tal que ser agradable a
nra dona.

De Nativitate

En lo fil de deu nasc de nra dona. Sancta maria
adonchs nasc fil que es ver deus e ver hom. on en
quant la natura divina nasc de nra dona, infini
da bonca granea. En quant infinit poder, infimida. Lau
ca, amor e, les altres virtuts que s'conuenen a deu, e en
quant natura humana nasc fil de nra dona que fo
sim mejor de tot homent e de tota fembra. e que
totes creatures. Amable fil con aquest fil ten glorio
e ten honorable nasc de nra dona. Adonchs la regina ten
fort met la regina del cel que es dome no pot a demer

ne Angelical entelligencia no pot entendre en oxi con nra
 dona es pus prop en natura a son fill que no son les altres
 creatureb. En assi come de necessitat que sia pus agra
 dable en la natiuitat de son fill que los homens nels
 Angels no poden entendre. Es assi no era en oxi seguir
 sia que may orfos En los angebs, e en los homens possibi
 litat d'entendre que la justament de nra dona, e de son
 fill, e, affec impossib^{le} gog, effer. Senon, de tot lo mon nos
 come nes concordem tenforemet con fan gog, e, en fantar
 Salvador del mon, e, deus del mon, on sitant cogitar
 en lo gog que nra dona ach en la natiuitat donxe senon
 Jesucrist. Acria con gran alegria deuria haver si
 pedes car. un segle con gran, e, tenhel con que se segle
 Tant eb gran cosa, e, mereuclora con gran gog que nostra
 dona ach de son fill con los huyb lo veere home nat a tot
 son Seny, e, a tot son poder, E los huyb de la anima que
 exe deus del cel, e, de la terra e, de tot quant eb, que aquel
 gog de gra d'esser anomenat p' altre nom qui significa ma
 gior gog, e, mayor alegria, que tot lo gog e tot la legria
 qui d'esser pot En aquest mon. Esta vigareb con la regina
 ha gog con ha fill qui deya d'esser Rey. Empero no ach gog
 acabat entro quel veu Rey. Mas la regina del cel tantost
 con ach en fantar son fill en continet lo veu Rey del cel
 e, de la terra e, de tot quant eb. Con la causa regina nra
 dona ach aut son fill, e, tenha quel en son bras, e, los

hulls misericordiosos esguardaue aquel. Es on fil glorios
esguardaue a los piadosos hulls corporals famare. Esta
divina natura se manifesta ala inteligencia de
nra dona. Aquel goig aquel alegría, aquel plaer fil qui
fo en nra dona no pot esser enteb tot en aquest mon
ne en laltre p. nula altre criatura, mas constantme
nra dona, y es on fil qui es home, e deu.

De los Tres Reyes

Sanctissima la festa, e la Sentencia de la natiuitat
del fil de deu que al treze jorn que se nat e nra dona
fo tenida en Safada p. la vertut de deu vengren de lon
gues terres tres reys qui vengueren adorar. Aquels
tres reys erenguiats p. una Estela molt resplendent
e segurata queils anaua deuat e gia aquels dentro que
frendeuant lo fil de deu con los tres reys ueremado
na Santa maria qui tenie en son bras nre Senor serui
ent. A donchs deuelare de Turis cauals e oferire al fil
de deu en sens, e auer, e mirra a significar que cil via
deu e home, e que mirra e salvar humana linatge
Amable fil con nra dona viu uenir los tres reys e viu
la Estela queils guiau e, vialo preser que oferire a son
fil. A donch ach ay calgoz con la Senyoria que los presens
e la Estela significaua de son fil. A esma congra goz

en significat p la Estela. Venim congoig que mare deu auer
 de son fil que p encens es mostrat Effer Senor del cel y p
 en effer Senyor de la Terra. E p murra home Effer Senor
 de mort, e del demoni p lo qual ese perdut lumenal conat
 ge. Con los tres Reys agren offert. Lo present al fil de nra dona
 e, agren feta aquela Reuerencia que creatura cone fer
 a creador, E foren aduamitb. E l'Angel Gabriel bench als
 tres Reys, e, dics los que els no passase p lo Rey Ardes
 que vobros auerunt a Jesus vit e, guardauit los innocents
 E con nra dona lntes que son fil se deliurat del poder de ar
 des p la amministrazione del Angel. Adonchs ach goig molt
 gra p, lo descurament de son amable fil de deu.

Del goig que nra dona ach de la
 Resurreccio

Per son fil que puseas mitb entendre lo gran goig que nra
 dona ach de son fil, conso resucitat e, aparech alla e, als
 Apotols. Se uult recomtar lo febray, e, l'ador, e, la pas
 sia que Eyla l'ortenech aquella dia con viu son fil pendre, e, li
 gar, e, assotar, e, moxir en la creu. E en aquella mit que los
 jueus prengueren e, ligaren lo fil de nra dona, e, lo sen
 manare molt a hontadament, nra dona era en aquel
 loch e, saguis son fil axi con podra, e, p, la multitud
 de la gran pressa nra dona no era honrada y aquella

honor que ailes couenia, e era impresa e menyspre
ada de los Jueus. Deonna dona viu son fil de vulgar
e, ligat e, afortar tenfortmes, que la preciosa carn, e san
que hauiat presa de la ore corumpida, e, destruida
Adones si el doctor no es aduer, ne no hes qui toyoques
recomtar. Si tu qui est septe, se mas a hobeir los man
mento del glorios fil deonna, e, no tenso tament
tu, ans ho son tots los Angels, e, tots los homens, e, tot
quant es creat. Si ves dauat ta mare pres, e, tuementat
e, mort sens culpa. pensar pots que ta mare auia gran
dolor, e, gran pietat de tu. on si la tua mare qui pot er
rar auia de pagar met molt gran culpa tua passio quat
met la verge maria qui no pot errar a grand dolor de la
passio de son fil. Afirmas el doctor que ta mare hauiat
si hom ha en las mans e, p, lo peul de metia e la uaque
e, hom de clauue entofut, e, tu quidaues ta mare ab
prades de guardamet e, en semblance que li donanes a
cuida. e, No potogues auer p, ayals cogitament
e, p, ayals imaginacions poras fil cogitar que gran
dolor que nra dona sostench en la passio e, en la
mort de son fil. E si ay magones con gran goig auia ta
mare si ressuuiraues pensar pots con gran goig
qui fo en nra dona carne viu son fil ressuuira ab
cos immortal, incorruptable, imposible, glorificat
eternal e en gran sa honor que no cogitasses en la
mort mayor excellencia nobilitat que el fil de deu

amayor que tu no as, e que nra dona ha mayor
 que la mare, que no emasa lo dolor, tu no pots y ma
 ginar de la passio que la mare foria haver, pla tua
 passio e, morte no porias cogitar, e Emigrnar, coumit
 met, en la gran passio, e de la que nra dona sosteneh
 p la morte de son fil, ni en la gran goig que ach en la
 seruicio de nra dona deus Jesu crist.

Je gog que me done ach con
 son fil li apparech.

En la mare de deus crea los Apollas e a los altres
 de sechles de Jesu crist, e en un alberch, e plaud de la
 passio, e de la mort que el fil de deus auia sostenguda, e de
 mentre que est en aquestes paraules nra dona est en do
 lor, e en tristicia de la mort de son fil. Honcha seruicio
 de la gracia, e conde la nra dona e, aquels qui a Dy laci
 apparech lo fil de deus lo goig ni ha alegria quib entre nra
 dona, con viu son glorios fil deuat. Si so e, viu e, abous
 Inmortal glorificat no poria nuyt hom recomtar. Co
 on assi conatodt que nra dona sosteneh p la passio de son
 fil fo sobre les mieb paraules qui no porie dir. on ari
 lo goig de nra dona e sobre mon entemmet qui no pot
 entendre e, sobre meb paraules qui no ho pode recomtar fil
 aquest nom Jesu crist, e aytant a dir con nominar, on sems
 deu, e home, e aquest nom e, e pareyament e aytant a dir
 con demostremet. on si on home molt amat e, molt deuot

qui l'on temps ha estat en terra d'Israel. Alegria
molt fomes la mare, con lo reu vengut, e li d'aduenat
quant met Jesu crist qui es deu, e home, e vench del mont
en lo qual hauiat estat. Alegria nostra dona qui es senyal
tant fo gran fogog que la regina d'el cel ach delapiffid
sonfil, que a tot altre fog abatta a alegrar, e a tota tris
ticia abatta a consolar. Et tot home y pot offer alegrat
per aquel fog tot home pot offer benuyrat. Alegria fil
si est en lo gran alegrat denra dona e, en la virtut
que pots hauer per la virtut que nra dona ach en lo fog
de sonfil. Coi per ayta fog seras per soner en la gradable
pler de Jesu crist, e denra dona, e, tot temps que nra
denra dona heb membrant del fog que se la ach a la
apricio de sonfil, e, seras d'ort entepregueries. Si
tuest en guarda e, en benedicio denra dona se adobe
~~brant del fog que se la ach, ne tristicia denra la cosa~~
noto tengas adan. Coi nostra dona es tant alegrade
en sonfil glorios que aquel alegre, e, aquela benuyranza en
que nra dona ab abatta fil met a los secundos que nra
deuenen agradables a la benedicio de deu.

De la Sinogema que
es dit pentagosta.

En lany ha un jorn que hom apela pentagosta
es adir Sinogema en aquel dia lo sant d'esperit
deuata sobre nra dona, e, sobre los apostols, e, sobre

mina de Sciencia, de Linguatges diuerses. E confortalos
 de la gracia, e de la benedicio de deu. E aquell dia fo
 tengran goy en nra dona, e en los apotols, que per
 abundancia de gran alegria, e de gran goy fo come
 sat la comensament que los apotols comensare a pregar
 la uanitat, e la gassio del fil de deu, e per la gracia, e
 benedicio que agan en aquell dia. Les campare plomon
 e conuertire lomon aua solubles. En asi con lo
 ferat qui es Escalfat en lo foc. E confortat que dintre, e
 de fora es tot a fogat e ple de fach. En assi nra dona, e los
 Apotols aquell dia condeuella del cel lo Sant Esperit
 fo sobre ells en semblanca de flama de foc, e fore
 tot inflamats en feruor, e en deuocio, e en caritat e
 en goy. Con los Apotols foren en assi en begut, e aflo
 mat de la gracia del Sant Esperit. Donchs anore pre
 gar con los Euangelis los quals no podien pregar dentro
 que lo Sant Esperit de uella sobre ells que los huminis els
 Enemias, con poguessen e sabessen, e volguess pregar
 la fe de deu e la grand deuocio e per la grand a talentament qui
 era en los Apotols a conuertir lomon. E per l'amor e pas
 so que l'home per amor del fil de deu fo ye miracul
 e conuertire los homens a via de salut. Tuvant lo fil
 de deu saltar aquell jorn con lo Sant Esperit de uella sobre los
 de sebles. E per afo fil es que es morba deuocio e caritat apre
 ycar e a conuertir los exats infels. E uenguda e catema

de la mort en la qual creient los Apòstols ans quel Sant es
perit deualas sobre d'ells. Exalsat el humanal ente
nimet en los homens p' costumes e p' escriptures
e, aquestes son p' los miracles. Raions, e probacions
necessaries a mostrar veritat de la fe catholica. Aquest
es anostres com p' gran caritat e, feua, trebalem
e, aperiem d'unes lenguaes p' haure doctrina neces
saria pus que no son dignes de fer miracles la qual
indignitat auem p' desfermet de caritat, e, feua. Es
l'atemo que hauem en sostenir trebays e, mort per
amor de deu.

De la Assumpcio de nostra Dona

Longamet fo fil desigada nra dona en lo celestrial reg
ne qui ab ela creu p' son fil e, p' los Angels e, p' tott sa
de gloria e, gran fe de deus que nra dona nauia aut
Longamet. Mas p' lo que los Apòstols, e, los disciples qui anau
per lo mon preicar la f' fe catholica fossen pus forts, e, pus
deuots a sostenir trebays p' Jesucrist p' la virtut, e, p' la
sanctat de nra dona. Per aq' plaich a nre Senor Jesucrist que
El adstages lo uch temps en aquest mon apres que d'el Sen
puga en los cels. on conplai a nre Senor deus que nostra
dona passas daquest segle en l'altre a l'ora de la mort
adonc fo fetu professe del cel en terra en la qual fo
nre Senor Jesucrist, e, foren tott los Angels e, arcangels

Etots los Sans de passays e, a b cant de molt grand dousor
 e, ab molt grans honraments jugare nra dona en lo
 cel subra on la gloria d'ensu Sena deus. Con nostra
 dona l'emembra la miseria d'aquest mon de lo qual exi
 da tra e, vni son fil deuat si estar e, qui la pujaua
 al celestial pare, e, vni son fil Senor de tots los Sans
 de gloria, e, vni que tots lo loaua, e, honraue son fil
 e, tuit creu arribats p' la honrar, e, loar, sinxa dona
 fo goiosa, ni a lege noucal pertax, ni Sies nequ qui o.
 vulla adumar no pora tot lo goq que nra dona ach cogi
 tar, pensar. Sobre la luna, e, lo sol, e, les Estelas forsal
 cada pujada fil nra dona. on aytant corp alt, e, excellent
 e, honrat son pujamet, couene Effer son alegramet, e, songo
 on son son honramet sia indestimable qui pogues dir, ne escriure
 ne significar, adumar lo gran goq que ach la Regina del cel con
 fo ingloria. In los celhs dos honres qui son mayors e pub
 nobles que totes les altres qui son vntos Sans de gloria. La
 una es denxo Senor Jesucrist. E l'altra es denxa dona sta
 Maria. on con son fil ach coronada nra dona, e, nos
 tra dona vni son fil coronat can noblamet, e, vni lano
 bilitat de la corona, on son fil la ach coronade lo goq
 de nostra dona fo agual a la corona. on con sia tengran
 la gloria deli Sans de pareis, veges con gran fo lo goig
 denxa dona. Amable fil fil de deus diurnal e, huma
 nal es guardamet ab lo qual Jesucrist e, guarda in lo cel
 nra dona, con, amare. E con a Regina del cel e, de la

Dona gog e, doitor, a viva dona. pensar pots fil que yo ve
fal, a recomtar, e, eseruire aquel gog tengran, e, tenglo
rios. on con lo gog denra dona s^{ta} maria verge gloriosa
beneyta sia tengran, e, tan meravelos. Prete
fil que nra dona sia gog y esperanta, e, consolacio
e, d'eny, e, amor deta anima sobre totas cosas a tes cuy
tes, e, a tes oracions ages membranta de nra dona, e tot
ay tant conpurgues honra lo fil denra dona sui olt
honrar e, alegrar nra dona, con lo mayor honra
ment que hom pot fer a nra dona es que hom honre
e, sexuesca son fil glorios deus seruerit.

De les set virtuts gai son carreras
De salvacio

De fe

La catholica es creure veres cosas Inuisibles, e, coadunies
a crestrana religio. asperfe aperces hom fil so que es veri
tat sens que se ho no demostia p necessitat aquelles cosas
de que hom ha creencia. Inaxi con lum qui illumina tots
huyts corporals auer las cosas corporals. Inaxi p lum de
gracia veus so que creub del celestial deus de gloria e, de
les suas obres. E con lum de teniment no puria a baston
ha entendre tot lo qui es a home necessary a creure deu
e, de les suas obres p affo deus illumina p lum de gracia
de la anima del home a creure les cosas Inuisibles. ama
de fil glum de fe se xalsa l'entement a entendre

En massi con solium ve deuantz de demotrar les carneres
 En assi se ve deuantz al entenimet. on situats auer
 Sab til entenimet nos res increable e, oriu plogue pus
 ca tan entenimet, pagar tan alt que enterra lo que lafe
 Illuminat. En assi com hom guanya merit p amardes
 e, son pro humas, e p servir justicia desi mases e, dol
 les e, p fobres obres. En assi deus hadonade fe a home
 p lo que guany merit p atoure ficoses que no enten
 on En assi con deus auer grat si hom e pfecta sempre
 sa e, sens penya, e que non fases castas mas que hom
 sen confy entagar autia, en assi si veus de deu, e deses obres
 lo que no entomb, e, as grat de deu de lo que creus e, plograt
 as lo merit e, p lo merit la gloria. En y asso quedaub
 age occasio de donar gloria hadonade fe als homes
 fel jueus, e, Sarraus, heretges, Jobatrus no hanfe neta
 volen auer. on En fet tot no han tant de lum a creure
 deu, nes es obres, con as tu tot sol. Si creub en los catory
 articles dels quals haum ya perlat. on con p defolimet
 dese sen perdut e, p fe pascia haueu saluacio, venen
 be e, En tin con cara cosa chfe. En con gran do dona nro.
 Senor deus, a queus agu donese. En confe sia con gran
 do, Etancar e, ten noble passio lafe que deus hadonade
 car, e, p nules coses no lo que diton coratge. Deus ha
 donades a home dos mans p lo que vna ma orit al altre
 e, deus hadonade a hom dos huils lum dese, e, lum en
 teniment, a la lum dese e, crea lo que nos pot entendre

on aquest Sum de fe es necessari mayornie als laudadors
e, als menestrals, e, als homes qui no arribat en se

numet, e, p, aquest Sum la fuden de las Errores, e, de
les Temtaciones contra los Demons qui visten a home

per descreure las cosas que entenimmet no pot entendre

se sobre quya en est mon entenimmet. Per mes pot hom

se amar deu que p, entenimmet membrar deu. e, se

deu deus. Senb miga, e, entenimmet no pot pagar a deu senb

altres cosas, e, daltres cosas. E, se conua a entenimmet en

un temps se so que l'entenimmet enten en altre temps. E, per

se entendras en laltre segle con hi sera so que are noy pots

entendre. En asi con veritat no pot esser venida p,

nala cosa. En asi la fe que as. Si la ames no pota esser ve

luda. Los Maluats cretians que venegue, e, descreen

deu con se fan jueus, e, Sarayns no daxe los huyls delur

cap p, negunt diner, mas p, faloria o, p, paor de mort

e, p, esser rics homes qui en lurf se delur aia qui roman

en Tenebres e, no pot senes se veer deu.

De Esperansa

Esperansa es so on que esta nostra Saluacio, la qual Es

peransa ha deu donade a home p, lo que p, fer bones obras

hom ha fa Esperansa en la justicia de deu. E, si hom fa pe

cats ne faliment que hom nage contricio, e, que nage

Esperansa en la misericordia de deu. Amable fil aut

hom Esperansa p la justicia e, p la misericordia
 de deu. Somen los homens fehen. Cor p Esperansa justicia
 e, misericordia and Esperansa en haueu gloria los homens
 qui fan bones obras e, qui ponedé de seus peccats p fer males
 obras e, p haueu contricio de cor son contrariu a la justicia
 e, misericordia de deu p, la qual contrarietat son dignes
 de infern foch infernal p durable. p boca est mort fil e,
 est fil de ta mare, apres la ma mort, e, la mort de ta mare
 esperes haueu los nostros bens temporals. on situas Espe
 rança en la celestrial gloria a freura de cor que si es fil
 de pare celestrial Espiritual de uide gloria, e, a tembre de cor
 la sua fra e, a obris als seus manaments est s'obmeb
 Cor p contraries obras no cal haueu Esperansa en los ce
 lestrial bens. Gran Inuina fares fil a la justicia de
 deu. Si feres bones obras ex quet desesperes de deu. E gran
 Inuina fa a la misericordia de deu. Si p nul peccat
 que feres te desesperes de la misericordia de deu. on per
 affo p ferben de sia neho desperarbe. E que Esperansa
 se fusa desperar perdo. E donehs guarda e ueges con bona
 cosaes Esperansa. Deu ha donat que á s'otentat lo cor
 hom menueh e, ceua. Deu ha donat Esperansa a bla
 qual hom nega deu e, qui confiu met en deu
 que en si mateu, ne en altre cosa. Cor Enaxi con les
 uiandes s'otentat lo cor. Enaxi Esperansa qui confia
 en lo poder de deu es rahogues de uida hom en se cay
 des e, en les necessitats e, on les altres coses ab les quals

nul hom no pot afudar mas deu. Molt hom mengua
qui no manega p' lo cor no a que menjar, e, molt hom
guaria e, viuuria si haia que menjar. E cor tot pusca
hauer Esperansa si mor en poch perdurable no es colpa
de Esperansa, ne de deu qui soffer que tot home pusca
pendra de Esperansa ay tanta con na mester. Si lome
en lo qual tu fuyt te confies encaregues molt fort met. p' lo
cor. asindit Esperansa que t'afut. quant mes encaregues
mes deu si en d'it te confies. Cor si p' Esperansa hom no en
carra gane pus fort met deu que altre cosa segursia
que deus no ha que major justicia poder laueo caritat
mede an que hom, e, sino ho auia hom seria deu. Remembra
fil en la Incarnacio e, en la gran passio de me. Senor deus Jezu
caist. E enton con engran deutes t'apostat que ages Esperansa
Cor si deus p' tu pensa que no t'na pregauet ne tu no ho me
rextas les Encarnat, e, ha soffer quida mort. quant tu dones
deus auer gran Esperansa en la justicia ^{mede an} poder laueo
caritat, e, en totes les virtutis de deu.

De Caritat

Caritat es amar deu, e, son proximo. La qual a luge
los greus trebayls e, els perils que venen p' amor, e, caritat
en fortes, e, montiplos nobles, de coratge contra los enemis
de ama, e, de valor. Amable fil caritat donaplaer de el
bens, e, dels mals que hom soffe p' amor, e, p' caritat es alta

Entenhamet a entender grand cosas, e, a altres, e, caritat afutta
 home a deu. E caritat fadonar a deu grand donb amables, e fa

perdonar a deu grand colpes e, grand falimento. E caritat
 fa hom consolar de grand dampnacions, e, fa los homens

pobres richs de coratge. No puria dir si la nobilitat qui

e, en caritat e, p' affo conseyl que ageb caritat encor

Lo que ageb deu lo qual no entre en coratge dome senb
 caritat. com mes de caritat hauras enton cor mes hi hauras

deu. E com pusques haurey tanta de caritat conteuules

simole vots haurey de deu enton cor ages e, enta anima molt

ta caritat. A quest mon, es loch on pot justar, multipli

car caritat, e, amor, e, on mes de caritat e amor auras

en est mon mes de gloria auras en laltre segle. Es ab

perque p' socor p' mayor caritat est mes amat de deu

que p' maner, e la voluntat, e, la caritat de deu a un

costuma que dona mayor gloria a aqueb qui mes son

amats perdyt e, qui mes son amat on est mon. vera

caritat es fil amor de deu p' socor esbo. E falsa amor es si

hom ama mes deu p' lo que do a hom p' xeyes e, a questb bens

temporals que p' la sua bonea, e, falsa amor es amar

nula cosa sens deu. on con affo sia en axi dones ans que

tu amis nula cosa ama deu, e, sobe la amor que as deu

amatot so que amaras, e, sobre la amor que as deu no so

bre puy ton voler, a amar nula cosa entot so que amaras

ages entencio a amar deu, e, si sens ofas en nula res que

ams no auras caritat. E si caritat no as desemat lo

Amat Seru de deu, e, tots aquels qui son de amat de deu
son en la sua gra la qual fa totos furmentas en foeh per
durable on con tu puseas auer caritat amable fil nouules
Esfer en la gra de deu, ama lo que uost lo voste de deu si uost
hauer caritat, no ageb impaciencia de nula cosa uost
guda de la uolentat de deu. Ama fil totos aquels que deus
ama, e, ama totos aquels qui amen deu, e, de sama lo qui
es de amat de deu e, de aquels qui amen deu, anans que
ams, ne de sama nula cosa, cogita si aquela cosa
es amada o, de sama de deu o, de aquels que deus
amen ne qui amen deu. Molt hom de la par que ha
de son cors, o, de restitucio o, de algunes altres coses no go
sa amar deu. Adonc ama lo que si es amat de deu
co nuyt de mmatge no pren qui es amat de deu. En o es
nula piquera, ne nula utilitat qui fara a comparar
ab la benuyansa qui es En los homens qui son amat
per deu fil caritat si la saps auer te tendra alegre con
coratge, totes les vegades que oiras de par d amor nro effo
que amet. Et tota hora que uouras lo que amet seras
alegra e, auaras ne plaer, e, caritat te defendra de fra
marimut desperances qui son coses qui son a homens
grand trebays, e, grand passiois. orasi consi huyt noas

art. 77.

hauer nula uirtut ni nul agradable plaer. on mes amara
mes poras en tendra, e, on mes entendras mayor amor

tot hauer. on si no vols molt amar. Doncs no vols molt
 entendre. I si no vols molt entendre. Doncs no vols molt
 amar. I si de sameb molt amar, e, molt entendre. Doncs
 perquè buscas de ligar que no amasses, ni enteseses. on re
 cordet fidemes q' nuls coses ton voler, que no volgueses
 res ne ton entenimet nules coses no enteseses. Usitu ta
 voluntat, ni ton entenimet donauet q' alguna cosa
 tu daries tu mates e, vulries met aquella cosa que
 offeriries, e, si aís no eres quala cosa pories auer ne
 posseyr. Molt home ha manet que no sensab adossar
 Molt hom acuaat qui no sab caualcar e, molt ha d'itor
 qui no sab emprar. Doncs arsmat si ab voluntat e, sab
 amar, cor mayor cosa es voluntat qui sab amar que no d
 les coses demundites. Aesmet fil con molt pert volen
 tat que totb temps arsmat congruassis vora entenimet (truncat)
 e, voluntat, con enten que la voluntat obra totb temps
 lo que no haura, e, haura totb temps lo que desama
 e, a perdut deu que totb temps volgrt, e, agra. on sapre
 fil que aytal entenimet turmenta la voluntat
 dels infernats q' lo cor en est mon no han auda amor a deu

De Justicia

Justicia es l'era a cascu lo que es a son dret. on con fil de g
 taje donat e, tuás presa tanta de misericordia de deu
 Juste cose que tu no toles a deu tu mates ni els bens que

adonats, car si tu no serveis deu abtunmades e, abso
queas tu tots a deu so quies seu tot poder, saber, tota de
tura es endeu, e, to seu voler vol Justicia, e, ha ja in
juicia, e, tott, e, p affes temable la Justicia de deu
car p Inuicia hom no pot defendre al poder de deu, ne p
Inuicia hom no pot pacificar, ne desfermar la fada de deu
Amable es la Justicia de deu, car, es tott. on situames
deu amar te coue la sua Justicia, e, si aques la Justicia
de deu a hixis deu qui es la Justicia mateixa e, est via
p deu. e, p tott los sans de gloria, e, p tott los mal
uats de infern. on con affe sea en ari. Dones situame
la Justicia de deu no ages en fra so que la Justicia
de deu es de tuncades. Car tu est seu no ages en fra
lo que fa dels bens que ta comenats car anant fore
seus que teus. Si la Justicia diuina pones en concord
e, pones tu entos bens e, tula amb mayor amor lias
que no as si la Justicia de deu amaves p lo que pones
en Inemich en la persona, e, en sos bens e, on mes
ames deu en la Justicia, mes ames misericordia quies
deu, e, ay tant con la misericordia de deu mes es pertu
amade ay tant mes es p donade ta culpa, e, con falumit
hafit, e, con gran falumit es en aquest mon no esser ama
dor de la Justicia de deu. Car si en laltre Seyle los demnats
qui tots temps estera en foeh p durable podra amar sol
una hora la Justicia de deu p tott tems auira gloria

Mas no son en loch que la Justicia se deupugud amar
 p' affo ampens que nuyt temps no haurafi. on con
 iguet mon sia loch on potb amar la diuina iusticia
 Amable fil d'eterna ta anima aytant con pusca la Jus
 ticia diuina. temable es alafusticia d'edeu, con sia cosa
 que atotb los peccadorb median no perdona cor si a tuit ^{misericordia}
 p'donaue mayor seia que la justicia qui negun no se
 narra. on dit uno temps la Justicia sedeu e, est daquels
 aqui medea no perdona, Si uis offerdaquels aqui p'dona,
 tem la diuina Justicia. Si tu beneys la Justicia de
 deo con tadona a leuna passio tu beneys la Justicia
 ab la boca, e, ab la pensa; Mas la Justicia la beneys
 a la celestial gloria qui totb temps dura. Si tu beneys deu
 en la Justicia consefa al cumber qui tamet perq' la malays
 con uis tamet se poneo. Si saps fil en qual temps maleys
 deu en la Justicia. Adonc conta uolentat a impauien
 cia, contra so que fa la diuina Justicia. Justicia, e, Sci
 encia se couene, e, que jutge sens seber es en axi con lome
 or qui eu p' tenebres. on situ uols usar d'etura met a
 temptar ton voler en fe ton remonbramet e, ton enten
 dre. Cor p' mala voler es torbat l'entenimet a entendre
 p' lo qual torbamet se coue ab ignorancia quis descoue
 a Justicia. Sabs fil perque est donat jutge ab homens
 gai pledegen p' so cor pot auer pus a tempade uolentat
 en fe menbrar e, entendre en so que deu jutgar quelos
 homens qui pledegen. Cor tant uol auer caser foque

demana e i que defen que son mala voler corrumper
entenenmet. on si tu es jutge guarda que no corrum
pes ton entenimet p. genre Sexuij. ni si vols iugars
dret no corrumper al jutge son entenimet p. don
ne p. prechs e, comana confet ala justicia p. lo que
la justicia se comana ala media deder.

De Prudencia

Prudencia es obra virtuosa qui amabe. e, esguia
mal, e, es obra de intelligencia qui sab deturar en feble
e, mal. on per aytal virtut confit los homens ma
nira certa a fer bones obras, e, a fer mal. Prudencia
es elegir mayor be, o, mayor mal, e, Prudencia es
concordar temps, e, loch, quantitat, e, qualitat; E pru
dencia es dissimular p. conservar secrets. E prudencia
es ajustar con los altres escampe, e, Prudencia es escampar
con los altres escampe, e, prudencia es escampar con los
altres no haer que despendre. E Prudencia es, haer agu
est segla e, saltre. Una contraria cosa de prudencia es
loques contrari; de la cosa de mundicia. Amable fil
ages prudencia p. lo que nos enganat, e, p. lo que no
engano. Co arder enganat, e, effer enganat nos couene
ab prudencia. Impero effer enganat e, prudencia se coue
ne con si mescla pasiencia e, perdo. Prudencia es
ense laura, e, serenicia. Co p. la laura es amara
de la ca en lo mal. E p. la serenicia sab lo que se e, p.

yuris mal, e, perso prudencia afusta Saurea, e, Sci
 encia, e, Saurea compone prudencia. Prudencia
 no es Sens Saurea, e, Sciencia. Sabes medir fil, quales
 Mayor be o, Effer amat oedeu o, Effer amat p Effer
 Senyor, de omes castells, Ciutats, Regnats, quedeu as, Scien
 cia Sens prudencia. Esabs perque p Socor lo contrarij
 de Saurea al Senencia qui son contrarij a prudencia e,
 Saurea. Es affo no era en asi seguir sea quedes
 castells, Ciutats, Regnats e, les altres coses temporals
 va guesen mes quedeu. Lo fol a Sa fra p Saquera Saurea
 quis concorda ab pau on si lo fol ab Sa fra regita de
 pau fasi semblant affirmates. Demante que affeta
 prudencia qui defen lo Saurea pacent a fort, e, ab fem
 coratge contra Estulticia, fra trebari quis couend ab
 cubada voluntat, Van ab segada intelligencia
 Car Maestras se coue ab prudencia, en mercaderia
 e, en les altres arts mecanicas ab que noy sia falsa
 ne Engan qui son contrarij a prudencia. on si tu
 fil est amador de Prudencia aget Saurea e, Sciencia
 p la qual vules, e, Saps concordar prudencia. Deuyala
 Maestria Sens falsa e, engan. Saber enganar, e, defemar
 enganes amar prudencia qui Sab ad defemar engan e Sab
 e, ama Caritat Justicia. on fil Sabater, e, mercader ab
 Capel morta Sab auer prudencia e, guanyar regues
 temporals. Sabas tu fil ab Capel vna guanyar vida

celestial q' fer vertut de la mort qui ve p' necessitat
s'es adon que sapies, e, uiles murir p' donar gloria
e, laa de ton deu.

De Fortitudo

Fortitudo es fonsa de coratge qui es fonsa los poderb de
la anima spirituals. E fortitudo es enfortimēt de
anima p' lo qual es viurificada fonsa temporal. Forti
tudo es nobilitat, e, seguretat de coratge. Amable
fil suols offerfort contra la batayla de ta carn e del
mon, e, del dialble ages fortitudo en ton coratge. Cor
fortitudo es ton noble virtut que tota batayla ven
e, apodera. En nenguna cosa qui sia venada nea
poderada spiritualment, no ha fortitudo. Amira ho
virtut enfortey la fonsa corporal, e, ab los ^{ob} jets que ^{ob} jets
pren enfortey las potencias. Con la anima remembre
e, enton e, amadeu. Adoncs enfortey contra peccat e,
maluat pensament. on remembre e, entendre
la bon granea, eternitat, poder saure, amor e les
altres virtutb de deu. Adoncs p' los obies que pren de
deu es ten fortificat son remembrement, e, son enten
ment, e, son voler, que maluat remembrement, ente
nimēt e, voler no ha poder contra la nobilitat
de son coratge. Sabi fil p' qual cosa es obie de anima
representaio feta de alcuna cosa a son remembre
e, entendre voler. En axi con voler es obie als huyb

corporals. Con los hays venedors en asi conqtor ab
 obier al gustar, e, odor, al odorar e, veu al oir e, Sentir al
 passar, e, tott aquest obiects son corporals, en asi anima
 ha obies spirituals los quals remembrant, Intenent
 amant, e, ay rant en asi con color blaua e, vent fue
 lifican la vita Corporal en veer color vermey enfor
 ter coratge dom, en asi menbrar, e, entendre, e, amar
 deu, e, son poder, e, les altres virtuts qui adeu se couent
 e, menbrar, e, entendre amase, Esperansa, caritat
 Justicia, prudencia, tempansa, e, les altres virtuts
 qui couent a hom en forte de la anima se forces, e, sob
 podes q lo qual infortunit nobilitat de coratge d'har
 forsa. Con Sabstusit quines viandes done mayor forsa
 al cors que altres, e, passopot Saber que la anima p men
 brar, e, entendre e, amar mes vnes coses que altres
 pot offer pus forte contra peccat, e, vicis que p menbrar
 e, entendre, e, amar altres coses, cor In asi con les pub
 nobles viandes done mayor forsa a leors. In asi las
 pus nobles remembrament, cogitament, vobis donen
 mayor forsa a la anima. Sapsit fil en ques pren nobili
 tat de menbrar, e, entendre, amar, en molt menbrar
 amar, nobles coses. Cor molt coratge es vensut, senclina
 a maluetat, e, engan p menbrar e, entendra amar
 vils coses. E per poch menbrar, e, entendra, e, amar no
 bles coses. Amable fil si est flach p paor demolt, cogita
 que amoir as, E si alcun delit te col asi l'otymetra

Sapis que del teu viuras, *Et si* trebay te l'exeb de deu ab or
uix Imagina lo trebay infernal, e, *Si* probes te uols meli
nar anula maluestat desija hauey pobretat despoix quies
riquea de coratge. *Et* ibles fardons de la fembre te uolen
Inclinar a luxuria, adima, e, Imagina la Putzetat qui
ix dome, e, de fembre. *Et* situaytati cogitacions, e, artals
Imaginacions as tuberas fortis contra los viciis qui son de
segradales adieu

De Tempransa

Tempransa es l'esperade v' luntat estant entre deu
e, Irinitat contraris en quantitat. On situat vob
hauey tempransa a multiplicar te coue lo menor, e, en
elmar lo mayor, e, que pugent tant lo menor al mayor e
deuals. Lo mayor al menor dentro que faseb Equals vertus
Molt menbrar, e, entendre fan a temprade v' luntat
e, molt menbrar, e, voler, e, poch entendre, motifua
lentenimēt. *Et* d'absenfee, e, creença. On situat vob
a temprada v' luntat, entende se, e, qual lo voler
amant, a hirant al menbrar, e, al entendre. Ans que
Seas Sadot de mengar, e, de boure amafit tempransa
Cor amar tempransa, con no pots mengar, ne boure
no Estan conuenēt temps a amar tempransa cone
con as talent de mengar, e, de boure. Cor en lo temps
en que hom pot usar de tempransa no la deu hom

52

menysprear, amax que En lo temps en lo qual trempansa
demotra znils Savitut, mayor plaer dona trempansa
a la anima que menyar, ni boure al cors. En los homes
qui an trempansa son pus sanc, e, pus delitoseb vorub
mes e, son pus Richs que los homes qui s'enforne, menys
e, beue. Non s'itrufit Sabz fer comparacio en fe lo melo
o, en fe mal, e, puys e, spable est sino a trempansa
p menyar, e, p boure auxat, plaer, trebay, e, passio
e, malautia, p la qual serab, ocasionat a murir. Esias
trempansa en menyar, e, no menya, e, en boure, eno be
uen auras plaer, e, benenansa. Amable fit los homes
pobres no an tengra passio p durar con en los homes
richs p masa menyar, ne los homes pobres no pod
hauer tant de merit p trempansa con los homes richs
hon con affe tra en asi donchs no uules, ^{essa} rich p lo que
molt manuchs e, no uules esser pobre p lo que ageb trempa
sa. En assi con lo cors reguer trempansa p lo que no la
fieu lesca trop p poch menyar, ne no l'auxumpes per
massa menyar. En assi be vigua, ne ta calitat, e, ta edat
reguer trempansa en ton vestir en ton peclar, en ton dormir
en ton despendre, e, en totes les altres coses qui t sommes
ter a loar, e, a servir nro Senor deus

De Saluacio

Saluacio fit es benuyransa de Sant, o, de Santa electa

per nos. Senor deus en gloria qui no ha fe al qual Saluacio
Son En est mon les Set virtutis deuant dices Lum plogual
los Sans homent, e, les Santes fembles deen anar p les
caxxerels p les quals hom va a Eclesia cariera de benuynd
Sa. Gran cosa e, noble son fil les Set virtutis demunt dices
Mas mela cosa sens comparacio es Saluacio e, Saps p que
p So com les virtutis Son creatioes, e, Saluacio es veer deu qui
es Saluacio de ls Sants endo que endit. Son Saluats e, benuy
rats, e, glorificats. on son assis en axi donchs notem so
Samet a cada a Saluacio dome virtut neade ans hies
virtut neade. Nos nuyt homes p molt debe que fasa
que merexa haue Saluacio. Mas deus dona Saluacio
a aquells qui an virtut e, Santetat, contra vicis, e, mal
uestats e, aquel qui p la virtut curdarffer digna de Salua
cio nes menys digne quel peccador qui p la culpa curdarffer
digne de Saluacio. Tant es fil alta cosa e, noble Saluacio
quel fil de deu p Saluar home uole Effer home, e, naxch
e, Sotench grant trebays, e, engupes, e, mortis enquat
ere home. on son xie Senor Jesu crist ach tant a fer
e, a Sotomir p lo que donas pub p fetamet a home Saluacio
quies que per virtut que age p usca a batter a Saluacio
A fil, e, tant home ha dampnacio qui curdarffer digne
de Saluacio e, Sabs per p p facor a compare les obres a les
obres de deu qui son mayors que tot quant hom pot fer

Deus. Mes dona deus a sola una anima con li dona saluacio
 que no puen donar ad eu. Totes quantes creature son. Spere
 sia, y saluacio son contraries. fomes en aquels que per
 suas obras ten solament curden merecer saluacio que los
 peccadors qui p' l'arb peccat se tenen p' indignes de saluacio
 Talsos p' les obras que hom fa no son saluas ala op'io
 que hom ha p' l'le ten solament. Si la saluet es a home
 occasio de dampnacio. Ela indignitat que el peccador
 conec en si mateix se concorda ab la medra de deu. Ama
 ple pl' mayor es la voluntat de deu que la tua. E per
 aff' que que deu am pur fort met la tua saluacio que no
 fa tu. on p' aff' la voluntat sua se coue ab lo poder
 seu qui pot donar a quib vol saluacio. E con ton voler no ge
 poder que do atune a altre saluacio. Si deu no amaue
 mes la tua saluacio que tu mateix se via menor en
 voler que en poder e, aff' no es ver. deu la donade franca
 voluntat p' lo que des amador de saluacio e, que des am
 de dampnacio. En asi condeus ha donat a ton cob tot
 los membres que pertany a cob dome. Tada de ale am
 ma. Totes les potencias que ha anima se conuenen
 En asi ha deus donat a ton franch voler e tot que
 pertany a degnar saluacio ca fra de dampnacio per
 lo que veynes a rebre saluacio tant solament
 p' los dons de deu.

De les peccats mortals

Lutania es de temps de sig en menyar e, en boue

mesant, e, cauēt mes que nos coue. In aquests vicis
fa als homens desigar vida p lo que puen menjar, e bou
re, e fa los de pta mort, fam, set, e seruir deu qui
fa viure home p lo que sia seruir, e home s'otinet
home trebayt p'cells, fam, set, encare mort si metter
hies p' la sua ama. on fan glotonia p' la fit deuria
home de la reho p' lo qual deu la creat p' aso de glotonia
peccat mortal. E cor home se gora cor natural vol menjar
e boure cascun jorn p' aso de contrari de glotonia pot
a home offer cascun jorn occasio de saluacio. Lo qual contra
y es trempansa, abstinencia, continencia e les altres
virtuts queis couend contra peccat de glotonia. Amable
fit dementia que los infans son poch e hom los auu
tuma a menjar souin p' ontat. cast e les altres
cofes la cultura los infans offer l'aminers, E con
son grans es deuenen g'lots e manugue tant, e, cauē
ques sangone, e peque p' masa mengar, e p' masa
boure p' lo qual son dignes d'auer fam, set, en foeh e,
en en aygua b'len que nuyt temp no aura fam. per
glotonia fan los homens det dechar ventre, de les cofes
que desijan menjar e boure, cor, en asi con lo desij
de la anima deu offer en cogitar tot jorn que hom
pusque seruir, amar, loar, honrar deu. En asi
de glotonia ha hom de sig tot jorn con pusque
offer l'adol e, que hom pusca haue les viandes

en les quals Sadalita menfant, e, Caiuent, Adomes
 no veit fit ten maluat Senya com es lo viu deglotomia
 ca tot som trebaya hom, e, fa hom Lostemir Souuimoles
 trebays en Sexar les viandes, e com hom es Sadol que
 no pot mes mengar fa a hom desigar con pogueb hom
 mes mangar. E, mas a mengar fa hom indigestio a
 Yffer malaut, e, trist, e, fa hom Yffer pobre, e, dinat
 e, diju trebaya hom e, p' aso guardat ay tant con
 pusques que no lies Serf deton ventre Si as temptatio
 de glotomia reuax a tempransa, e, a abstinencia, pru
 uencia. Ca tempransa te dara Samitat, cattamet, e, me
 sura, abstinencia te dara Samat de l'aho, e, darta
 conscientia, e, Seny. Ca con hom sabte. Adomes onie
 e, ama l'aho, e, a conscientia, e, continencia te dara
 fit d'atamet, e, voluntat, e, prudencia te fara qua
 nyar en la temptatio munit q' lo qual Seras agrada
 ble adeu. on con aso sia en axi. Adonchs adma e,
 pensa quals donb son pus nobles, e, melors, o, los dons donats
 p' les virtuts demunt d'iteb, o, lo Seny finimet, o, lo Sado
 lamet que glotomia dona. Sabs fit quant est temptat
 p' glotomia adonchs con as affatb menfat, e, bagut, e,
 quis desiges, a leuna cosa menyar, e, boure, on que
 atrops a leun delit, e, sabs perq' est venut p' glotomia
 p' lo con membres los dalitb que atrob'es menfat, e, baue

e, oblidés los parís qui venen p masses enemys, e, per
masa boure. Els saps perque t'ampansa, abstinencia, con
tinencia, prudencia not aunden p lo cor noas fortitudo
contra la temptatio, ne noas membra de les vertuts
damunt d'elles qui son agradables a deu. Custuma es de bon
gaxner que membra son enemich ans que sia a Pysen
la batayla; Els saps perque sia a perelat de comba
te, e, no sia somptat. Doncs tu fill ans que seas a adol
membra ton enemich lo es glotonia. Els saps perque per
que not se confon en que nosias a tu, e, totens de gloto
nia qui ha tant sotymens lo quals farffer en la fra
de deu.

De la Lussuria

Lussuria es desig no satisfiable contrari a orde de
matrimoni. on ay tal desig es ahivable a deu qui ha fet
orde de matrimoni; Ca totes aqueles coses qui son contra l'orde
suntat de deu e, son contra lo que el ha ordenat e, fet; Fat
es maluat pecat lussuria que no mox p valca, ca als homes
vels lussuriosos defal lo cors arffer lussuriosos p valca, e la
voluntat conserva lussuria e, tant es lussuria viscos
vig e, aleygat en hom que senboracio, deuscrio, e, senb
afliccio de los hom no pot gitar de la imaginacio, ne
de son desyer. Amable fill lussuria es setya a l'amma
en son remembr, e, entendre, voler, ca tant lussuria

cosa tan lege es lo que li fa menbrar, e, entendre ~~enter~~
 amar que no gos nominar, ne deservir. ~~Subsurio~~
 en lutz locor daquela cosa la qual no gos dir. on lutz
 uria a fatanta de lutz etat en dffer nomenade la bre quat
 mes es gran la lutz etat que ha dmsimateras lo meloz remey
 que hom puseca haver demal Senor, e, demala Terra
 es que hom li fuge, lo meloz que hom puseca aver contra
 lutzuria es que hom fuge a aumenreas de pecar, e, de
 Imaginar los delict de lutzuria, e, oblidar, e, menbrar
 altres coses qui no sien semblants a lutzuria, en continet
 queta imaginacio Imagina los delict que hom fa p
 lutzuria. Imagina fil la lutz etat que es en home e,
 en fembre p lutzuria. Sabs per se et mana affo imagi
 nar sobteyament, p lo que puseca gitar, e, inclinar to
 Imaginatio, en altra cosa, p la qual puseca oblidar lutzu
 ria, e, que enton remembramet no puseca areygar lutzuria,
 Cor contra lo remembramet de lutzuria met rails p molt dffer
 menbrada, p aquel aray gamet met rails en la voluntat
 p la qual es desirada Pintar, e, acolorar ses faysonb, e, or
 nar los vestimentb los senyals qui significan lutzuria
 on sels senyals de lamot son espantables quant me
 ha hom lo senyal de lutzuria qui es mort danima p la qual
 mort danima comeluzurios mor perdurablament sus
 tinet pena qui no hafi. lutzuria, e, gelosia se couenen
 e, gelosia es, care e, trebay e, mort de totb dies se coue
 ne e, lutzuria no dona totb jornb, ne totb horeb

// quant
 remembrament

del dia delit. Ex affo luxuria, e, damnatge se comen. on con
affo sia en asi situat uols fugir a trebay, e, la mort que ho
solte p. gelosia fug e, no sia sotsmes a luxuria aytant
con los homens anmes de seyn, e, de ra ho aytant tamen, e, fu
gen als mayors perils. on son luxuria sia tan mal senyor
veges fil los homens, e, les fembres religioses en guina ob
diencia se meten. Queges con fugen a luxuria p. cor son amo
dos de castedat, verginitat, qui son virtuts p. les quals son
agradables a deu.

De Auaricia

Auaricia es a justar coses qui son a home supflues
e, son necessarias als pobres les quals coses per insadolable voler
son vedades, als pobres ^{qui han} fam, set, fet, nuèdat, malautia, tris
titia, e, mort. Amable fil auar a justa d'neres en la
casa, e, possessiõ en la terra on eta. Egita desi caritat
Esperansa, larguea, Justicia, e, les altres virtuts Ex affo
a justa los viciis en son coratge qui son contraris a les virtuts
damunt dites. Plus prop es atacam la camisa que la gona
Ex affo prop es a los ossos la carn q. la camisa. Ex affo pots en sen
de fil que hom pot pas a cottar affi matex e, affo que ho
me, es Esperansa, Caritat, Justicia, larguea, e, les altres
virtuts que Dñe possessiõ ne les altres riquess qui no
son en semblant natura ab home. Ex cor home p.ffer cobon
e, auar, ayant desi les virtuts qui son agradables a deu
Ex aorta, e, met en sen matex los viciis qui son abhorrables

per carr.

adieu. Doncs si l'auaricia t'ha donat
 que no sias en la fea de deu. Cobea nos diuersifica p' d'niere
 pacare draps, Cauals, e, les altres coses semblants a aquestes
 Cor p' quiscuna d'aquestes coses pot hom offer cobou sinon v'fa
 segons ques coue. on conoixia sia en asi. doncs q' donan diners
 cauals, vestitures e, pauistas affi honrament q' uedeu offer
 donat adieu pot hom offer cobou, e, auar de honrament e, de
 fama, e, de valor. Coronasi con los homens rixus sonos
 bou p' socor volen donar, a aquels aqui dauant donor. En
 asi son cobou con volen hauer la honor e, la valor que
 hom deu conesser q' on creador, e, a son Senyor. Amable
 fil no sies cobou cor home cobou tots temps ob futuror
 Cor la voluntat no pot sa d'olar. ne no ages tanta delar
 quea que ages a offer cobou e, a tolre a altre so que deu
 li ha donat, e, tant q' pagat de so que deu e, a donat
 Cor no sab quant ten hirab, ne quant vendra la mort
 ne so que ab el mon no pot ab portar en l'altre segle, cor en
 aquest mon o, hauras agequir. No es nul home en aquest
 mon qui tant desig auer riqueses con home cobou, ne no
 es nul home en tot l'omon qui sia tempore con es home
 qui acobea a alguna cosa, e, sino ho a almenys ha con
 plimet en la anima en so que se p'pegat con reb no ho
 Mas home cobou no ha res, ans es seu, e, catiu d'afogue
 hauria hauer sia molta car. La rixta molt home enueios, e, molt mal
 decidors en amichs e, sabi serq' p' so cor an metter les xi
 ques que sofferes de les quals no fa utilitat affi mateo

car

ne a altas . on con affo sea en axi dones segur has fil
que molt home auar ne ma anant que les riqueas . Cor
l'autien los Enemichs l'autia deus p. lo que ses riqueas
les quals el ha creades fassen algun fruit. Auaricia fa
oblidar deu, leyaltat, e fa remembar tracio, e engu
Eauaricia fa trebayar lo cors e anar duna terra, e alta
e de un loch en altre . Eauaricia fa trebayar la anima
en son remembar e, en son entendre e, en son voler e passio
qui no es de la natura de sa anima ne qui no es les necessitats
no li pot auudar e, lo fa venir en la maledicciõ de deu.

De Accidia

Accidia es tristicia da anima agrejada de be de son pro
pismo . on Sapiens fil que aquest vice significa pus fort
ment senyal de dampnacio que ne qu altra vice . E per
son contrari es milt significada saluacio que p ne quana
altre vertut . fil no ages audia cor peccat de contrari esto
que deus fa . Cor si deus dona a alcu home, fa ha hom haueu
de pagar met del be que deus dona . E si deus ponex en a
quest mor alcun home Accidia fa hom irar con deus
no li ponex pus fort met . Accidia se toll lo omb frate e, des
pegate los soltmeses . E p affo fil Esquiria, e, ageb Enoy
la Sonyoria e si as amador debe, e, not plaicia mal . Cor si amet
de alegre seras con lo be que amaras uouas e, tendras
E si de amas mal hauras pretat e, tembras la iusticia
de deu p audia son los homens tott jorns en mala
voluntat, e, mala voluntat es pacio de la anima

57

El apacio de la anima mortifica los y la mortificacio
de los son los homens malauts e moren anans. on con
aquests dant uengue tots fil p auidia si estamador de
tots dans ageb auidia. Si deus for auidios no aguerre creata
sonon ne agra presa carn en nostra dona Santa maria
verge gloriosa ne agra presa passio p deembre humanal
sinatge, e, tot quant es tot ho destruvia. Si tu fil as auidia
dones tu amarias deu si hauias auidia. Cor on semblant
ne uol altre. Si deus amaues pffer auidios de bonas
psoas no t tol lo que t donat, e, amanties sit destrua
on con tot affo sens aguib. dones pensar pots congru cosa
es orauer auidia. Semblant es al diable qui ha auidia
Cor lo diable ha auidia de tot lo be que men bre, e, enten
la tristicia conformal no es maya. Ex affo les foras arpat
compt a aminnuar lo be e, a multiplicar lo mal. e, aque
ta obra ay tant ha pacio e, colpa, plaua qual colpa mun
tiplica pena, e, turmet, assi mares del qual multiplicua
met ha fra, e, tristicia. Ex affo entoteb maneres, ho
trebo, maledicci, e, pena. Si as auidia mal p lar
cor auidia befaras dir mal, e, mentider seras engan
tracio, falsedat, luy naseras, on perit seras de tob ene
michs, e, p auidia aiudat, ne defes no seras. A fil, e,
tant home es en perat p auidia qui noy curda ex affo
se lo altres mals qui uene p auidia e, que nos demostre en
home, e, p affo auidia e, pub peritos perat que altre. Cor
daque edan on hom menys se pot guardar a hom anans
dampnacio que daquels que son a hom manifestats
Auidia a lo demoni del be que deus dona en peradib

Terrenal a nostre pare adam, e, a nra mare Eva. E
aço consela que menyassen del fruit q'lo qual foren
Adam, e, Eva en la fra de deu.

De Superbia

Arguit es opinio e, atalentamet de coratge que
loqui es vil sia noble, e, aço qui eb noble sia vil. Ar
gules loqui eb contrari a humilitat qui esta en nobli
tat de coratge qui son clina ales coses menes nobles q'ho
que los do mes de nobilitat. Sapies fil que arguit fuig
a equalitat, e, encalsa p'ceditat, e, agularitat e, no
a trobar par, ne equal, e, humilitat encalta tot
jorns son semblan. hon con lo Rey de gloria sea sin
gular, e, no age par, ne equal en nobilitat si fos cosa
qui fer se poque home argulos se fera deu. tot loqui
es creat a depertit deu en tres estaments. lo eb a saber
en mayor, equal, e, menor e, Argules contrari a cas
cuo aguchtes tres. lo home argulos es, contrari a mayor
on loque victoria offer sobre mayor e, uol amnuar lo
que ha meyoría sobre de j. lo hom. argulos es contra
ri a equal ent lo que uol offer mayor, e, que lo equal l'fira
ocfus p' minoritat. lo hom. argulos, es contra menor on
loque no uol que sia mayor, e, fa lo perque el fassa menor
que nos on con aço sia en asi dones home argulos es con
trari aço que deu ho creat. Per argul uolgente, desi
gare que fos en mayor que deu. on p' aço deu on d'exas
ca los demoms semblant deu en abis infernal

offer los demoms sen
clam a deu uolgent

qui es pus iura lochguisid, e, aquel on ho mes de mal
 e, de pena. E passu deus beneyt Sia el, a creat home, e, uol
 que hom go, humilitat pug en la gloria d el a qual son caueb
 los demonib. Sapies fil que los hominb argulosos no puge
 ad enperadib cor si puyar hi, d aguesen no nagra deus
 gitatb los demonib. hon situameb meb hauer compa
 nyia p totb tempb dels demonib en foeh ferdeurable, e, de
 sameb la companyia d edeu, e, dels angels en gloria qui
 no hafi tres argulos. In aquest mor humenb argulosos
 saqueu la manera dels demonib que aguen confors
 creatb Angels. Cor home pobre argulos desige offer equal
 al rich en riquea, e, en honramet. E con es pugat onaque
 la riquea ea aquel honramet menys preu aquel qui leeb
 equal e, uol offer sobre el en nobilitat e, en riquea, e, de
 siga offer equal a altre home qui leeb desus en riquea
 e, en honramet en asi no esta en als mal en voler sugar
 e, en menysprear son equal. E passu ay tals hominb son
 semblantb als demonib qui menysprea los angels be
 nigneb onso que uolquen offer semblantb ad eu. Amable
 fil siet argulos e, est sabater tu uoltrab offer drap, e, con
 tenas draper uoltrab offer burges, e, con lerab burques tu
 uoltrab offer caualer, e, de caualer uoltrab sugar a conta
 a Roy, e, de Roy a Imperador, E si meb puidies mun
 tar mes uulries murtar. on tota aquesta uoluntat
 de soferia deus, e, noy faries peccat ab que no fosses
 argulos, e, no agueses en menyspreamet aquelb

que serve a tu desus, ne desus, ne iguals, en riquesas, ne, en nobi-
litats. No tans d'ameu hom argulo ha argul en pugant sima exp
e, endeuelar a tres que anans hoebensa infant. Co los abater
el maridar la fila, e, mueras sonfil ab pous nobla que
simateso e, affo fexa lo draper e, asi decott los altub grans
damunt ditb, e, p affo sonfettb matrimoniis descourent met
e, pla desagultat son memys preatb los maritb plurib mulerb
e, luxib mulerb plurib meritb, e, p lo que grans adouarb
pucia d'ffer donatb sonfettb moltis peatb, e, p descourent aius
tament es molt pare desonrat, e, molt a mare desonrad
entre marit, e, muer. En home Argulo no es caritat, ne
pretat ne nsa neguna vertut, e, p rich, hom at, apode-
rat, ne p bela psona que hagen no es agradable a nul home
ne el no ha plaer en nul hom. on con Argul sia a ho-
a tant de mal en Est mon, e, a tanta de pena en l'altra
segla. Sapies fil que poch sab de Cambis qui p Argul gita
humilitat desoncoratge. Amable fil con miraras a ob-
faysonb e, cogiteras, enteb riquesas, e, en hauer honramet
Sit de temptatio de Argul en continet xembre, e, contin-
de qui est engendrnat, ne p qual loch est nat, ne qual fo la ves-
tadura en que nasquett. Remembra fil que ab enton
ventra de iusta gonela, ne queeb lo que ix de tu p ho-
nab e, pla boca e, p los altres lochs. Enoageb en oblit
los verment qui rouxa dos costats, e, res faysonb ne la
terra desoss la qual seras mes. Elitu fil as en memoria

ius ta

totes aquestes coses y lo que nos fais angulos, tu seras hu
mit agradable a les gentes, e a deu.

De Inveja

Inveja es vider altruy bens, e no desitjarlos, e, per
 soffitio. Indaga que cosa es que guarda a fil. aytant conpusca y fo
 que no merezques offer. poffehit. y los demonis en foc h per
 ducable. Invidia altruy bens es peccat mortal y lo qual
 anima enueiosa ma en la gra de deu, la qual grafa viuue
 la anima enueiosa en mort de pena qui no ha fi. En la
 qual mort la mesquina da anima desiga lo que nullo com
 no aura. En axi con y les paraules a hom conecensa de fo
 que la anima uol e, enten. En axi y Invidia, e, y los al
 tres peccats ha hom conecensa en est mon de les infernals
 penes. En axi con hom enuejos desige lo que no a. En o
 lo penes o aya senb dan de son juma. En axi los dam
 nats infernals tot lo temp enueja la celestial gloria
 dels benuyrats de gloria e, no fexa penes, ha en gloria
 Mas que uoluen que deus les dades als sans de gloria, e, que
 la donab als qui no la merece, segons cord natural, e, se
 gons que recompte los Philosophos, forma de demostracio de
 materia. En Inaxi con la materia la demotua plafor
 ma. En axi segons las calitats dels peccats mortals se de
 motua la infimada pena. En axi deus ha ordenat que aquells
 qui usen de peccat conegue en lur peccat la pena que lls es mere
 zel ada y aquell peccat. Inveja es Contra Caritat y se repe

ranso, iusticia, e, contra les altres virtutis on con hom
meresque auer les penes temporals pffer amador de ver
tutis. Si pffer hom godia haue los bens temporals se
guir sia que p haue virtutis hom no dagues possehir lo que
deus ha donat a seguir dome. On con daffo sia lo contrari
dones home enuegas no es digna que sia possedor de nul be
afignificar que los damnats no han ninguna benuyansa
lome enuegas no ret gracies adca. Si era alia deu a
aqueu creuria filid onate dogue enuege era naqueria
deu qui la creat. on paffo los homens enuegos son im
pacens, e, de same deu con los tot alguns bens, e, sils
dona bens temporals amen lo mes pso queis dona, que p
la noblea, donea que deu ha en simates. Enuegos es
e, no dona, e, destruu, e, auer, e, no perdona. E hom
enuegos, no esta sens tristicia, ansia, falsetat, e, engan
e, pus propie a tracio, que altre home. on con enuega age fil
tant demat ondi no res enuegos suats pffer en la benuyansa
celestial ab los angels, e, ab deu

De gra

Gra es torbament de pensa qui destruu la conuencion de voler
e, de intelligencia, e, cordes a donat ha home enteniment pso
que lantona e, li ha donada voluntat p soquelam. Que que
la gra qui destruu tor donamit que deu hausat en la anima se ha
pecat pso qual peccat home cau en la gra de deu. fil nosies

60

Sotomes agra neli obescas con est mogat agra. Con gra absega
los huesos del enterimiet e, fa a hom agra lo que deuria
amar, e, gra falos homens parlar con a fols, e, fals metra
enperit de perdre aquest mon, e, laltres. Hom gra no guar
da bon somensamet nel mija pelasi. Lo que fa tot ofa
a aventura, e, con ha molt homens e, ditos paraulas vi
lans, e, a fet algun altre falimet. Con lo gra Li es pas
sada apenub li membra lo que ha fet, e, de lo que ha fet
saperet. hon q' a fols fil guardat que no fasses neguna
cosa dementis que est frat. Haos demostra que nul
home no fassa ne dege fer nula cosa, con si lo que fa es mal
si irat no era no farias tant demal, e, si a fols que es be
si irat no era mils no farias que no fa. on en asi con home
irat fa a ligar q' lo que no git peret. En asi home exat fa
ria a ligar q' lo que no faes nula res. dome fals se pot hom
guardar, mas dome irat qui se pot guardar. Con sia cosa
que vn home gra fassa omens frats. on con a fols sia en
asi. Si tu fil te uols guardar dome irat quando ira de ton
coratge, e, combat gra ab paciencia, ab trinita, ab pe
ransa, Caritat, Justicia, fortitudo. Con ab ayals armel
se pot hom defendre ab gra, e, a los veladors. home quidom
e, desperta hom toca, e, oridan. on contufit serab irat
adones tocarab ton coratge q' lo que despert, a auer abstre
cia, paciencia, Justicia, Caritat. hon pus fore serab
grat pus aperebat seras a auer gra ab trinita, pacien
cia, Caritat. Con mayor vertut auerab en ton coratge pus
noble coratge hauras e, pus agradable seras a nre senor

De Dampracio

Dampracio, es perdre la celestial gloria q' durable alfer sots
mes a sostenir penes infernals qui no anfi. on plus set peccat
demunt d'els sagis, fil que am los homens Dampracio. Amable
fil nro Senor deus ha creat home p' que hage Saluacio. E con
home se sotsmet a peccat, e, es desobediēt a deu, adenes s'ix hom es
vclat xho q' que deus ha creat home. E con deus es vclat p' oner home
en infernals trebays. Deus dampra quis vcl, mas son vcler nouel
dampra nul home sens raho. Vals perq' p' so cor raho, e, vclat
cia. Le louenē. E con voluntat de deu, e, la justicia de deu s'ion
vne cosa mateixa q' affo nro Senor deus no dampra nul home
sens colpa dome. Vals fil perq' nul home no mereix gloria
p' virtuts que sia p' so cor deus es gloria. Lo qual deus es ma
yor sens tota comparacio que no es home p' si mateix ne p'
Nula virtut e, virtut que hage. on con affo sia en assi
Dones significat de que tot home peccador mereix infernal penes
Vals p' que p' so cor poder deus es infernal pena nul home
peccador no mereix a veer deu quant mes los homens peccador
e, q' nult en ta anima p' so sentir franca voluntat la
que deus ha donada a ton coratge p' so que p' scas ferbe, e,
mal, e, que p' ferbe deus hage xho que de saluacio, e p'
comat sia ocasionat a dampracio. Mas con saluacio es p'
noble cosa que ta voluntat ne queis bon que tu p' so
vcler, ne p' so fer p' so mateix sens la gratia de deu

61

no potó haver Saluacio. E con latuas voluntats hapoden, de
vostre, e, de fer mal passó tu a tot altre home q tu mates e,
p tot altre home q si mates pot deger d'ammacio. Sens au
da dedeu.

De les Tres Lley

De Lley de Natura

Lley Natural es manament intelligible p raonable d'ixce
sic entes q offer obedient a deu. on en aquesta Lley fil foren
los Patriarcas, els profetes del temps de Adam, on tro arroyse
Aytal Lley es significada al humenal enteniment q les
obres que fan los Elements, les plantes, les besties, les aus, los ho
mens, e, p totes altres creatures. Con segons lo que fan segon
cos natural es donada significansa con deya hom usar de
raho, e, con sia obedienc a deu. Con fada lo perq vengas
a la fi perq es creat. Amable fil Lley natural es honorar
son Senyor, son mayor, son benefactor, e, amar son q'herme
E Lley natural es a hom uula affe q son q'herme que hom uol
p'herme; E ha far en son proximo lo que hom abria conma
tes. E Lley natural es offer amador de be, e, de quicunq mal. Na
turalmet en la generacio, e, en la corrupcio que lo alament
fan son los ons Elements obedients als altres, e les plantes
els arbres segons en lo temps on que son porten fulles, e, flors
e, fructe, e, les ones besties fan reuerencis als altres. on
tot affe es fil significansa que hom segons cors de natura

deuſſer ſubiect a deu, e, abon Senyor Cerebral. Et el home
deuſſer ſeguir la natura de ſon enteniment. on en aquesta Ley
ſon los Philoſofs qui compilare la Serencia de Philoſofia
Ley Natural es ay tant adir con natural ordinacio. on condey
hage Creat tot quates ademoſtrar la gran viatut, e, Son gran
poder, e, aſſeramat, e, conegut, e, ſeuuſit, obert phom poffo
adonamet ſegonb cord natural, totes creatureb ſignifican
e, demostren deus ala humanal intelligencia. Mas totb lo
homeb pecadorb ſiſſon de la Ley Natural, e, Son amos
cor de les vanitats de aquest mon. Ex aſſo no reede la ſignifia
la que les creatureb done de nre Senor deus, e, p aſſo ſon deus
ſubiect a deu, e, a natura. Natural cosa es que hom ab los ſen
ys corporals vege lo cel, e, les eſteles, la mar, e, les terres, e, les
altres cosas, e, ab les oyes oya los veus, ab lo ſonb, e, ab lo nas adon
les odors, e, aſſi de los altres ſenys corporals. Natural cosa es que
la oyam ab lo Imaginatiua prenga tot lo que prenga los
ſenys Corporals, e, que odo, al humanal enteniment on la potencia
quies en lo front el cos, e, que l'enteniment ſe leua a enſus sobre
la pantaquia entendre lo que li's ofert de la noblea, e, la qua
nea de deu, e, que la voluntat am, e, obedeſca a deu

De Ley Veylla

Ley veylla es ſtabiliment, escript, manat, e, donat per
deu a Moysen. on tant couenit cosa, e, tant raonable es fil
exill

es fil obeir als manaments de deu que no tantotamets
hiau mester Ley Natural. Ans coueni que nre Senor deus
glas ab moyse, que li donab Ley Escrita y lo que loma
ment fos pus fort, e, que hom fos pus obligat e, encarre
gat al manamet de deu. Moyses Profeta qui es aystant
adir con home Espiritat, e, Illuminat desperit de deu, y lo
qual Espiracio, e, Illuminacio ac conaxensa de les coses presens
e, passadas, e, y deuenidores sobre la aprensabilitat del vna
nal Entenimet. on aquest home donadeus Ley amon Sinay en la
qual son Escrita los deu manaments. Segont que yo hauem
recomtat. Sapier fil que Moyses fo fueu, e, fo Senyor, e, Regedor
del poble de Israel qui ere fueu. Etant fo moyses home de
Santa vida que nre Senor deus l ademostu adl, e, parla ab
El e, reuelas li on qual manera auia creat l'home, e, con
auia adam, e, l'ua meses en paradib terrenal. E conadam fo
desobedent adeu, e, con noe fo en la arca, e, con fo lo delibi
e, totes altres coses. Reuelat, deus amoyse, Segont que nre recom
ta en lo primer llibre de la ley deysa. En aquell temps, trachs
Moyses y gracia de deu lo poble d'israel del poder de farao, e,
de la terra de Egipte e, manat al desert, on viuia de la gracia
de deu. En aquell poble ac molt Sant home qui fo profeta, e, amie
de deu, e, duras aquella ley dentro del auenimet del fil de deu
nostre Senyor Jesucrist qui dona Ley Noua, a Refermar la ley deysa
la qual ley noua son los Euangelis que oub cantar, en Santa
Esgleya. En la deysa hauias molts destabliments e, mol
tes castumes qui significaua la ley noua. E Co los jueus qui
axa son curys de tenir e, Saquir aquells establiments, e, no

entend lo que significa y asse son en aixors, e son contraris a
la ley noua. La ley fo veula y lo que fo comensament, e, fo
mament de la noua; La ley noua fo y lo que fo lo fruit
el compliment de la veula; D'asos fil de totes cosas segons
ley natural. Co lo que primer, coue d'esser fundamet, e, lo que
es en apres es lo fruit el compliment. Aquels jueus quis on del temps
de Jhesu crist en la ciutat tenir la ley veula, la qual no tenen
mas y lo son del altra e, son contraris en opinio e, la sig
nificansa que la veula fa de la noua, e, aquels concordan
la qui es en fender las leys. E co son en error, e, co tracta
de la pacio del fil de deu y asse los hadeus parits d'esser Jhos
de totes gentes, e, son los pus auilats e, los pus veltgenys homens
qui son. Nuls homens no son de pus auils fetos que los jueus ne, no
an Reys, ne principes los quals han totes gentes, e, p la souer
tat en que son, no podon tenir la ley veula, ne el establiment
d'aqueles. En axi con entlo comensamet deus los honra sobre
tots los altres pobles. En axi p la casta e, p la vilitat en que son
mayor que altres pobles los te pus desonrats la justicia de deu

De la Ley Noua

Noua ley es de gracia de deu fundada sobre ley natural, e,
sobre ley veula escrita, el fundamet mayor de la ley noua es la
iustamet, e, lligamet del fil de deu, e, de la natura humana
presa de vna dona Santa maria verge gloriosa. Amable
fil Jhesu crist nasch en lomon y donar lignoua, la qual dona
sostinet mort, e, y asse p nosaltres peccadors. Co en axi con

Deus dona la ley veyta amoyse & scriptura, avoy Jesu crist
 dona ley p pacio, e p amor, encarregant son poble quel deya
 obeir. Amas, tembre, servir, fortb son los manamentb
 que son fil^{ha} donatb en la ley veyta, coideus los ha manatb, mas
 p boca en la lignoua Jesu crist que es deu, e home a tant
 encarregat son poble ahl a servir que nes valgut morir
 e p aho son pus culpables aquels qui treque los establementb
 de la ley noua que aquels qui s trencaue en la ley veyta ans
 que for la lignoua fil la ley noua dita en los set sacramentb
 de santa esgleya los qualb tave ya recomptatb; Vos qualb
 son donatb en santa esgleya p la virtut de nro s. Jesu crist
 dona adant Pere Apol, sent Matheu e, sent Joan apos
 tols, e, sent March, e, sent Luch qui fore disciples de Jesu crist
 son quatre euangelistes qui han escrita la ley noua so son
 los quatre euangelis que ont fil legir en s. esgleya. En aquels
 quatre euangelistes son escritas las paraules que nro Senor
 Jesu crist dix conera en est mon. En aquel libre son les obres
 els miracles que Jesu crist feya, e les benuyransas que pmetia
 els manamentb que feya als seub disciples, e son escrit
 e, la doctrina que els dona pots a trobar en aquel libre. Sapb
 fil perq la ley noua es complimet de la veyta ley p so co mes
 dese pots haver en creura la ley noua p raho de la trinitat
 e, de la incarnacio qui aespacifico p us fore met p dmercur
 la ley veyta. Es dientent la ley noua e, la ley veyta mayn en
 curmet haurab en entendre la ley noua que la ley veyta

Non cony mayor fe ages mayor merit, e p mayor embelli
gencia pusques haue mayor caritat; passó la lig noua
sobre guga las vejas. guardat fe con juraxas los quatre
Euangelis que not perien asient. Si siko fe totó bembetó
qui son Estado promeses p la lig noua est desobedient p la
grate obediencia serab desagradable adieu.

De Mafumet

Mafumet fo un home galiador qui fou un libre apellat
Alcora, lo qual diu mafumet que fo lig donada de deu al
poble dels Sarraíns dels quals Serraynt fo mafumet comé
Samet. Mafumet fo duna vilos apelade tripe qui es adieu
Jornades de mecha. a la qual mecha fan los Sarraíns en axi
reuerencia, con los cristians fan al Sant Sepulcal de breu
Salem. Tripe, e mecha, e tota aquela parricia es afil ple
na de gentó qui creyon en soles, e qui adoraue los di, e la luna
e, los bestis, e, las aus, e, no auie conaxonsa de deu, ne no auie
en Rey. Un gen de poca discrecio, e, a poch enteniment.
En aquel temps se deuench que mafumet era mercader e, anaué
en Mercaderia en hierusalem, e, en la camara pres d Alcora
Salem estaua un fals Crestiá qui hauiá nom miclaa, e, es
reselus, e, sabia molt de la lig veyja, e, de la noua, e, aqui a
doctrina mafumet conseleuas Rey, e, Senyor de la vila de
Tripe. Sapies fil que la doctrina que el fals reselus mostró, a,
mafumet fou moltas auuthoritató de la lig veyja, e, de la
noua p lo que que nax. Mafumet anassen en un puig

prop tripe e, Esteban guaranta Jorns a Significansa de la
 guarantena que se uerist fou alcedor, e, que moysse fou en
 lo monde sinay. Con mafumet de uela del mont adonchs
 Senaras en la vila de tripe e, feyes yfeta e, dix que
 deus lo tremetia al poble daquella ciutat e, y mes los que n
 parais auire paria de fembres, e, menjarie mentega, e,
 mel, e, bouire vi, e, aygua, e, let, e, que hauire bels palaus
 d'avor, e, d'argent, e, de peres preciosas, e, que hauire ayfals ves
 timentes, con laustrie, e, moltes daltres benenansas, los y meses
 p lo que crequesen e, gitauet enterra, e, torcia les mans
 e, los huyls guarandemomat. Exia deya que sent gabriel
 li venia qui li aportaua paraules de deus les quals son en lo
 libre qui es apelat alcora, e, que p la gran santetat de sent
 gabriel, e, de les paraules nos pudia sostenir e, p affo gitauet
 enterra. Exa custuma que hom beubria, e, con auia es
 tat asi ma hora el beubria, e, deya lo que hauia pensat
 les gens qui ere peques, e, que no haure creensa que apre
 la mort fossen res. Aquels qui oien lo que mafumet lor pro
 metia de paraules que resucitaren auire p lo de lo que
 Mafumet lor deya e, conuertensa les gens totes a dy, e, les
 gens de meca nos usque conuertir ala secta de mafumet
 tro hi ana ab granb gent e, pus mecha yfosa, e, tot home
 qui nos fasses Saraxay acia a morir, e, asi mafumet fo lonyor
 daquella terra. Mafumet fo home molt luxurios, e, ach
 set mulers e, ach paria ab moltes daltres fembres, e, dona

la secta molt ample, e, pla amplea que dona a les gent
que creient en Eyl, e, enseb parauls, e, apres samors se
guire la secta. Profetas deuscio, e, caritat, en lo noble del
cristianb qui ere en la terra d'oltra mar. Don Saray qui avia
nom Abubeh a casor de Mafomet que fou Isor uixie l'alora
en bels parauls d'itades a set trobadorb. Vench en la terra
de Egipte, e, de hierusalem, e, conques tota aqueila terra
Ezays d'altres reis Serraynb conquerire Berberia, e, Espanya
qui van destruant tan son vils, e, putzes dels que fou ma
fomet, e, tant se descreuen les parauls, e, sofets a sentetat
de vida, e, de Profetas que mayorment aquels Serraynb qui
saben molt, e, subtil engin, e, qui an deuat enteniment no
creu que mafomet sia profeta, e, passos an fet Establiment
los Serraynb que nuyt hom negos moltas logica ne natu
res enfre Eyls p'lo que no agen subtil enteniment, e, qui no
creu que mafomet sia profeta. Amable fil ay tal ser
raynb qui an subtil enteniment, e, qui no creu que mafomet
sia profeta seixie leygers a conuertir a la fe catholica si
exos qui la fe los mostrab els predicab, e, qui amab tant
lo honor de fesuerist, e, aqui menbrab tant la passio sua que
no duptab a sostenir los trebars que hom ha p'apendra lur
lenguatge ne tames lo parol de la mort, e, p'lo conuertiment
que hom faix en aquels p' virtut de martirij. E, forils son
ya en operio que mafomet no es misatge de deu, los altres
Serraynb conuertisic si deye que los mayors Sants curb

7

65

Saſaſſent Chreſtians - Saſſis filis que los Apòstols conuertire
tot lo mon ab peccacio, e, ab Escampamet de lagremer
e, de Sanch, e, ab molts treballs, e, ab greus mortis, e, la
terra que ls Serrayns tenen els la conuertire. Et affo
Jesu xrist dona p la creu Significansa e, Estenent sob
brasos que vengue los benuyrats Saurs qui son en lo poble
de ls Chreſtians xremembran la ſua ſanta paſſio e, que
abrasara aquels ſirbs peccadors als Serrayns e, ls infelbs
Amable fil si al deu de gloria plays e, a aquels qui
son tenbe logats, e, tant honorats, e, en carnegats raho
e, orateria que retornas la feua, e, la deuocio qui effer
ſtia en conuertir, e, on defar los viats p lo que no ſofren
infernats e, que aquessen gloria e, que en els ſos amats
e, conegut, e, ſeuit' obert deu.

De Gentils

Gentils Son gentls ſens lig, e, qui no han conaxensa de deu, on
p la ignoransa que an de deu. Et ſegons coſs de natura tot
home deu haue conaxensa de ſon creador. p affo los gentils
ſaſſis que no conegue deu almenys fan alguna honor a, al
cunes creature a Significansa que alguna cosa ſia pus no
ble que ells. Amable fil p la ignorancia que ls gentils an
de deu ſon en diuerſes oris en openions e, p affo ſon diuerſes po
bles los uns adore ydols e, los altres adore los ſols, e, la luna
e, les ſteles, e, los altres adore les besties e, les aus, e, los altres
adore los elements, e, ques cumb an diuerſes maneres

de les altres en lo que cal. Moys tartres, Bulgars, ongres d'ungria
la manor, Comans, nastuxins, Tosocs, genouins, e, molts
d'altres Sogentils e, son homeris qui no han ley; En axi con
flon d'ayga qui p' custodia va omib, e, no fa mas de caixer
en l'amar; En axi tots aquels de corne, e, no effen de perdre
deu, e, de anar en foc perdurable. Sapenes es nequ qui ha
lur p'curador, ne qui's aint ad'emostrar via p'durable. grax
son cristians, mas pequen contra la Santa Trinitat de nos
Senyor En lo que dien que el Sant Esperit no ix mes del pare tat
Solament. En aquesto an moltes de bones custumes. e, p'ho
con son tenpropalafe Catholica serie leugeris a conduir a la
Esgleya Romana Si era qui apreses lur lenguatge, e, lur
letra, e, que aques tanta de deuocio que no dupta a pendre
mort p' honrar deu. e, que anar p'riuar en fre cul la
cellet virtut que fil diurnal ha en donar processio al. S. S.
A fil e perque son duptats trebars, ne perq' son temuseb
mort p' honrar Lo Sant Esperit an aquels qui desoren
en quant menys p'ce la excellet virtut que es en dy, p'ho
cor ix del fil de deu. Ne p' donar tan gran honor a deu lo pare
qui engendra l'englorios fil del qual ix l'englorios p'art
con es lo. S. S. perque son duptades rigues, e, y aquirna de
muyrances, ne muler, ne fils, ne Encare legnats. Con lo Sant Es
perit usque del fil de deu qui p' saluarnos la Encarna e, mun
en la Creu en quat la humana natura qui dupta a morir
p' honrar lo fil de deu en peicar als grecs que lo Sant Espe
rit que es ten noble ix del e, qui ay tal mort dupta a pendre

mes leguat quea alfil seden. Sant Esperit ordoi qui aspira
 los benuyrats a gloria qui no ha fi. on qui ay tal deus abra on ar
 legont que demunt edit en los lochs e, en les laxes e, en les
 cogitacions ones desonrats. Tenses fil con gran lexia la benuy
 ransa a la qual lexia espirat p lo Sant Esperit.

De les Set arts

Artes adonamet e Establimet de conseruari de la qual
 homust haue conassensa. Gramatica es oretamet plan
 e Escriures e passos aleta a fer cumu lenguatge a les
 gentes qui pluyca de terres e, de participacio sondeque
 riabls en lur language. fil Siuots apendre gramatica tres
 coses se couent a saber, Construccio, declinacio, e, uocables
 on aquestes tres coses aprin en aquest libre lo qual sia tre
 ledat en lati. Cor p socor lo saps en romant sebras ans fer
 la construccio en est libre que en altre. De on aquest libre trae
 la demotes coses diuerses apendras moltis uocables a declinar
 e, a saber, on hauras apresat gramatica en est libre en apres
 aprinto en lo libre de femont e, de questionis p lo que anant
 ages les altres sciencies. Si en nula art se, Sciencia uolsen
 tra primera met se coue a passar p lita art de gramatica
 qui es portat p lo qual hom ha apresat, e, Saber les altres
 Sciencies, logica es demostracio de veres coses, e, de falses
 p la qual hom sab pexlar oretamet, e, Suficitamet. Eloquia
 es art p la qual se subtila, e, les altes humanal entomiment
 Amable fil p lo que sabras conser los genres, les Especies
 les differencies, e, los accidentis qui son apelats les Sim vniuer

Sabes, e, per aquestes comparacions Sabes deualar a les coses generals
ales Especials, e, de les Especials Sabes jugar ton contemmet
ales coses generals. per logica Sabes comensar, e, sostemir, e, con
clouir lo quediats. per logica te guardaxas que hom not puxa
ocobres per Sufismades paraules. per logica Seras subtil en
totes les altres Sciences. Totes quantes coses son creades van fil
peruecoses loes adobes Substancia, quantitat, Relacio, qualitat
acció, pacis, Sieg, abitus, temps, locus. De aquestes deu
coses son los deu predicaments dels quals hauras comensada
per logica. per la qual comensada Sabes auer Science. Si ab los
deu predicaments Sabes concordar e, comprendre los seni uni
uersals d'ament d'it. per per la composicio de la primera
diccio ab altra auer significacio que demaneb. Enant
que aprener logica en llati, la aprener romanu e, apres romu
quison apres, aquest libre e, Sabes perque per lo coranant
lo Sabes en llati e, mels la entendras. Per oratoria es per bella
ment, e, ordonadament per la qual son agradablament son ord
nades paraules e, per la qual home es soit moltes de vegades
Per oratoria mostra com hom dege parlar, ne quats per aules
dege dir primieras, ne quats en llati, per oratoria e, per oratoria
les paraules quison longues semblen breus. Si tu fil uots parlar
per oratoria dona bels eximplis de belles coses al comensament
d'etes paraules, e, en la mayor matexia d'etes paraules. Si a l'afi
per lo que l'ays atalentament de hoir en lo coratge daquels que uia
temps loch, veritat, amant quantitat de temps couint. ne
cessitat e, les altres coses semblants a, aquestes se conuenen

67
ab rectoria. on situat usq[ue] p[er] rectoria totos estos coseb[us].
Comun d[ic]es cose que concor[ren] abtes gaxaules p[er] al[gun]s que s[on]
agradable a les gentes, e, adew

De Geometria, Arismetica, Musica Estronomia

Geometria es doctrina de formas inmovables, multiplicadas
des en nombre en humana pensa. on situat ab quatangle
quies en las tablas, fas una mesura en la be paxet d[ic]tos hu
y[er]s, los als teus peus, e, el p[er]eudela paxet on que s[on] luy[er] ay[er]at
con ha d[ic]tos peus a los luy[er]s. Adones as la primera mesura
de geometria. En ap[er]es cose que fas una alia mesura sobre
la primera, e, uege, en qual loch del cadangle vendra la
trassera, en ap[er]es luy[er] de la d[ic]ta dos tant, e, uege, on ta
vendra la linya del cadangle ca se on alie mesura en
asi sup[er]ab d[ic]ta mesura, e, sia a luy[er] qui es
entre tu, e, la toxa gla en asi que los teus peus sien aguals
al p[er]eudela toxa endrassera. Esta art a hom conaxensa
del alca, e, de la luy[er]ia dels alts munt[os], e, p[er] les mesuras
de la humana pensa, pot[er] multiplicar y maginativament
a hom conaxensa de la gracia de deu qui es mayor que
to lo mon. Arismetica es fil multiplicar sumas en suma
en moltes en suma, e, dueriseb[us] una en moltes. En aquesta
art es que hom multipli un nombre por ab altre en, e,
on sanar ab altre y lo que sia par, con lo nombre que es par
se pot[er] milt multiplicar quel sanar. Aquesta art es p[er]p[etua]

hom sapia milti detener lo nombre En la memoria, e, en
la vista corporal. La natura es de la memoria que anant
obliga mltas cosas que una, e, p. affo. Son fetes les sumes
loes a saber - x. xx. xxx. C. m. m. m. & m. e, con aques
tes sumes no podent bastar a differ. Escrietes guiet a les xifres
e, a les figures del algarisme, e, de la alfa qui pus luyee
met son iustes e, enteses. Musica es art. q. la qual auem
doctrina en cantax e, atocar esturments. Dietament
e, tot e, repau alant, e, basant e, agial los punts e, les
veus en bal manera que sien conidant veus, e, son. on
aquesta art es fil atrobada p. lo que cantant e, ab estur
ments homs loador de deu, e, aquesta art tenen los cler
gues qui canten en les gleyes p. loador de deu, e, Contra los comen
saments desta art son los juglas qui canten e, sonen estur
ments, deuant los principes p. la vanitat mundana
Estronomia es demostratiua ciencia p. la qual hom fa co
naxensa de les cosas celestials an senyoris e, operacio sobre
los corsos terrenals a demostrar que la virtut qui es en les
coses celestials ve de deu. qui es sobra als cels, e, atot quat
es. Sapis fil que aquesta es ciencia qui corra p. les propietats
de les dotze signes, e, de les set planetes, segons que concordan
baste. en calor, sequetat, fredor, humiditat. Per segons affo
an operacio en los corsos terrenals. Mas cordent que es subixa
sobre tota creatura valent apoderar tot el poder ve de mlt

les vegades als corsos celestials que no s'obren en les terrenals
 segons la virtut. Ex affo de fal aquesta Sciencia enos segues
 lo enoble quis deuria seguir segons demostracio de art. Am-
 able fil not conserf que aprenet Esta art cor de gran mal-
 tat es eleu segot exaar. Exeritoto es p' socor los homent que n
 saben mayornet nugen mal e, p' lo p' dder de les coses celesti-
 als menys conerd e, menys p' ee lo poder, e, labonea se deu
 Nenot conserf fil que aprenet geometria ne arismetria cor
 auto lonque require tota la humana pensa p' la qual no
 pot hom rembar amar ne, contemplar deu.

De la Sciencia de teologia

Teologia es Sciencia en pertar de deu. en aquesta Sciencia
 de Teologia Sapis fil que es p' noble Sciencia que totet les
 altres. Ex en aquesta Sciencia mayornet sia conseruada, e, am-
 ada p' los homent religiosos p' affo son tant honorables. Ag-
 uesta Sciencia es fit en tres maneres, la vna es con hom-
 ha conaxensa de deu, la segona es, con hom ha conaxensa
 de les obres de deu, la tersa es con hom ha conaxensa de affo
 que p' usca Amar a deu, e, fugir als trebars infinitos, Am-
 able fil los clergues son Establits en lomon p' lo que aprenet
 Teologia, e, que la motre als homent p' talques ven amador
 de deu e, que Sapis guardar de peccat. on p' affo los clergues
 qui ame mes altre Sciencia que Teologia no Sagueson
 los comensamentos q' los quals son clergues. Teologia

on quant es fundada p[er] se esta on les paraules dels sans
homens qui an escrites, e, dites paraules de deu, e, de les
seus obres, les quals paraules hom deu creure p[er] tal que haze
en memoria, e, en amor deu, e, les obres, p[er] recordars ho
donada natura, e, p[er] pietat als creatures qui son natural
ment lo significa el d'entendre al humanal entenim[en]t, per
aflo teologia se cone a la filosofica que opusca se e, ras
se conueni en la sententia de teologia p[er] lo que se defal
que hom sapit ab rahons necessaries, e, si ras defal ab hu
manal entenim[en]t que hom sapit ab fe, Creent lo que deu,
que l'entenim[en]t no pot entendre. Aristotil, e, plato e, los
altres filososps qui volien auer conaxensa de deu, p[er] se
pogian fil p[er] sugar tant al seu entenim[en]t que poguessen
hauer declaradament conaxensa de deu, ne de les obres ne de se.
p[er] lo que hom que hom ua a deu, e, affo fo p[er] lo que no uolie
creure ne hauer fe en aquells coses p[er] les quals l'humanal ente
nim[en]t flum de se se p[er] als a entendre a deu.

De la Ciencia de Dret

Dret es de partit endues parts, So es a saber dret Canonich
e, dret Ciuil, e, p[er] affo dret Canonich es dret diuina
e, dret Ciuil es dret Terrenal, e, dret de castuma es qui p[er]
tanq[ue] a las usansas dels principis p[er] lo que mantenga iusticia
Inasi con als Cerques es donat dret Canonich p[er] lo que
p[er]isca la Regla seguir p[er] las qual son en vffici de de

69

reia. En així als principis es donat dret Civil & lo que se
guisca la Regla & la qual son establits e, exalts sobre
los altres homens. Sapis fil que una altra manera hia
de dret lo qual es atribat & cessar mayor mal. & aquest dret
ay tal nos foue als dret diuinal & lo cor conte ensi algun
falimet. Hon aquest dret es contrari enfre la theoria
& la practica, e, affo es pla malicia dels gens a sobrar
e, & consentia ab menor mal. Aquest dret ay tal nos foue
ab lo dret diuinal. & lo cor conte ensi algun falimet. on aq-
uest dret es contrari enfre la theoria, e, la practica, e, es
pla malicia dels gens a sobrar al mayor mal. on aquest
dret es hom acusat al Senor Terrenal, e, nos es desculpant al
Senor Celestial. e, quarta manera de dret es En lo dret
canonic lo qual se descoue en la teoria, e, en la practica
cor alguna cosa es dret en la teoria e, son contraries dret
en la practica e, passu los clergues iutgen una cosa se-
gont la theoria, e, altra segont practica. A mable fil
siuots apendre dret. les quatre maneres demunt dites te-
cove a apendre. Libe vots usar en Estat Seglar. Cor lo
dret Terrenal be coue concordar ab lo dret celestial e, segon
que lo dret a diuisificamet ensi mates te couenda a iut-
gar dret canonic. Mas fil en decret en decretals quison
dits desant, e, Reglas e, ordonamet de Santa Esgleya
e, de sos Sagraments, e, dret Civil etas en Seny natural
e, en ley e, en custumes & les quals custumes not cal

apertur de dret, contra cosa que no sien obligats adret no
de consell fil que aprenes dret civil, con pochos son aquells
que ben uege usar, e p' aho es perill apertur tal sciencia
honquass totb aquells gai la aprenen nusen mal. En p'ho not des
consey que non aprenes, con gran merxe nauxas si bon uols
usar. Si tu fit aprenes dret p'ho que fasses totb, tu as tot e,
uols saber dret, e, si ablo patramoni de Santa Esqle apres
dret civil enfas totb at dret canoni, e, si tu aprenes dret per
mantenir los pobres qui no an que donen als auocats mare
uelos amet seras agradable als gentb, e, adieu.

De la Sciencia de naturas.

Natura es comensament d'alcuna cosa e, es occasio de
esser cosa natural. En aho sapies fil que los comensaments
de naturason v. la primera es la orrial materia lo segon
es los quatre elementb simples, e, aquestes se porten en tres
partb les quals en no est de adas que entendra ho poques
tres comensaments es los quatre elementb composts si
biles e, part de en los corsos engennats p' natura los
quals son en tres genres, uegetables, animals, metals v. e,
en les cosas corumpides inmeterals, e, si con pudridura
fent suor, rouey, mort, e, les altres cosas semblans a, aquer
tes, Amable fil lo primer comensament es la primera
materia, a la qual se coue mils lomo de natura p' hoc
es p'ho general que reguna de les altres comensament

70
e, a los altres comensaments se coneix segons esguard amet
de Especialitat quals nom natural quel primer comensament
La primera materia hom fil no pot veer, netocar, neten
trix e, sabz perqz q' socor es corporalitat natural confusa
e, mesclada, sens que no es cob auent forma en assi con
La aygua es cos del home mort son de natura humana sens
que no son home, en assi la primera materia es de natu
ra corporal sens que no es cob primera materia a petet
a conservar los generes, e les especies e, los Individius e,
natura at' sig con los particularis agen es y' petat' que
luz fouent. Ex' affo lo segon comensament compone en d'ys
laes a saber que lo foc e, l' aer, e, la Terra se componen
e, l' aygua, e, l' aer, e, la Terra se componen, e, daquestes
cos composicion' componense totes en d'ys en lo beab com
sament en lo qual se genera lo quart, En assi con la prime
ra materia potencia en general at' totes formes es invi
sible q' socor en lo comensament primer e, segon Inuisible
en assi la segona materia es sensible q' socor es del terç
e, del quart, e, quint comensament qu' son sensibles en avic
La primera materia, potencia en general at' totes formes
En la segona es en Especial potencia at' totes formes naturals
Inuisibles segons diversitat de generes, e, de especies. La pri
m' fil que p' la contrarietat que ls quatre elements fan en lo quart
comensament es lo quint comensament en lo qual se corrump
Natura e, p' affo segons en lo quint comensament es forma

natura. Mas com lo primer comensament d'obediencia con
Sexuacio de los generes, e, de les especies, e, de los individuos
deus, p' aq' torna d'animates lo qu'es ent' 1.^a comensa
ment, e, com lo primer comensament o' de sebit e, cada llemet
es tornat a sensible. Adoncs lo primer comensament per
manera de generacio o, dona al segon, e, lo segon altera
e, lo ters al quart, e, lo quart ogeta de si p' manera de
concupis, e, axi lo moument es cor' natural es v' da qui
necessa p' manera de generacio, e, concupis lo qual
moument es on la segona materia qui es sensible. So
perq' lo foc, e, los altres elements se componen en lo quart
comensament es p' lo car cada un d'ells en qu'at es simple
de si se hauer cor' p' si mateix simple, e, com la materia sens
forma, e, concupis qui sia en si ella, e, la forma no pot
esser cor' p' de si forma a concupis, For negun alament
no la p' sca atrobat en lo ters, ne en lo quart, ne en lo
quint comensament p' aq' los alaments se componen on lo
segon comensament sens contrarietat e, p' aq' passen contra
riusament en los altres comensaments segons que demunt
es dit. Si los quatre elements haica fil en lo segon comensament
lo aqu' moue ne lo que de si se no moure als altres comen
saments en los quals se contrarieta e, violantment e for
sada q' ne moue no se ari l'ur moument natural. Si
l'aygua es cor' simple e, es obediencia lo foc qui es sobre
laer no pot recebre lo cor' de la terra de si l'aygua

La qual aygua es ius layer. Aeri del foch Simple efeta
e, feta part Simple qui es cob passant p religio, e, la es
pera del aygua que sia Simple e, sia cob continuu, Sexa
pus fort la part del foch contra la ygua que tota la ygua
contra la part del foch. vous tufel les combules de la ygua qui
pugen a dorus, aqueles signifia que los vns alament Simple
passant p los altres. Car si el foch Simple desije apesar p la ygua
Simple componra ab aar quis coue ab la ygua e, p lo mig
passara p la, e, affomara le Saquer de les altres clemes
p las rehois demunt dites son fil sacrificades de ueris opi
mons p los Element Simple sien cob, e, no sien cob, en
lo Segor comensamet. Mas certa cosa es que endems son cors
compos en lo Aar, e, en lo quart, e, el quint comensamet, e, pas
san los vns als altres p manera de mig. Car si el foch vlt pas
la ygua metra en lo mig e, metra apres si la ar quis
coue ab aygua, e, passara part la ygua pendre Secor de
la terra quis coue al foch, e, ab aygua p aquetta manera
componense, e, mesclense los vns, ab los altres. Mas les son les
rahons que puria dir fil de natura, mas cobremet se
parla, e, alguns vocals escuris te adira que not pusch e pla
nar p affo de dire breumet la entenció que els filosofes
ane en lurs llibres e, p un parloremidals. En lo libre de meta
fisica entre lo filosof a manifestar totels les cosas qui son co
munas a les altres Sciences, e, tracte de les primeres cosas
aquis coue effer, cob les Sustancies Espirituals

manifeste luy orde, e, luy natura, a luy Effer e affo
fa p loque jusque venir a trobar primera Substantia
Espiritual, e, Terrenal infimida; complois qui si aprime
xa causa, e, si de totres coses a la qual, p la qual fotes coses
sein indirades, e, aquest es deu. En lo llibre de Thimus onte
lo Philosof adeterminax en general les naturas, e les
proprietats de totres les coses naturals, adonar universal
conaxensa de totres. Et affo en dexca un mouiment eternal
Regular e, primer mouable, e, primer mouet, e, mo
gut, e, Effer un mouedor immouable qui mou tot lo que
es mouable, en lo llibre del cel e del mon Exposeca ge
neral les naturas, e, les proprietats dels cels, e, en dexca los
mouiments, e, en que de les quatre Elements don lo mon
que es desus la luna es compot, e, affo es seria p prouar
quel mon es un tant solament, En lo llibre de generacio, e,
conaxcio en dexca compusca adeterminar la natura, e, les
proprietats de les coses qui son engenerables, e, en corrupo
bles. En dexca con los vns Elements son agents, e, los altres
pacients. Et affo onte a manifestar la natura dels elements
qui componen los fonsos elementals de la conaxensa dada de
les coses compot. En lo llibre metaxo, parla de les pluges
neus, vent, tron, lamp, e, de terra tremol, e, de les
Estels cometes, e, de les altres senyals semblants a aquestes
En lo llibre de anima racional parla de la Substancia
d'anima, e, de la Espiritualitat, e, incorrupcio, e, sesos

La con es different a les altres animas racionales. D'afosse
 y saber la natura de la anima racional. En lo libre de
 dormir cues la paraula de la natura, e de la ppretat
 plaqual les animas dorme e vetlen. En lo libre de Sentent
 e Sentit para la plaqual manera hom sont a los Sin
 Seny's corporals. Ne pqual manera son Sensibles les Coses
 corporals als Sin Seny's Corporals. En los Libres dels animals
 para de les ppretat, e dels jenes, e Especies, e diffe
 rencies que any natura. D'afosse mares en Sereas en lli
 bre de les planes, e les cubes. Entot afosse en Sereas fil los
 filosofos p lo que aguessen con assensu de deu.

De la Ciencia de Medicina

Medicina es Ciencia de conuiger lo que es natu
 ral a conseruar natura, e a retornarla en lo que offer
 s'ha en lo cors animat. hon aquesta ciencia ha fil que
 tres comensamets lo primer es natural, segon es innatural
 se es contra natura. Lo primer comensamet lo de perteso
 en ses parts, Elemento, Complecion, humor, Men
 bres, virtut, operacion, Esperit. Lo segon comensamet
 es de partit en ses parts a lenar, Exercitar, e es treballar
 e Reposar, Menyar, Coure, dormir, e vetlar, omplir, e
 Cuydar. Lo es que auerades menue e beus hom molt auerades
 des poch. Lo donar es dels accident de anima, Lo es Eoig

e, tristitia. Lo Aers comensament es de quatre
partes Malautia, occasio de malautia, Audent. Casca
na d'elles parts demundades se deperdesen mltas parts, e, de
totes En temps es composta la ciencia de medicina. Per
Nos fil volem breument manifestar esta ciencia. Per aho
verim algunas cosas dels primers comensament al pus breu
que podem. Saps fil que cob humanat es compost de los
quatre Elementos e, segons que es fet a temprament
de lurs y putat es lo cob sa, e, per aho de temprament es
Malautia, e, per aho los metges artificialment vivifica
los vns Elementos, e, mortifica los altres per tal que sia feta
en els a temprada virtut per la qual haze hom sanitat, Les
complecions son quatre lo es asaber colera, sanc, fleuma
Malenconia, la colera es de lo foc, la sanc del aer, la fleuma
de laigua, la malenconia es de la Terra, la colera es
calda per lo foc, e, es seca per la Terra, la sanc es humidaper
l'aer, e, es calda per lo foc, la fleuma es feda per laigua, e, es
humida per l'aer, la malenconia es seca per la Terra, e, es
feda per laigua. Non con aquestes complecions son de Sordana
Coes, Aomes los metges obren con les pusca ordenar. Non ho
de Sordana mes d'aquest es hom malaut. Fil en cascun home son
les quatre complecions demant dites. Mas cascun home
es fet yant a una compleccio mes a altre, e, per aho los vns
homens son colerichs, e, los altres son sanguinis, e, los al
tres fleumatschs, e, los altres malencolichs, En dos maneres

73

En dos maneres es fetas concordansas d'estes quatre complexions
La vnada contra complexio de le qual es hom plus fortment
que de l'altre es conseruada, e, fortificada & lo que tenga ordo
nades desus si per la virtut les altres complexions qui la seruen
La segona materia es contra complexio qui senyaega ten ^{manera}
fortmet que destruu les altres es aminuada, e, matificada
& los contraris. Ex. affo fan fil los metges dos cures la vna
confuse, e, sana la malaltia & semblans cures en na
tura, l'altre es concure & es contraries. Con cura se fa
& semblans cures. Adoncs come que los graus menors sien
semblans ala complexio qui es massa fort en la virtut
& dos graus majors li sien contraries. De la cura se fa per
contraries adonchs come que los graus menors en primer
contra los dos graus majors. Un aqueta cura fan fil los
metges ab les cures, e, ab les sementes, e, donde los quatre
graus qui son en les cures medicinalis. Amable dos son los
mesclaments la vna es de les quatre humors, lo qual es fet
en lo cors humanal. L'altre es de les cures qui son fora del
cors, mesclades, e, los metges aqueles & tal que mesclen en los
& viuificar la complexio qui ha mestor a fuda & l'auencia
o, & unguent o, empastre o, letouan o, & mortificar aque
vela qui es massa en la forma. Mentres son los locs del cors & los
quals son mesclades les humors hon casu menbra segons
que es dicent, e, l'altre ha mestor d'ouera cura. Ex. affo que
quels metges agen con assens de la differencia, e, de les qualitat

+

de les membres y loque en casu sapien obra. Segons que
cove, vertut es fil y totes les altres parts y que alguna
part ajustate ab altre a vertut operativa y los mescla
ments plerperit, e, y les operacions, e y p' affo les vertuts
de les herbes se mesclen los vns ab los altres, e, comane les sub
tancies desunites les ones de les altres operacions natural
son loque cada a la met obra y la natura, e y la natura
de l'altre ab lo qual es compost, e, mesclat, e y p' affo los
metges seguesse artificialment la obra natural axi com
poden. Tant com la obra de algun metge es mill
semblant ala obra natural que la obra de les altres. Son
los vns metges meyors que los altres. L'esperit vital es fil
lo mija y lo qual la potencia vegetable, e, la sensitiva
e, racional sciuten e, la anima conserva la natura
ab los poderb, e, rebent la veritable la vertut de les coses
elementades non y affo los metges ordone lo corb ab medi
cinals y atalques perit sia ordonat y tot los membres
los quals sien ordonat e, turmentat, e, l'esperit qui es con
iuncio del corb, e, de la anima senb a leuar no y porie atre
por ne, mesclar les complicacions. En continet de kuania
l'un l'altre mes y alen que gita en vapor de fora lo corb lo qui
es maffacat, e, fret, e, omit, e, riet, e, tira, e, aporta de fo
ra, e, met en lo corb lo quies meter als mesclaments de les
quatre qualitat, y affo se cove a leuar ala conservacio ora
tural, e y p' affo los metges donen doorb, e, aer couiment

als malalties, e, Equival loch, on sia aer consumit, Es axita
ra esfil occasio de sanitat, Cobi tres ayeres endesun la calor natu
ral fortifuraxa la digestio, e, multiplex en los miembros, e, contu
mera alguna mala huma engorada p indigestio la qual
la qual paxara p suor, e p paua. Sont menyar, e, Sont bouxa
no poris offer sotentat corb humanat (e p lomenyar la gram
materia, e, p bouxa la subtil, Ex menyar, e, bouxa coseb
caldes, e, seques esfortifurada la materia subtil. Siufit est ma
laur, e, as conasensa de la tua malicia Sris defeda, o, de
calor, o, sequitat o, umiditat, Sapis menyar, e, bouxa segons
quedemunt eb significat, multiplicat, o, minua segons queb
coue ton menyar e, bouxa p fonscur la materia queb
coue a sanitat. Ex mortifur la materia p la qual homeb ma
laur pot menyar e, bouxa engene subtilentemunt, e, sub
til materia, e, donagra Exay aleyperit vidal, e, alale quic
refeda de la calor. El contray massa menyar e, bouxa fagros
la materia, e, Sabs pery p loch la calor natural no pot cou
re la vianda que ceperit vidal hameter p los miembros per
talquelcia la virtut e, la operacio que hi coue lenthogual
ceperit vidal no pot offer en los miembros, e, en la virtut ne
en la virtut, ne en la fura. vetlar, e, dormir se coue a
home, e, Sabs pery p loque p lo dormir quebre ceperit
la calor natural con lo corb ceperit. Ex la vetlar trebard cob
homeb eno bea lo que los poder de la anima mana e, la

calor natural nes multiplicade, e, conservada p lo mouimēt
del cors escalfat p son mouimēt. Massa durmir d'extru l'esper
vit enquant prua de la calor natural la qual li cone p'ebay
e, p' mouimēt, e, poch trebayar a trebay, e, massa trebay, e,
massa vellar d'extru la calor natural, p' lo cor es la humi
ditat, e, la calor que l'esperit ha metter p' vapor p' menyar
e, p' boure complex hom los budels, e, fortifica hom la opera
cio natural qui posse minua la calor natural fortificada
p' deplecio, e, p' bayda de la depulsiua, e, la calor natural
p' poch menyar, e, boure consuma alcuna superfluitat
imatural p' los accidētō d'anima es viuifica. Fil lo cors
con hom agog e, pagamēt, e, plaer, e, p' tristicia d'anima
e, p' massa conciderar, e, sospita, e, pauor, e, jelosia e, ira
e, les altres coses semblantō, a aquestes es mortificada na
tura en cors humanal. Amable fil l'omitge ha essencia
de curar l'omaltut, e, p' los accidētō qui demostre per la
malautia en breua la occasio. Adores p' contrariu occasio
cura la malautia. Los accidētō qui signifia la occasio de
la malautia son si sobre d'uenos omnes, e, p' solor, e, color
e, desige demandet, e, les altres coses semblantō, a aquestes
El cura de la fil p' la virtut, e, p' los graus qui son en
les erbes, e, en les coses de simple medecina d'alguals hom
fabuendat, e, a script, Cetouarib, enquent ompastres
omitō, e, les altres coses semblantō a aquestes. Sae meō

vents, vomits, canys, e moltes d'altres coses sonfil contra
 la occasio de la malautia, les quals sonqub sequens queles reup
 les, nels letocanis, nels axerops, ne les altres coses comportes de
 les simples medicines. Si el pacient malaut no comenbametge
 qui age opemio de calor ne, seon pus. pu offer en un grau ma
 fero enles coses medicinals. Si la calor es loquant grau, la seon
 coueffer enlo cors, e, si la calor enlo tero coueffer la seon
 al seon, e, si la calor es enlo seon grau, la seon coueffer
 enlo primer e, qso es psoa lofoch escalt psoa mabeos, e, e sech
 e la terra, e, affomaten le sequens fil dol aer, e del foche
 conlaer es humit qso e, escalt qso foche e, laigua es freda
 qso e, es humida qso laer e, la terra es seon qso e, es freda
 qso laigua. non metge qui haze ignorancia dels graus de
 munt d'itb e, qui haze maya voluntat al loquer que
 acones or la occasio de la malautia no es contra la ma
 lautia, ne nos conorda ab la voluntat de deus.

De les arts mecaniques

Art mecanica es sciencia lucrativa manual pdonar
 sustentacio a vida corporal. En aquesta sciencia sonfil los
 Maestrals, so es asseber, Lauradors, ferrerb, fusterb, Sabaterb
 draper, mercaderb, e d'altres officib semblantb a aquestb, Ama
 ple fil en aquesta sciencia terribale los homens corporal
 met con pura vida, e, los uns mettenb ajuda als altres

4
Essent aquestes officis tomorras terra ordenat, ne burgeses,
se, Cavalers, Princes, potats no poden viure sens los homes
que han los mesters demunt dits. En qualque terra honcia
pot viure maestra e p' affo los serruers an molt bona
manera en affo que per rich hom que sia p' tot affo no l'era
demostrar affo alu mester p' lo que s'hi fallia la riquesa que
pogues viure p' son mester. Molt fill de rich hom ma defam
en terra estraya p' lo que no ha mester. En molt hom l'era viu lo
son fill qui se agobrea e, amant p' lo que guasta la riquesa
e, no a mester ab lo qual busca viure. Molt home uultra
saber alcu mester on pogues viure con o guastat lo seu
En molt home seria saui si haui doques, e, molt home viu
ria de son mester si sabia pensar. Val home mostre a son
fil a dependre qui li valtra mes que li mostres alcu mes
ter, pus segura riquesa es en nequeir son fil sea
alcu mester que saguiri possessio. Per to altra riquesa
de separa hom de mester en fora. on p' affo fil pot conuyl
que tu aprengues alcu mester p' lo qual poguesses viu
ra sin mester era. Nos muy mester qui connoia. Mas
en assi con tot hom pot pendre qual nom e qual senyal
seu en assi tot home a l'ecicio dependre con mester. En affo
conuylte fil que bon mester eleges. quas tots los homes
que son en los mesters demunt dits desige offer en estamet
de burgeses e, uultra que lurs fills fossen burgeses. En oeb
en tot lomo nequ' offer ten d'istos, ne ten poch dur burgeses

viva dels mesters demunt d'ells. Cor en primer sera estat
 son linage, en aliu mester, e, auras goanyat tant que son an
 s'afon. Sena burges, e, en lo burques comensara a declinar son
 linatge. p' socor burques despen, e, no guanya, e, afils, e, cas
 cu Esta ocios e, uol' Effer burques, e, la riqueza no pot a tuit
 bastar. En asi con ruda quis mou en vixs se mouen, fil
 los homens quison en los mesters demunt d'ells. Non aquels
 quison en lo pus bas offici en honramet de sege a pugar
 cada dia tant que sien lo cap de la roda sobiran, en la
 qual estan los burqueses. En la roda sa girar e, a enclinax
 a aual; Que que offici de burques caya a aual. Nul home
 no viuen ten poch con burqueses, e, sabs perq' p' socor me
 gen massa e, traen poch demal, e, nul home no fa ben gran
 affay. a los amichs con burques, e, en nul home tan ahonta
 da goberna confa en om burques. Nul home no a ben poch
 merit de almoynis ne de ben que fasa con burques. Esabs per
 que p' socor no traen mal en lo que dona. En home es fet atre
 bayar, a trer mal, qui fa son fil burques fo contras perq' es
 fet q' affo amet q' unit aquel offici que altre p' nostre se
 nor' deus

De Princeps

Princeps es home quia senyoria p' d'leccio sobre altus homin
 p' loquels tenga en pau p' temo de justicia. on ay tal home
 qui son obligats a venir justicia an en guarda los homens
 quils son deus en nobilitat. A qual guarda son pus obli

gato que altres homens. Sapsis fil que nul home no es
ten obligat an son offici con princep, es prelat. Or yo
tu, aquel no son obligat mas a un home qui es nostre
Rey. El Rey es obligat ami, o, atu, e, a aquel lo es afebr
atots los homens qui son en senyoria, ay tant con princep
es pus obligat que altre home. Ay tal princep es menys desi
rable, e, ay tant con princep ha ames coses a respondre que al
tre home day tant l'ideu mes offer aydat que a altre home
Amable fil en axi con la anima es en desfament del corb En
axi lo princep es en desfament de son poble. En axi con lo de par
tenet que la anima fa del corb es la mort del corb. En axi
maluat princep es mort e, destruicio de son poble. Prin
cep es un home tot sol axi con un altre home. Mas deus, la
honrat p Socor lo fa Senyor de molts homens. on con tu
fil vos quel princep es un home axi con un altre no l' menys
pus ans lame p Socor es en semblat natura, e, tem lo cor
es Senyor de tu, e, de tott homens. Un honrat p Socor deus la
honrat sobre tu, e, sobre tans homens mayor que tu Anima
te ordonat lo cors p tott los membres, Usabs p p p que
ab los membres s'auit de los saliments. Un passu princep p
que auit a son despoterament deu tenir ordenat son regne. Ab
homens bons qui li auide a reger son auerch e, son regne
Malauts membres son destruicio del corb, e, maluat officials
e, consayers son destruicio de la senyoria, e, de la honor
del princep. E destruicio de senyoria, e, donrament de prin

ay, e destruccio de principes es destruccio de terra, e depoble =
 Si alcor ue malautia de los miembros his fa aprincip de los
 maluat consayerb, e de los maluat officials. Un maluat
 poble fa maluat Senyor, Lo Poble fa on Senyor. Or sino ho
 feya sequia sia quemal e, mal sa conuen quessen quifortmet
 que de abbe. Nul home tanto ladres ne robaros, traydors, mal
 ocidors Inemichs enganadors con principes. on qui dezira gri
 cep notem los perils qui vene p los homens demunt dics. Sa
 pres fil que situdes ames son Senyor p lo corfo de etu justicia
 dones de samalo Sabater quitafetes tes lobatis e, de samelo
 Sastre quitafeta regonela. Or pub obligat es lo Dey de etu jus
 ticia; que lo Sabater feratu Sabates nel Sastre afer gonela. Deq
 ames Senyor Texaenal entre si mases e, tu a Sabs xaque
 p lo que amant, e, honrat, e temet son Senyor Texaenal ties
 amador, e honrador de deu, e que temes lo poder, Amable fil
 si est engracia de Senyor Texaenal p los lo meior serab hon
 rat, e temable, e, si serb colpact en la gra clames el homab
 cas reuerencia a los officials que amalle, e, pus agradable
 ne Texas a la Justicia de deu.

De Terques

Terque es home loyat a pregar deu p lo poble, e amonhar
 la via p durable p doctrina de preuules e p do impli de san
 ta honesta vida; e asi con lo comensamet de Cavalleria
 fo p mantenir justicia segont que ya haue gelat en lo libre

De orde de Cavalleria. In assi en lo comensament foren elects
hombres bons, e, Sants, e, devots p talque pregassen deu
p lo poble, e, que mostrassen a hom bono nudriment, e, bones
custumes p talque home piques rebre la gracia de deu
donats foren a clergues, sensals, e, delmes, e, promeres ab que
visquessen p lo que lurs feutes temporals no fos embargat lo
divinal officij, e, p aixo foren establits clergues p peccats quies
e, p lochs acantar missas, e, hoir confessions, e, agreriar, a les
gens qui treballen en los feutes dels quals viu el clergue. In
assi con als Cavallers fo assignat principes. In assi als clergues
fo assignat prelat lo es afeber, Bisbe, y Archabisbe, carde
nals, e, Apotols, e, qui viuisen dels bens qui sobren als clergues
Simples, e, que tenquen en orde, e, en regla los uns, e, los altres
sens que sonen pus alt grau d'offici. Atorgada fo als clergues
virginitat p lo que no aqueissen fills als quals donassen tre
sor de Santa Esgleya lo qual lurs es comanat p talque San
ta Esgleya ne sia pus misericordiant als pobres de crist
enguentia puyfort, e, mes tamera. Tanes alt, e, excellent
estat d'offici de clergue que ueda fo que principes de aenal no
lifs de sus p Senyoria. P aixo anfil los clergues Senyor qui
es principes celestial lo es prelat, e, lo es mes fo principes de aenal
a prelat, y seguir aquells qui senie condemnats a signifi
cansa de honrar deu es feta fil tangra honra a clergue
Con en aquest mon no son muls homes tant honrats con los
clergues segons que tingots veer al sacrament de laltar

e, en les altres coses. Si tu et obedrent, e, honres los clergues
 tuexas honrador de deu. Inaxi con clergue, ed sub honrat offi
 quida entot lomon. Inaxi ed lo sub perillor quida. Or nuls
 homent no promete pus fort met a contestar a demoni, e, ala
 vanitat daquet mon, con fan clergues. Ne nuls homent no son
 ten honrat p deu, con clergues, El clergue prometa met cose
 a seruir deu p altres homent, Si honra met e lo merit fos
 mayor on los clergues que on los altres homent e, noy fos met
 de perill fora contrarietat en fel merit, e, honrament
 e, la justicia de deu; Or affo no sia en axi. Dones p la justicia
 de deu no son nuls homent tan fort met punitos con maliciats
 clergues; Amable fil si tu et clergue lo patimoni que aurat
 Santa Esgleya te cone tenir los pes que no tor on terra don
 es axit p tal quida sobre pugat a honrar e, a sebar Santa
 Esgleya e, la fe catholica a significancia de honrar, e, loar
 e, seruir deu.

De Religio

Religio es sobirana virtut on home ordenat a Regla con
 templatua a renunciament de vida alia. on sapies fil
 que al comensament daquests homent religiosos fo on los hermitas
 qui p gra amor e, feuer la qual haue adu sen anave on los
 desertos, e, on los boscatges adorar, e, a contemplar deu vida her
 mitana cre fil on lo comensament estar sob on los muntos e, viane
 a les robes d'estrer fil enhi p detrey la carn. Mas ves quere
 los ermitans, e, auestare se a tenen Regla, e, orde e, a ligeren

Silici

Loes prior, e, abat, e, faace monestris en los desertos per
fugir al mon, e, p fer penitencia, e, p tenir hospitalitat
Montpluie fil peccat e, caris en lomon, e, venquen
altres Religiosos per prejar, e, p oir confessiois, e, p mos
trau theologas, e, p confondre peccat, y Inos, e, p sacifi
car los homens, on aquets ay tals estan enfernos acurar
notras enfermetats. Probrea es Ultra en los Religiosos q tal
que no sien ocupats en los bens temporals ne non sia embeu
gat lur officii, ne lur Estudi. Calats son humils vestiments
e, lochs a significar humilitat e, honestat. Equets son al
moynes a significansa de pietat, caritat, magres viandes
defumit. Affliciois, Lagumes, plors, e, contriciois de cor
nacio, deuocio, obadiencia, conseruacio, e, les altres coses
semblants a aquetes son fil tresaur, e, riquess de Religio
sos. Non sit fil ames Torde de Religio, ab ay tals riquess tico
uendra a intrar, e, gassauerar entre deu, e, home no tan
alt com es Religio, e, Sabz perqz co benuyrat Religiois q ita
totes coses de son coratge p lo que no y sia altra cosa ma deu
on sil pus noble coratge qui sia es de Religiois, e, Sabz perque p lo
co es pus contrari a Religio que a altre home. Siuer Religiois
es lum e, Eximpli a les gentes, Maluat Religiois es Tenebres
dedustarse de se e, es comensament de Inos e, infamia de
Santa vida, e, malnat Religiois es lo menys quable home
qui sia. Tantes amable cosa Religio que desemparats

79

Son delictes, parents, fills, diners, possessions, voluntat li-
bertat y hauea Religio. Eno tenen l'ament los moments de son par
aquestes coses demunt d'ites y Religio que les vergent e les ordues
e, les altres fembres qui son en Religio semete en carserb, e, en
monestirs dels quals nul temps no vren y tal que adoren
de, Senuesca deu.

De Conuertir los errats

Conuertir es endressar los errats auia de veritat per
esser participats ab los catholics en via y durable. may
tal obra sapies fil que ha metter tres coses y poder, Saueia, e,
voluntat, de les quals tres coses y mes ~~des~~ nre Senyor deu Je-
suerist adont Pere, con l' d'ix el prega tres vegades que pas-
gues, les lues ouelles. Si deus a Sant Pere dix en ysona de San-
ta Esgleya que conuertis los errats, e, no donaue poder e, Sa-
ueia deus hauria defalimet en ses paraules. Usi deus contri-
nyà la voluntat al hom que o castigues y fassa destruyria
lo franch arbitri, e, pla destruccio del qual seria destruit
merit, e, no seria deus jut. hon a conseruar franch arbitri
e, a encarregar Santa Esgleya que endressa los errats
uole lo fil de deu pendre mort en carn humana y saluar
son poble, e, de l' eua Santa Esgleya, en la qual deus ha hon-
rat tant home. Anable fil y poder se conuertir los errats esta
en la voluntat de deu. E con bona cosa es a conuertir hom errat
segons bona Justicia, misericordia, pietat, larguea

Divina la voluntat divina que uulla e, cor o uol
p, affo adona poder el papa, e, als cardonals, e, als altres
prelats, e, clergues de riques, e, de gentes, e, de Saues que
sones qui an lo saber. Molt jueus, e, Sarrains. Son en la se
nyoria dels cristians qui no an conaxonsas de la fe catholi
ca. Els cristians an poder a alcuns infants fils dels infants
La mostre p forsa p talque raga conaxensa e, p la conaxensa
La agen consciencia deffer en errar p la qual consciencia
es possible cosa que conuertesa e, que conuertesa daltres
on Prelat, e, princep qui ha aquesta manera no ama
p lo que los jueus e, los Sarrains no fugo en altres terres
Amas mes los bens d'aquest mo que la honor de deu nela
Saluacio de son puma. Molt jueus qui seria cristia si ha
uia de que uuis el e, los infants e, Samuyes. Hongui nols
uol donax ne fa com o hom. diuisen fa contra lo poder que
deus li ha donat. en donar los bens temporals. En molt Serray.
Seria cristia. Si veya que aquels qui fan cristians eren hon
rats, e, no ere menys preat p les gentes. Non quita desonor que
hom fa als batayats no castiga noua del poder que deus
li ha donat. Ne noua que els altres Serrains agen conaxensa
de deu. De Sabi tufit que la pota di amingat, e, diuises
que pot tremeta en las terres on estan solatris els gentils
e, que sen fassa venir de diuises terres e, de diuises nacions
D. o. o. opas, e, que els fassa mostar nra lingua e, nostra

se e igualdo els age bon solas e puxeb los tramet en lur
 terra p talque aquels sapie la nra fe la qual ignoren
 e la auare s'ila sabien. Cor hom sense Godatru, lauger
 es a conuentir. molt Sant Religios es fil de sigos amurri rex
 honrat la passio de deu. Ep Saluacio de son proxima
 e apendria s'ira qui li mostrat lo lenguatge e hira
 preuar la paraules de deu s'ira qui li tremareb. mas
 noes qui fassa monestris establits adiuerses lenguatges
 a aprendre, ne noes qui ls faren trameta. Mols princeps
 son qui a multiplicar la fe catholica matere lur rende
 e lur persona e lur gentes li aune ajuda de santa Esgleya
 a conquerir les terres que apdudeb les quals tene adadonor
 los infants. E si aon Bisbas son donats sine mil sous de renda
 ales coses demunt dites quantes ne s'ire donats. qui no atoda
 hom qui uolques offer bisba sens. or. Maes de renda note
 vien homens aquels qui ab menys de renda contentaren
 a offer bisbes. E qui espera que deus li meta encor del donat
 aquestes coses demunt dites. dempta la voluntat de deu
 qui oue segon que la exou n'adona significama. Si tot
 los frares Religiosos qui son conuenent a preycar ore metter
 al poble dels Crestians alguna excusa auice. Mas deus vol
 tant que p tot l'omni s'escaupe que tant na multiplicat
 que atot bastare, e los frares qui s'ire martirs preycarien
 per fama, e p deuocio sub fortmet nosaltres afe e aduocio
 que los frares qui son en fe nos daho demotra que veritat

es per força cosa que falseja. Non s'ha de signen e Santa
conversació domens es sacrifici de Sant Sagrada en corb
come qui mor per honorar deu. E hom hi fa bon poder per accio
e per almoyna, e per penitencia. Afluccio, e deus cio
conporia d'esser que per longa continuació e per seueransa
los Errats no gitats hom de la error enqueson. Usi affo era
imposibol seguir d'ia que error, e falseja aques mayor
poder que les coses demantades, e confesials son deute en
conuertir lo mon que deu e affo no es ver, no son en temps
de Miracles cor la deus cio ere maior de conuertir lo mon
E los apóstols que no es ara en lo temps enqueson. Nera
hom fundades sobre autoritat no reben los miracles. Dones
conuenet es a conuertir los miracles, en lo libre de demostra
cions ala art de trobar veritat la qual sea mostrada
per talque ab ella los combatats hom sur intelligencis per
que conegue e ame deu

De oracio

Oracio es eleuament deuot, piados pensament a deu de
menar eternal benuyansa, o prega deu dels bens quib
conuenen en esta vida temporal. Amable fil oracio es en
tres maneres la primera es cor la anima remembre e entee
e ama deu, e se sempre adora deu. La segona es cor la boca no
mena e parla lo que la anima mente, e ense, e ama
Tercera es cor home faent bones obres, e cogitat, e amat

La oracio a deu. No es couinent oracio nomenar de un altre
 parlo, e, que lo cor cogit vanitat. El cor, e, la boca que
 que es couenga en sempre en un temps mates. En si es pots tenir
 ton coratge ab lo que nomenes conprengues deu ages noueles no
 hors, e, nouels pensaments a regarder lo que per la trobament
 de les noueles rahons jusque constringer ton coratge concordat ab
 les paraules que diras. Si al mayfi conseras leuat ue alegrer
 a honor deu, e, ajentat deuat laltar, e, se deuat laltar lo
 senyal de la creu, ab los huyls corporals guarda en la front
 que la tua anima a la remembrament de la passio de nostro
 Senyor Jesu crist, leua tos huyls de tua anima, e, tes mans
 a deu, e, besa la terra p humilitat e, p significans que
 de la fe est vengut e, sota las torneras. Saluda la (pou
 dient Adoramus te criste, et benedicimus tibi qui p tuam
 tuam redemisti mundum. Digues lo pater noster en la
 remembransa de la passio de Jesu crist que il dix la mit que
 se leuat amont. Ab la que maxima saluda la Regina del cel
 nostra dona, e, en los Angeles, e, en los Sants de gloria loa
 e, adora nro Senyor deus. Con aquestes coses aurat diteb
 deuat laltar de yon ton mudat en altre loch. Si es pots couinent
 a adorar. La p la multitud de les gentes es embergada oracio
 e, en aquel loch tu se oracio. Primerament adora deu en lo
 Catorze articles, en apres adora deu adorant sabones gra
 nea, eternitat, poder, sauea, amor, virtut, veritat
 gloria, complomet Justicia, longuea, media, humilitat

Senyoria pacencia. Demana fil aduſe plogue caes si
not entent. Demana liquet don esperancia plogue endif
te confys ates necessitat, Demana adu Caritat plogue
Lams, e, amb tu mateix, e, ton proxima. Demana Justicia
plogue temes la Justicia de deu, e, que tu mateix te
jutges en tot mon a sostenir treballs p amor de deu e, per
satisfes ates colpes. Demana adu lum de la uera plogue
llumin te anima de les carxeres de deu, e, que sagies
e, vullas Illuminar aquels qui son en tenebres. Demana
aduſtatido contra gola, luxuria, Auaricia, Inuicia,
Acidia, Arguit, Ira. Demana trempansa a ton menjar
boure, perlar, vestir, despendre, dormir, vetlar. Sagies
fil que mayor cosa es Senb tota comparacio Demana adu
les virtuts demanda ites que demanar, Smitat, ne vida
ne dones, ne honramit, ne fils, ne possessio, ne altres cosas
semblants a aquestes. Cor peccatob ester cosas pot hom offerir
La gra de deu, e, pot hom anar a infinitis treballs. Ex las vir
tutis va hom offer benuyrat en la celestial gloria qui totb tem
dura. Amable fil prega p ton pare, e, p ta mare cor del
as recbut la offer que ab lo qual no daries pot lo mon
prega p ta muler, e, p tos infantis Si tantos que nages
cor gran gracia fa deus a home conli dona muler, infantis
qui sien los seruidors. prega p lo Senyor Ferronal cordeus
Lo ta donat plogue tarit ite efema, e, que es casti plogue
no perdes la gloria de deu. fil se cum una oracio ca molt

82
es agradable a deu. Exrega p los santos Apollos, e, p los
cardenals, e, p los prelatos, e, p los principes p los Religiosos
p tot lo poble dels Crestians que surdo graui quebreu de
fenedor de la Sta fe Catholica, e, contra aliena a la santa
passio de deu la qual sia honrada p la santa Esgleya etot
lo poble dels Crestians p los jueus serrayns tartres, e, per
tot lo altres infals. fe fil oracio p lo que deus l'ordolcum de
gracia con puga offer conuertit a la Sta fe Catholica, e, que
deus p Sapietat los do procurador quils adobrine en la ma
vera sens paor de mort. En la tua oracio no obliet los mort
qui son Inorgator, los quals loferengran trebays p los peccats
que an fet, als quals trebays son auidats en ist mon plovon
con p que deus e, confan al moyne p amor de deu. A ges fil
enta oracio Especial Sant, o, Santa en la qual ageb oracio
e, pregat, e, honrat p lo que ta tenga loch a deu. Car los
sants de gloria son ben amables a deu que p multiplicar
la gloria son exortats aquels qui en ist mon los p que el
honre. Acusat fil, e, confessa tos peccats, e, demane p do ala
misericordia de deus e, fe graies a deu contra donat offer
en lo que ab, e, fe li graies con nota fet contret ne vifal
ne peras ne otras cosas qui no es ben noble en la offer queta
donat. Si as trebays p seruir deu, o, p tes culpes fe graies
a deu con gran son los bent qui venen p trebays. Car p trebays
en puerencia es hom agradable a deu, e, trebays mortifica
en la anima les vanitats daquest mon. Tu no poris gra

ir fil adieu totò queta donat, ne es quiet uol donar, e, per
effo recuar ala regina de tot homò, e, als Santò de pararò
e, preguels q' Eyla gravescà q' tu lo que totò no potò gravir
coray tantò con hommes e, sus nobles que tu son sus conu
nentò agrauatò pens queta donatò que tu no est. No ages
vergonyà de pregar deus. Cor homrat Senyor edeub. Venles
gleya ne quantò los homens, ne les fembes, ne Escots Lurs pa
raules, cor turbamet, ne ures enta oracio, no demantò demoues
q' lo que no gita deus de ta anima. A pren tant delati que
ontenes la missa. Cor Sila ententò sus agradable ne Sera ta
oracio adieu. Sabs perq' tanques de lare offir, e, con Sermo
q' soco no as deuocio, ne sabs contemplar longamet endeu per
efficio de coratge, e, q' desamet dentenimet adieu, e, per
remonbramet de paraules de deus. Molt home ha memoria
qui no sab monbrar, e, molt home ha entenimet qui no sab
entendre, e, molt hom ha voluntat qui no sab amar. on ditu
fil sabs monbrar, e, entendre, e, amar les paraules de deus euse
uis de parat en hoir les paraules de deus, e, Seris les engat con
noles orises. Si est fil irat, ne as nula tristicia enton cor, ne
Scas negun trebay, Suisò alegrar, consolar, deparar ta anima endo
tinet de dona en oracio. Cor oracio ha bengra virtut, que tot
home trebayat irat, desconsolat, a hontat honras, consola, re
posar, alegrar. Es sabs perq' q' so cor oracio es miga on fe home
e, deus. fil ab oracio se couene de fumò, afflictionò, plorò, suspirò
contricionò, humils vestimentò, estraya vida, Es sabs perque

Socor les contraries coses daquestes embarque oracio, e giten
 deu de la humana pensa. Plora fil onta oracio, cor lagremes e,
 paraules le Buenu en oracio. Usias tenden cor que no pueca
 plorar, defalimet ademo, e destrucio. honper mortifian
 ta sensual natura que tveda plorar, Imagina que tcompare
 e tamarre, o, algun teu amic que molt am hon tauseja ^{aura}
 ocuat, e, que el te requereb aiuda, e que treguardab, piadosa
 met, e, que tu notipoguesses aiudar. E con ta natura corpo
 ral se comensara amoure gita totes coses de ta anima sino
 deu, e, remembre la sua pacio la qual sostone qtu. Remem
 bre los grans peccats que ab fetb. Cor totes estes coses te sead oca
 sio de plorar. Si p totes estes coses no pots plorar puya
 fer penitencia en los altb muntb. E fug el segle e fe as
 pre vida, e, esta sol hi y imagina les grans penes infernals
 les quals sostene los infernals. Esta y imaginacio muda ondi
 uerseb maneres de tormentb. Cor adonchs ploraxab e, demē
 tre que est en loch, e, entontp gloria e, adonfil lo Rey
 del cel. A totb los infernals auxie perdurable gloria e, fuge
 re atrebard infimib si sol una hora pudie plorar ad
 xax nro Senyor deus.

De Anima

Anima es Substancia Spiritual rahonable donant for
 ma al cors humanal. Hon aquesta anima sapres fil que nos
 tas Senyor la crea denore en lo ventre de la fembra quib austa
 ab lo cors engendra, e, del cors, e, de la anima es fet l'infante en
 lo ventre de la fembra. A la anima son donats tres poderb

aguests poder obren en tres maneres Segons que es conte
en la art de trobar veritat. Per una obra a la anima en fos
poder conpre lo sobree membrant, entenec, hayrat altra
con lo que oblidant, Immorat, amat, o, desamat altra com
lo que compostamet de les tres maneres d' amunt dites sinch
potencies son uniuersalment en anima uegetatiua, Sencitua
ymaginatiua, Rational mutua. Mas en los arbes no a anima
ne, en les besties racionalitat, e, en la anima del home son totas
Sine fil p' affo diu hom que anime dome partuipa ab totes ere
atures. Anima uegetable es lo que sinch que fan les plantes
e, lo que de la anima, e, de la bestia p' raho de la elemental na
tua. Anima Sencitua es lo poder que lo qual an les bestias e les
aus, e, los homens, sine Sine Corporals. Anima ymaginatiua
es poder ab lo qual y magina les coses corporals. Anima Rational
es la Sencitua qui ha poder de membra o, entenee, e, vider
Anima mutua es lo poder que lo qual se moue les plantes
e, les bestias a affo que desigen, e, la anima del home lo que ama
Sapient fil que la anima ab la ymaginacio que, e, auista
en cumu tot lo que li offeri los sine Sine corporals, veent, oent
odorant gustant, sintent e, ofera a la partaia al entommet
p' que mes adms en entendre deu e, angels, e, les coses intellu
tuals les quals la ymaginacio no pot ymaginar. La partaia
es la cambra qui es en lo paladar sobe lo front, e, en lo front e,
en la ymegeratiua auista lo que que de les coses corporals
e, entresen en la partaia ab lo que que e, en lumina aquela
cambra p' lo que centenimmet p' que que e, en lumina aquella
cambra p' lo que centenimmet p' que que e, en lumina aquella

84

ginativa li offer on comp algun accident affo se desordona. Ad-
ones videue come pantaasih e, agras entemmet e, es orat
Sapiens fil que con hom semor Adonis Roma la anima ratio
nal quiescora Immortal e p virtut, e p miraculo se deu
qui segons les obres seuid guardonax en paradys, e en purgatorij
e, en infern. Romane los tres poderb demuntat virtut p esta
qual virtut pot membra, e, entendre les cosas corporals. Ama
ble fil molt home cau endigre, e, error concurre imagnar
les cosas Espirituals, e, intellectuals les quals no pde offer y ma
ginades. Por on assi con los heyls han en offiij, e, les oyes nan
altre. En assi la Imaginativa ha offiij de Imaginar lo que
es corporal e, entenimmet que entena lo que es corporal, e, qui es
Espiritual. Non con entenimmet Sapiens alt en virtut p la y ma
ginacio p affo pot entendre lo que la Imaginacio y magena
e, sobre puya. La ymaginacio qui no pot ymaginar lo que es
Natural Intellectual sobre son fil subtil. Aquelles vchons
de que parle abta segons lo tempb en que ara est masculleste
dir p lo que les desigs saber en lo tempb que les pot entendre
for locos del home ma no fuyt fil quemayre la anima ratio
nal ansua en paradys e, en purgatorij, e, en infern segons que
aura sexuit. Mas la anima vegetable, e, sencitua, e, ymagi
nativa more on la mort del cob, e, sab p qe p sola la natura
del cob qui es de natura corruptible al dia del iudici con re
suscitare tuit cobera cada anima racional son cob. Mas moy
sora mister cordonamet de les potencies de la anima segons que
es mister en aquest tempb en que som. Cor del dia del iudici

en anant no mengera hom ne boua, ne geura ab fembe
ne haura cors corruptible, e, sabs perç p^o que eternal
met sia significança de la justicia de deu.

De los humanal

Lo cors humanal es fil compost dels quatre elementb e, laio
posicio daquels se fa de la materia que del home met en la fembe
e de la materia que la fembe a p^o la materia se recibe con
es Emprenyada. Consia cosa que ls quatre elementb sien cor
ruptibles en lo cors del home, e, p^o aso es lo cors corruptible
hon assostentaa. Lo cors coue que hom menuch, e, beua, e, dorma
e, vetla, e, a len p^o atrempar la concordancia, e, la contrarietat
dels elementb. Amable fil lo cors ha sine sens veer, hoir, odorar
gustar, palpar, e, p^o aquets sine sens participaa ab les coses de
foras sens lesquals no poria hauee sostentaa. Cor la calor natu
ral consuma cada dia la humiditat del cors. hon sin lo cors no
ontraua, odorant, gustant de la humiditat que es en les coses
de foras com la calor auxia consumada la humiditat lo cors
seria mort. Amable fil sens veer, oir, odorar, pot hom viure
mas sens gustar, sentir, a lenar nuyl hom no poria viure
hon p^o aso sia la regla general que si es atrempat enton me
yor, e, enton boue e, en odorar la subtil aer, l'odora odors
qui no corrompe les humors en lesquals se mescla les coses
de lo cors p^o vida. fil vita es en los huyls p^o terangle. Lo es
que la aer es luent, e, en los huyls en que hom viu en aquels es
lugar e, los obras que hom viu en lugar. Cor sens que lugar

85

nosos endyts tes, tres cosas hom no quaxia veer. E com on al
cunadestes tres cosas noes Lugor, ne laer, noeb purificat alou
yr p' la lugor del sot, e idel foeh. Dones hom no pot veer, ho
ir est lo que eb fet en laer tocat p' esty corporal lo qual se
forma entes oreyes ab aiuda del aygua qui xeeb la grenta
del onafiamet qui eb fet en laer. hon con laer, e, la aygua se
descouend ent lo seueyl, e, entes oreyes per aqueta inconueni
encia, no pot passar la conueniencia del aer nafrat ab la aygua
hona forma lo so adonar ho imet ates oreyes, e, p' affo los
homenb son sortb, e, no hoen, e, p' loir que no an son muer
e, no sabent per la x. Cor per oir apreñe los infantb a per la x
e, amemar la lengua segonb les noues que hoen, odorar se forma
de calor, e, de humiditat, la qual calor e, humiditat son del foeh
e, del aer. Cor lo foeh, e, laer an manera de sugar, dms talc
qui desden, e, puge p' tonnas tirant la xre qui participa
ab lo corb de les cosas odorantiques qui son uaporatices, e, aqueta ma
terria amemala a ton a len a ton nas on sonb la odor, e, on aquel
loch prene netes humorb, se cor atunb mesclamet segonb
queles odorb se couene ab la disposicio de les humorb, e, p' affo
purar fortifica les humorb, car corumpit les corump. E
gustus son genras p' la humiditat qui esta en les venes plenes
de aer qui son deus la lengua, e, en lo chuboto, on les venes an
sur Rail, comensalo mesclamet de la humiditat de les vi
andes, e, de la humiditat qui eb on les venes, e adons ne fil
sabor a ton caacayel segonb la qualitat de les viandes. Mas con
descoue laer qui eb en les venes de la lengua ab les viandes

que maniqués, e, affo p malautia del del corauet, e, pno
osansa de les viandes. Adoncs les viandes que s'ordien sepa
ren amaxes. Sentir de de la alemialitat soeb en la cam orua
hon es sensible com steuat en cyta. on la ygua, e, la terra
senten en primer, e, lo foeh e, laer en agra, e, mpero cant son
ensenyb los sentimentb que la Imaginacio ne pot Imaginar
sempre primer ne darrer en fi lo sentiment de la terra, e, de
la ygua ab lo sentiment del foeh, e, de laer. mas com lo foeh, e,
laer son de dinc que fort met que la terra ne la ygua p afoes
cubes que p la terra, e, la ygua sent hom anans que p lo foeh
e, laer. El encare com lo foeh ay tant cores de pur materia
ay tant es pur tocable, e, on mes es tocable mes es sensible ab
que sia animat. En assi con segons de sig natural, en les esperas
dels elements lo foeh es sobre laer, e, sobre la ygua, e, la ygua
sobre la terra. En assi en lo corb alementant compotb en lo co
trarij for la falca Natural es mes dinter los corb que ne
guns de les altres y pretatb dels elements, e, laer mes que la ygua
ne la terra, e, la terra es mes prop al torment forant del corb
que la ygua, e, affo es segons mes, e, menys de la simplicitat
dels elements. com en los lochs del corb que prop son los elements
segons es guardamet de simplicitat en los onb lochs del corb
que en los altres. A mable fil moltes rahons natural
de poria dir del corb mas deu mes menys ab sabo per
p lo cor molt he perlat de deu

De Dida

Vida Corporal es actualitat p[er] la qual viu el cors en vida Espi-
 ritual es amar deu. on si tu fil ames vida corporal p[er] amitat
 la anima el cors se couend, p[er] la qual conueniencia viu l'ome
 Si ames vida Espiritual ama, e, tem deu. Cor p[er] amar tembe
 deu viu la anima en virtut, e, Esquiuos Los vicijs de peccat
 qu'on occasio de infernal mort. Sapiens quetres carrerib son a
 significansa de dos vidab, Carrera Juzana, Misana, Subirana
 La Carrera Juzana es peccat, La Misana es vida actiuas. La Su-
 birana es vida contemplatiua. hon conta vida contemplati-
 ua sia pus p[er] adu, e, pus l'unij de peccat que la vida acti-
 ua. p[er] affo la vida contemplatiua es pus noble que la
 actiuas. En la carrera Juzana son fil los homens pecc-
 dos amador de aquesta vida mundana p[er] lo que agen
 los delictos temporals. on aquels viu quant a el cors mas
 quant a la anima moe en peccat, e, en culpa. p[er] affo fil no
 uages p[er] ay talvia que mena hom a foche p[er] deurable. En la
 vida misana son los homens qui an vida actiuas soe asse-
 ber los homens qui possees les benemanses de aquest mo per
 contentio quem faserbe p[er] la amor de deu e, an muser, e, in-
 fant, e, an los dalictos de aquest mo ordonadament los qual
 guere adu en los quals Esquiu obres de peccat. on ay fals ho-
 mens an aquest mo p[er] laltre on la vida contemplatiua
 son los homens qui fan aygra vida e, contempe ab de
 y unis oracionis p[er] obretat, contruicio menys p[er] creamet de aquest

d'aquel mon. on aqueste homent en laltre segle mlti quels
homent qui va p la via migana. Usats perq cordonen
aquest segle p laltre e, de sempre les benuyranes d'aquest
mon. on aqueste homent fil en laltre segle mlti quels ho
ment qui van p la via migana. Usats perq cordone aquest se
gle p laltre e, de sempre les benuyranes d'aquest mo. Ama
ble fil encas, e, en temps est que pot anar p qual carrera
te uolras. hon sites amable fil la carrera iuzana remembre
congoch duxa la vida d'aquest mon, ne cont amot no sequen
los homent jouent, ne hom no viu dementre dorm, ne de
mentre que es hom frut, trist temeros, e, apassio e, trebay
p malautia o p altre cosa. Si aquest compte fas trobaras que
ay tant dorm hom com uetla, e, mes vegades es hom frut
e, trebayat que alegre, ne pagat. hon cont breu sia la
vida desta Carrera iuzana, e, ten longa sia la mort infernal
ala qual hom va per aytal carrera. Sol seyas fil si saques
la carrera iuzana. Elegias fil la Carrera migana si ofas
elig offit qui sia pus lony de la via iuzana. Per en la via
Migana han uns officis pus nobles e, pus alts que altres
Usats perq p socor son pus prop ala via contemplatiua. Si tu
fil Elegia la via contemplatiua e, alig e, tria aquel orde
quia sia pus lony de la via migana. Per en asi con en la
via altrua ha alguns officis qui son pus prop que altres ala
via iuzana. E asi con en la via iuzana ha algunos reli
giosos pus lony de la via altrua que altres. Amable fil

87

ma religio materialia alcumb officio q'cu' s'emp' p'p'p
conueni' mirabla vida contemplatiua q'uelos altres
Et abs p'p'p' p'p'p' en la vida. con en la vida contemplatiua
ha alcumb officio q'cu' s'emp' p'p'p' actiua. Si' al'egs vi
da actiua no l'eges en los libros q'uisan la via fusana desira
ble. e, ages lo libre de contemplatio p'logueal la vida ed
templatiua es deizable acontemplar nro' Senor' deus

De la mort

Mort Corporal es departimēt de cors, e, da anima q'cu'
mort Espiritual es en l'anima q'cu' l'uya de deu. Es asse
fil' fons de mort, En la mort Corporal acorta l'anima virtuo
sa a deu la qual va en paradís con lo cors mor. La mort Espi
ritual q'cu' es en l'anima p'cedora e, estoge lo cors a sostenir
eternalmēt foeh infernal e, f'asser l'os mesos a sostenir tre
cays infimib' cogita fil' en la mort p'logue no l'ies argulo
Cor la mort en l'anima lo cors engr' viltat engr'uat l'ofa despo
derat, e, metra de sus la terra, e, fan mengar de uer morib'
e, fal' horrible a veer, e, a focar, e, adonar, e, torral en pols
e, en sendra. En fil' la mort p'logue viues en deus exuir
Ut in la mort cor no l'abs qual ha de uenida ne on ve p'p'p'
ne a qual mort morras, ne cor l'abs que a morir as, e, foteb'
l'es coses demunt d'ites ignores. p'lo mort es temabladora. fil' cade
dia morib' cor la mort se costa tott' jorn' abtu e, los mort'

que uous s'extirpant a podir tota la terra de donen signifi-
canta que aytal con dyls s'extirpant. Inaxi condyl son obli-
gat, e, de sobeyt plos fils, e, plos parents. Inaxi s'extirpant
dat, e, de sobeyt. Tota los bens que ab te t'obra la mort e,
on menys preamit, e, en oblit de fara venir de les gentes
e, affogues temps de ra que no s'extirpant homens qui
not conserua, ne temer, ne de superbia, ne de inuidia
vii not d'auit vna, ne vna anas daygu. Aqueste mort temo-
rible, e, tengreu ame y o m'orgue, e, sabs perq' s'extirpant
les bens, e, affogues a simpli atu, e, a ton fil Silas. Doncs fil la mort
de la anima amaraas s'extirpant tots fils agent tots bens s'extirpant
per auentura amara la mort. Temedora cosa es fil la mort
mas que s'extirpant tota la anima. Cor amot
corpal no pot fugir e, pot fugir amot de anima. onso aque
hom no pot escapar perq' es temable. Nil amot de cor qui ten
tot passat perq' es pus temable que la mort de la anima qui
tot temps dura. fil de sige a morir p' ton senyor Jesu crist a ho-
ra. Cor alqui no murire sis uolgues uste morir per amor
de tu doncs s'extirpant que tu no murisses. Se desiges morir
vltim p' lo ar fondeu. Usi are que no pot fugir a la mort no
uols morir p' honrar deu als infants qui de sonne hil des
creu quant menys, ne uolgues morir sis es pusibol cosa que
tu no murisses. Amable fil qual te ual mes o, morir una
vegada o, morir tots temps en foch perdurable. Ne qual te

ual mes o morir amor deirable y honrar deu, o morir
 amor deirable. La qual auer home mal son grat, e, sens
 que nona grat, ne merit d'edeu. Nula cosa daquest mo no
 es tenpaop al altre segle cor is mort. cor sens mort hom noy pot
 passax, ne p nula cosa noy pot hom anar ten honrad ament
 compermot, ne p nula manera noy pot hom offer ten semblat
 a son deu si uerit con p mort. hon con affo sia en asi perque
 temps murir p, son deu, ne perq no temps morir amor
 p la qual no ages grat d'edeu. hon son fil tant emperadors, Reys
 comptes, barons, prelatz qui son passats d esta vida, ni hon
 es Alessandri, qui fo senor detot l'omon, ne qui es qui p axle
 cels, ne dels a honrar sen tremetas. Dreges fil con son honrats
 celebrats, remembrats, pregats los Apotols, els altres Martirs
 qui son morts p l'amor d'edeu. Segur sia fil que segons lo temps
 en que som mes honrat a murir y honrar deu que p viure
 e, honrar deu. Usabi perq p socor maya cosa es morir y honrar
 deu que viure y honrar deu. D'assogues melo e, pus noble es la
 melo occasio perq hom es en tenebras. Son fil los helys de nra
 anima e, de fidadars deuocio e, de faldament es de Caritat. Ex
 affo no uolen murir p lo que deus sia hom honrat, ni femo
 perque som, ni mortificam lo cors per que l'anima uiua
 en deu. Uo don lo temps en que som no fem lo perque som
 fet es perit, e, p aho quel mon no sia fuytat a offer
 en perils Estament y las Justicias de deu.

de

De Iocrosia, e de vana gloria

Iocrosia es semblansa de virtut en lo que es vici amagat. Ex affo fit los homens Iocroses fan falses semblanses e fan semblant als gentes que sien bons, e son mals, e sient de vicis e de dolpes. Vanagloria es desordonat coratge enarut en propi honramet del qual no es digne. Ex affo fit los homes qui han vanagloria fan alcunes coses bones, e qui han semblansa debe que se sien loats, honrats p les gentes. En Iocrosia ha dos carreres, va en companya ab vanagloria, e ex laltre va en companya ab falsia. La primera van fit los homens qui porten humils vestiments, e desunen, e fan aspra vida, e sien paraules humils, e deuotes, e fan aparesquesien bons homens; e tot affo fan que se agen honra, e fama de les gentes. p aquesta carrera marea a tantos homens qui s'oben vestits qui ben son de naua lats, e qui done, e despenen e fan carmes que se que les gentes los honre, e que parte dels on aquets an Iocrosia en quant se mostren bons, e son vils de coratge e de intencio, e defets son vanegloriosos en lo que done gloria e son sabers de lo que no es durable, ne affo p q hom es creat. (o home no es creat que donar la or de simates o que en sia loador de deu ha fit e tanta Almoyna, e tant d'unes, d'aptes, besties, arnes, e les altres coses semblants a aquestes son donades que se que honrage vanagloria. Ven se que ames e tenen cumet de temps e fit la fama, e la benuyansa que els homens Iocroses, e va

nagloriosos han enles carreres p hon van pla via hon van
 Los homens en los quals innocencia, e falsia sajusta van fil
 tanto homens qui fan apares que sien bonb homens p lo que
 susca Enganar les gentes. Los Ensemblansa se be engana hom
 anant home leyal que absemblansa de mal Con pagueta
 Via vagen tant homens, e condien tengran affay que hom
 seguard dome fals innocencia. hafit e quies qui daytals homens
 se susca guardar, ne qui pot offer asegurat de aytals homens
 Alcuns homens son qui fan be, e fan lo amagad amet p lo
 que hom nols Escarneua. on enguant teme a sofrir Plame
 p donar bon e impli p fer bones obras an Alguna xarta de pro
 crezia e de vanagloria p la qual perden lo merit que hau
 xie si vanagloria no haue ne innocencia hon ferbe secreta
 met no fo comensat p als mas p lo que hom no nagues van
 gloria. Molt home es qui diu mal de son pare e, de son fraxe
 o, de alcu altre home e, sabs perqz p lo que hom lo vel, e, ques
 les de son aquel del qual enuega sabor. Molt home es pro
 crito e vanaglorios e, noy cuida offer. E sabs perqz p lo cortat
 ama offer honrat que no conece los faliments. Si uols
 offer priuat de vanaglorios digues li mal dalcun home cor
 demontre quel li diras mal daltre ne consebra a amor, p for
 se cuidera que del viles be dir. Si uols offer menys great
 de samet dome de vanaglorios, reprimis en los faliments
 que fa contra son senyor deus.

de

De Temptacio

Temptacio es Esprouamēt plogual entenimēt es certifiat

Temptacio es ocasionamēt plogual uelafi. orbiu fil uols

hauer conassentā de temptacio en tres maneres Cet couendra

a Seruar, La primeros es Temptacio angelical, Segona, es dia

obliat, La Secura es de un home altra. Temptacio Ange

licat es fil con l'angel que deus t'adonat te conseya que fasses

bores obres, e ploguet puseas a induir a alguna bone obra

te conseya altre plogue p aquella Si es ocasionat a ferbe

conson tu seus ala taula e menugues, e beub a l'gra a talen

tamēt adoncs desconseya l'angel ente conserenieris que tu ages

a triampamēt enton menyar, e, en ton bouxe, e, Sabs perqz

plogues sis obedient, e, que contrab, a glotonia qui es

peccat mortal, e, que ages abstinencia, continencia qui son

virtut. Diabolical temptacio es fil, con lo diable qui es An

gel maligne te conseya que fasses Almoyne o, a l'ualtre be

plogue nages vanagloria qui es peccat, o, conseya te que

fasses algun peccat venial plogue p, aquel te pusea induir

a fer peccat mortal e, asi de les altres coses semblant a, aques

res. Si uols conoxer qual temptacio es Angelical en lo comentā

mēt dona trebay e, gog ala natura del cor. Es sabs perque

pso cor lo cor ha natura que anant es a fer mal

que be, e, con lo cor es pus contrari a ferbe mayor merit na la

anima Si li fa fer bonis obres ayes quel cor es ventut pex

la anima pererosamēt comença a fer lo be la anima mlt

1
90

Le coue a ferbe que a fer mal alegre del pegament del be
quefa, e, lo corb qui en primer exe nuuayd e, paraxob
fa differ diligent en aqueleb cosas en que sefa trebayar q lo que
fassa bonas obras. Amable fil la temptacio diabolical fa
tot lo contrari con en lo comensament fa segat lo corb o come
sa mal, e, fa a la fi tresta la anima qui non ha consentid
tra del peccat, e, del mal quefa. Adones consent al demonij
qui es son amich, temptacio humana es fil con bela fembra
qui punta ser fay bonb, e, ornasos vestimentos q lo que fassa
mirar, o, de sirar a les gentb que parlen de la balea. on aque
la temptacio es engendrada de vanagloria, e, de luxuria. hom
tempta ab semblansa debe q lo que se usa fer mal, e, temp
ta hom altre ab semblant de mal q lo que atoy en dyl. pa
ciencia, Leyaltat hon ab dessemulacio e, ab les altres cosas
semblant a aquelles sempre los ons homerb los altres
segond que recompte en el libre de contemplacio. diferencia
es fil entre temptacio Espiritual, e, temptacio corporal. Co
la temptacio espiritual sefa en la anima e, en los poderb, so es
memoria, entenimēt, uolentat, U temptacio Corporal sefa
en los seni seimb corporals, Amable fil gra es la gloria que el ho
mēb quando q contrasta a mala temptacio. Mas cor home
es feust e, es apereyat de obeyr al demoni e, affa natura ma
lesa qui eb corumpida p peccat. Uor tant home es uersuto
pffer temptat q affo te con el fil que tu ay tant con q ues
fuga les temptacions diabolicals, e, a les temptacions celest

sempres, e, dels mals homens plos quals hom cau en la sua
dedeu.

De Nutrimient

Nutrimient es acustumat altre ahusansa plogual sia
que prop a hobs natural. Cor Inaxi con natura segue
son cor e, desuis la obra, en axi los infant en lo comensament
se custuma abon nutrimient v, amals. Sapis fil que dues
maneres son de nutrimient la una plogual al cor laltre ala
anima. Aquela que es del cor se fa en los senis leynd corporal
los quals son veer, oir, odorax, gustar, palpar. Los nutrimient
Espirituals se fan en les quatre propietats de la anima sa es
afecer en la memoria, e, en l'enteniment, e, en la voluntat
Amable fil a home molt li deu d'esser car son infant. Ex, affo
hom No deu d'esser cure de son fil plogue vegar e, plogue aquels
nutrimient sa custuma ne se inclina. Cor plogue nutrimient
del cor sa custuma als nutrimient de la anima, e, plogue nu
triment de la anima sa custuma als nutrimient dels cor ser
vita corporal esta temptatio ala anima. Ex, affo deu hom nu
corir son fil aueer fals coses don nos acustum a mal uat e
sament, ne a desigar bels vestiment hon ben genra Arguil
e, messis, e, axi de les altres coses semblant a, aquestes. A us
tumar son infant a hovi vanitat, e, gees paraules, roman
los, cansons, e, utrimient, e, les altres coses semblant
a aquestes quidone moument de l'luxuria, es veij, e, tuxch
en lo remembrament, e, en l'enteniment, e, en la voluntat

De sonfil, plogual veij, e, tusee guatto, e, mal met loebens e
 que li deusa o, enpresona la anima enfoch pdeurable. hon
 amortificar aytal veij ha metter paraules, e, llibres qui parce
 d'edeu, e, del menys preamit daquest mon, anant quel veij
 nel tusech sia Multipliat en custume p, odorar Lambre
 e, al mesch Senferra Luxuria, e, p, corrupcio daer son
 Malaltes Locorb. e, p, affo l'infant no deuffen nudrit en
 Loch malta. Neud deu hom acuturmar a odorib qui moue
 @vanitatz, ne adescourientib cogitacionib. Inlo comensamit
 que l'infant eb nat entro que ha presa forsa, e, calor natural
 no deuffen nudrit sino ab let tants tamet, cor altre vianda no
 li coue p, affo cor la calor natural no eb en la forsa no pot
 coure la vianda. p, affo son los infants tenyosos, e, potter
 matb con hom los dona la vianda p, forsa que natura no
 pot coure, e, pla potterma more mols infants qui viuue
 sitant no menjarib, ne caure. Con l'infant eb tengrd queua
 e, couxa, e, Jugar adones li deu hom dar amengar segons que
 Dyl o Reguer, e, no l'indeu hom donar amayti, ne aberena sino
 pa l'indemana cor patb, e, p, fuerba, e, p, les altres coses
 no poden menyar. Adones con el temps de menyar, e con los
 infants menga de les coses de l'uada mes que no Reguer l'urna
 tura, ne la rigues de lur pare p, affo son malautb moltb
 infants, e, pobres moltb homens vi. masso fortb destrua
 la calor natural, e, l'ensennit, e, abreua los dies. Vi ma
 la amarat es occassio que hom sia Embriae l'ibeu vin fort

4
e, Salus fortis cremit les humors, e, destrue lo Seruel e, la calor
natural. on totes aquestes coses e, moltes daltres son nobles als
infants. Con l'infant es massa vestit ad on es destruida la calor na-
tural. Per plo treball que fan los infants en ugar les calzen e, so-
bre los pores don ix la calor natural en vapor, e, en suor. Es ex-
massa vestir los pores no han ab que fiedor los canch la qual
fiedor los triempria e, Sexia conseruada la calor natural
en lo cos, e, la digestio no Sexia per fiedor, e, es veand es quels
infants managuen mas plo treball que fan en Sexie enant di-
gestes, lo manegar que hom fa als infants en lo bress plo
que no ploran mes no es mouiment natural ant es contra lo Ser-
uel que s'percut, e, no ha la disposicio que hauria. Es affo
mes nou als infants lo bes quels plorb, e, mes plo en plo con
nots bressa hom que no faria. Se hom nota costumare ab bressa
conseruar cabeys e, cap bueles, e, acustumar humors a su-
gar densus e, per affo destrue lo Seruel e, ha hom aust alien
e, aust dens, e, aust humors, e, glanols, e, porcelanes e, moltes
daltres mals. Es affo los infants que son totes l'ongues sans e, los
humors mals son acustumades a enar a enius hont no donen
tant de dan con fan en los lochs subirans. Sapiens fil que pub
Sana es natura anodrir los infants que no es la mare
e, lo que natura pre en los infants fils dels richs homens
guanyen los infants fils dels pobres homens e, per affo obri tot
hills e, ueges de quals infants uouat mes sans e, bells, e,
de fils de richs homens, e, de fils de homens pobres, Es abs

affo perque Edeue p' lo cor natura dona couinet ment als
 fils dels pobres loque an meter, E als fils dels rics homes
 nobi p' adonar loque uolria. Esabs perq' p' lo cor massa
 ustadures, e, massa viande li queda. Moltes paraules, e di
 ces fil de nodrimet qui pertany al cor e, mes tempura gar
 tar, mas dix se uul nodrimet qui pertany a la anima. Sapies
 fil que con infant es vingut acouinet Edad que adons deu hom
 mostrar a son infant, a menbrar, e, a entendre, e, uolter cor in
 asi con lo cor uol u' lardes los membres com nes uengut entemps
 e, en Edad. En asi la anima uol u' lardes uirtutib. Con infan
 nes uengut que usar ne deca los homes rics qui no fan fer
 als uns fils, e, als uns filas alguna cosa, e, no deca los ociositat
 aquels no fan perq' l'uns fils sapie menbrar, ne entendre
 ne uolter. Cor ociositat, e, oblidar, e, uimorancio e, no uolter
 le souene. E affo Edeue fil los infants dels rics homes
 mals nodrits, e, son pererosos, flachs uixis, e, mal meten lo
 que hom los lera, con no han manere abque sapie quodon
 ne defendes als homes ceris fallas, traidors enganables home
 qui uola ben nodrir son infant no deu tenir en son Albech
 home mal nodrit p' lo que son fit no aprena. Et al dona lera
 la filas en casa con ua de fora que ualria mes que la menab, sabi
 perq' p' lo que no cregues la mala diuenta, e, tal home coma
 no a son fil a home mal nodrit que ualria mes que el comenab
 adu, e, a uentura. Acustumar son infant a menbrar, e, en
 tendre deu, e, a uolter e, acustumar uoluntat. En amar

deu, e, Tongare, e, Samoa. memoria qui membra e, ente
nimet qui entena, amor, vergonia engenna voluntat qui
de Samoa salimentis, e, ama virtutis. Ex affo infantem seu
excesser, e, de differ nudit ab amor, vergonia p affoque age:
amor abe e, de amor amal. Si infant noeb nudit ab treba
gan, con hauxa trebay no hauxa paciencia, ni nobles de
coratge p la qual vensa son trebay. Usil infans es nudit
adiv Mal con oia bendir auxa tuege, audia. Fra
qui son peccato mortals, e, si infant es pruat, e, nudit ab
vils homens fugia als bons homens, vobis nudit ton
infant austumasa memoria, e, son entemmet
a cogitar nobles factis p lo que la voluntat am pruada
de bons homens: Quos nudit Tenemmet de ton fil
adffer exaltat, e, leuat a entendre mostreli Serencia
quina e, natural. Quos que age molt alt entemmet
a entendre subtilmet mostrali art de trobar veritat e, lo
libre de femons, e, de somensamentis, e, de questrons. Quos
que ton infant am molt deu feli mon bar e, entendre la vil
lat daquet mon, e, labonea, granea, eternitat, poder
launia amor, e, les altres virtutis de deu.

De Mouiment

Mouiment rational es cogitacio moguda de cogitar
vna cosa apres altra. Mouimet rational es a talentamet
e, a hiramet d'anima e, a messer. Amable fit ari con

trogotb con cob moure de un lochi en altre en asi te ani
 ma pot moure les cogitacions de una cosa en altre
 e amae una cosa e aixant altre In aquest mouimet de
 que yo parlo a moltes d'altres mouiments. (or la memoria
 semou de menbrar oblidar, e dubidar a menbrar, e, len
 temimet es mogut de entendre a ignorar e, de vnorar
 a entendre. Eustantat es moguda de amax, a desamar
 e, de samax, a amax. En mouimet racional son fil dues en
 tencions primera, e segona. on situbats la natura, e,
 la propietat d'estes dues entencions moltes coses sabres
 Els sabrs ordonax en ta anima moltes virtuts auxob
 primera es Entencio es la cosa final. Segona es la mate
 ria, e, la forma, e, la materia es la segona entencio
 e, es guardamet de la forma. Els sabrs perqz p socor la forma
 es pus prop ala causa final que la materia. La segona
 que son los vns graus que no bles que els altres had eus vulgut
 que la primera entencio se couenga ab los vns graus e la
 segona, e la segona entencio ab los altres. En las bre son les
 fules p lo que sia lo fruit. Deo lo fruit valmet que les fules
 p ex affo natura es la primera entencio al fruit e la
 segona als fules. Deo home es pus noble cosa que els arbres
 neles bestias, neles altres coses qui son desus home en nobi
 litat p affo a deus vulgut que home. Sia la primera en
 tencio. Els coses qui no son ten nobles sien p la segona

entencio. Deu es fil qus noble cosa que hom ne nula ve
atura. Et affo deu uol que hom age entus a secur am-
ax. conexo la primera entencio e, als altres coses. La
segona hon situ as adu la primera entencio amaxlas me
p socor d'ho q'ea q' d'ho ta creat ne p'ho que don gloria. Sab
fil que es peccat. peccat es com hom ame menys les coses que
deu amar p'la segona, e p' affo peccan los homens contra
deu, coname deu p'la segona entencio, e s'imatex p'la pri
mera. Primer mouimēt es fil con la anima mou sol p' d'ho
ben sol to amēt que raho noy pot consentir. El segon moui
mēt es con la anima consent raonablemēt e, desconsent
al primer mouimēt e p' affo es fetā diferencia en
tre peccat venial, e, mortal. Cor lo primer mouimēt no es
en libertat de raho. mas cor la raho en libertat de
consentir al primer mouimēt p' affo es lo merit o la culpa
en lo segon mouimēt. En moltes maneres te poria par
lar fil de mouimēt Espiritual. mas de mouimēt corpo
ral te a pertar lo qual es entres maneres, la primera es
en tres mouimēts. la primera es mouimēt circular
soes lo mouimēt del cel, laltre es lo mouimēt quel foch
e lo aer fan ardens. El terces lo mouimēt que laigua e
la terra fan ardens. Segona manera de mouimēt
es en tres la ona es mouimēt de un loch en altre, segona
es aquel quel element fa enfenzar les coses crexens

quis mouen d'emenor quantitat ameyor e, dono offer adffer
 Els fers mouimets es lo mouimets quels alemend fan enor
 xumpes les formes naturals e, tonales ano offer. La texe
 ra maneres de mouimets es fil en los sine seynb corporals
 cor on mouimets es p' ueer altre p' hori p' dorax altre
 per guttax, altre per palpar. D'afso son sine mouimets
 dueries los vns dels altres. Amable fil si ames seuen cia
 ne bones obres, enfe los altres capitols daquest libre molt se
 laria cao aquest capitol. Cor molt es fluminade la anima
 consab auer conaxensa d'els mouimets d'ornunt dies e
 entencio de honrax, e, se uixen longlorios deu

De Custumes

Custuma es Enuelida p' seuerancia en semblant coseb
 agradables. E cor bones custumes sien amadores e, males
 custumes sien ahirables. E cor tot home ha en libertat de
 Elegir bones custumes. consab si exas fil si lex es maluat
 nudorimets e, pren bones custumes, son fil agradables
 ala anima; Els ab p' ergz p' socor enfe bones custumes, e,
 consciencia e, fela pau. hon p' affo maluat nudorim onts
 e, consciencia son contraris, con lo corb sea natura corum
 puda p' secat p' affo se corie nuls a maluada custuma
 que ab bona. Els ab p' ergz p' socor la anima naga mayor
 merit si contrey lo corb a xebre. bones custumes
 saun mercader es aquel qui hura p' dueries deures

go anyar diner, e, a portar les mercaderies en la terra
per go anyar riqueses: mas jus sau mercaderies
fufil si anaves perdueries terres e, alegres les mayors
custumes que trobaes. Custuma vella no la amb ysa
antiquitat mes que la noua, Vella noua no la amb mes
que la vella ysa noueitat. Vells perq perq perroque
eleges la major e, ages en ira la peyor. Si per antiquitat
maluats nudrimentos son bones les obres dels demonis
qui tant an perseverat en mal. Vells custumes noues
cuen totes males comensamet se fe seria mal. Ages fil
en custuma de fer Almoynes, y loquet a custuma de haver
es peransa en deu, e, a custumet a oracio perroque desig
la celestial gloria e, ages en menys preamit esta vida mund
dana. Ages en custuma que ta consolacio sia en deu
perroque li graescas los treballs que dona perros peccats
e, plor meus e, perroque graescas a deu los bonos que sens
treball posseya. A custuma cono sensa en ton coratge
A custuma ton coratge a treballar y loquet ages la sanitat e,
que no sis gros, ne peyor. A custuma ta anima am
brar y loquet no oblit. A custuma ton entenim ent
a entendre y loquet hom not engan, A custuma ta volun
tat a amar y loquet que a deus sis agradable. Hob edien
cia ages en vs y loquet no sis angulos. Confessio es
y loquet no oblit tot peccat, templanca y loquet

que nos reis glot. fortitudo ages per loque nos reis ventus
 Abrenencia ysa per loque souin demans consej. Acupu
 met fil en hauer contruicio p loquet auer a plorar cor pe
 catto, E si uols hauer audacia, ne noble coratge austumet
 a pexlar deuant nobles homens, E si uols agrauiar ax
 ab bons homens ama luxs costumes e de sama loque
 de sama per dols. fermetat ages en ton coratge per loque
 not pene des, mesuras ages en tes mans p loque nos reis
 poble, Repena ta lengua p loque nos reis repes, Escolta.
 per loque entenes. demana per loque sapies. rit loque
 tes comenat per loque sis ayal, mortifica ta uoluntat
 per loque nos reis hospites, Demembra la mort per loque no
 sis cobou. ages veritat en ta boca per loque no ages vergo
 nya. Ama castedad per loque nos reis suty, ages temor
 per loque ages pau, ages ardimet per loque nos reis pres
 matres son fil les costumes bones que pot auer les quals te
 seguiria on que uages e quit a fudera a tes necessitats, e
 not poden offer tottes, ne emblades teo ala mort lexan ablu
 e, representera la tua anima ad eu.

De los quatro Elementos

Elementos son la materia en la qual son conseruados los
 Indiuindus naturales en los qual son conseruados as dize
 ares de serades per la ordinal materia. Amable fil quatre

Sont los elements, foch, e, Aygue, e, aer Terra d'aygues
quatre es composte e, ajustat lo feu cors. Et tot lo que man
gues, ne palpes, ne doores ne sont, e, tot lo que tot huyls voe
desus la luna, tot es dels quatre Elements, lo foch es sobre
l'aer, e, l'aer sobre l'aygue, e, l'aygue sobre la terra, e, lo
foch, e, l'aer son laugers, e, l'aygue, e, la terra son fersuchs
per affo lo foch, e, l'aer se couent a dritus, e, l'aygue, e, la
terra se couent a Enius. fit lo foch, e, l'aygue an poder
e, accio sobre l'aer, e, la terra qui an passio, e, lo foch, e, l'ay
gue son contraris a l'aer, e, l'aer, e, la terra son contraris
Es als perqz per lo foch es calt, e, l'aygue es feda, e,
l'aygue, e, l'aer es humit, e, la terra es seca. lo foch en
quant es calt es simple, l'aer en quant es humit es simple
e, l'aygue en quant es feda es simple, e, la terra en quant
es seca es simple. Sabs fit que vol dir simplicitat cosa es
tant en la natura materia sens composicio d'altre cosa
Es als que vol dir composicio, ajustant de diverses
coses mesclades en una cosa. Indues maneres se fa compo
sicio una es con lo foch es sech e la terra, e, l'aer es calt per
lo foch, e, l'aygue es humida per l'aer, e, la terra es feda
per l'aygua, l'altre manera es con tot los elements son
ajustats en un cors elementat, aixi con entomeu, e, en lo
feu, e, en les altres coses non son ajustats los quatre elements
en la primera composicio com en generacio, e, en

+

96

La Segona corrupcio, Els aires per se y per se en la primera
Sonduerse, e, concordants de dos ends, e, en la Segona
Sonduerse concordants, e, contraries de dos ends. Lo foc escalf
l'air, e, l'air passa encalçar laigua, e, la terra es ab
per se per se que la terra dona la humiditat escalfada la
igua, e, laigua dona la fredor escalfada a la terra, e, laigua
refredant la terra, refreda lo foc, e, l'air. Els aires per se per se
cor refreda la sequetat que lo foc reeb de la terra, e, la calor
que l'air reeb del foc, e, la humiditat que reeb de l'air, la
e donant humiditat, e, laigua dona humiditat a la ter
ra qui reeb fredor, de laigua, e, qui dona calor al foc, e, per
aflo l'air, xet la calor que reeb onguat lo foc reeb la calor
a la calor on ha humiditat, donant la terra calor al foc
de seca la humiditat escalfada per lo foc. Dret a laigua la
fredor que reeb de sequetat la humiditat que la terra dona
a laigua per los quatre Expiracions diverses, e, concor
dants e, contraries demunt dites se ligen, e, s'auissen
los aliments en un corb e, de pertese en altre. Per casu
element d'aria es for corb simple per si mateix per affo
casu element terra com pusca haueu simplicitat per si
mateix sens que no haueu per se per altres elements. Per
affo es fil significada resurreccio e, glorificacio en corb
resurreccio dels quatre elements deuals fil quatre comple
cions colera, Sane, fleuma, malencolia. Terra es calda e,
seca, e, es de foc, l'air, es calda e, humida, e, es de l'air

La fleuma es fieda, e, humida, e, es de la ygua, mal encosta
es fieda, e, seca, e, es de la terra, Cascaun daquesto alimen
e, per les maties en quatre graus, e, Sals perq per se cor, en
les mes coses son pus fort les com plucion que en les altres
Esperaffo segons los graus son fetes concordans del uns ala
ment ab los altres per sanar los malauts. Sapsis si que
aliments simples son invisibles. Ja si se que se de natura
corporal, e, passodone significansa que deus es. Ja si que
si cosa invisible. Corrio que es corporal. Ja si se in
visible per saques que si cosa cosa invisible qui si de
natura corporal etia deu.

De fat, e, de Ventura

Fat es natural ordonament de coses viuent per la pro
videncia diuina, Ventura, es lo qui es desivat e, ve
a aventura sens ordonament de pensa e, Ventura es es
devenir lo qui no es aut en entencio per cogitacio de
pensa. Amable fil deus ha ordonat que los dotze signes
e, les set planetes agin poder sobre les coses terrenals. hon
segons que es la natura, e, lo que soty lo qual ners lome
es artrat e, es fedat aquel home quat deu diuina nigual
metter li coue mils, ni en qual terra li use mils los ne
gocios, les coses celestials no an poder sobre la anima, mas sobre
locor. Deo la anima es forma del cor per affola senyoria
que les coses celestials an sobre locor no ha poder contra

La libertad de la anima. Esperaço moltes vegades ser deue
que no es deue a home lo que heis fecho segons los cursos
celestials. E accidentalment pla libertad de fane arbitrio
Esperid iurecio de deue a home lo contrari deffo que heis fecho fill
deu no es contrari a son poder mateix, ne a sa justicia media ex
aço son poder moltes vegades fa eideuenir lo contrari deffo
qui es a home fecho perço que us en home de justicia v/
de median o, de gracia. Per si la anima quies creatura pot
desuiar lo cob deffo aque et fecho perço que us de sa libertad
quat mes deu pot desuiar la natura que el cob ha ples coses
celestials perço que us de les virtuts en home, los arbres, e, les
besties segunne la natura que les coses celestials lur donen
segons que es ordenat, mas cor home tale los arbres e, arranca
es orbes per aço tot als cursos terrenals. Accidentalment lo
que heis artrat substancialment. hon si home ha poder de este
coses en les plantes contra astra, e, fat, quant deus na me
poder en home de ventura ue per natura a les vegades ariu
se ditto en la ma on asi home contret e, les altres coses semblans
a aquestes. E a ventura a troben los homens algunas coses que no
cayden trobar, e, a ventura an lo que desige sens que non fan
lo per aço. fill membre, e, enton aquestes coses, e, not sots me
a astra, ne a fat ne a ventura, e, enton lo poder de deu e, usa
de xaho en lo que faras cor los homens quis confien en astra
menys prea lo poder, e, la justicia, e, la gracia de deu, e,
a queis qui fan a ventura lo que fan son enemichs de dis

creuó, e, de raho quies lum y lo qual lum entenimés
ciega lo que home deu fer per tal que sia endressat en les
obres, e, quens caya en la gra de deu.

De Antecrist.

Antecrist sera home carnal trames en Est mon en sem
blansa de crist per lo demoni infernal, car en crisi con lo
celestial pare trames son fil que Senor deus Jemueist en lo
mon per restaurar lo poble qui era perdut. En axi lo de
moni qui es ple de malicia fera tot son poder, e, benetra
missatge antecrist per destruir lo poble de crist. A mo
ble fill antecrist naxera de fembre, e, sera nodrit en
Babilonia, e, con sera de Edad on fo Jesu crist comensa
ra a preycar, e, preycara a tant de Temps con resuerit
preycar, e, fara falsamet miracles, e, prometra grand
dons, e, dara dels bens temporals als homens lo quel li de
manera que no quel adore, o, quel cree, e, que deneguen
nostro Senyor Jesu crist, grand menasses, e, grans mort
fara, a aquels qui no creuran, ni obediran, e, fero rahons
e, semblances d'axa per que se parega uer lo que dira hon
per axo fil seria metter que hom se a preycas de deuocio
e, de caritat, per que no femes les menasses, e, que ho
age, fero rahons, e, demostracions contra les lues. Aeymar
per axo fil que moltes gentes lo seguiran, el creuran, e, ergo el
fara. Car axa en Est temps on que som son tant homens

en error sens que no an lo que desirien, ne no an semblan
 ses de Miracles, nels manassa hom amont, nels preya ab
 fortis demostracions, quant mes ne sera en aquel temps
 com anbe crist sera en hierusalim, vendra e preycara en la
 plassa contra Jesu crist, e, vendra Elias, e, Imoch, e, exu
 tan san ab el, e, contra barliem abes falses rahons, e, el
 auccura aquels en aqueta plassa, e, adones nro Senyor
 Jesu crist non uoltra pus sostenir la malicia daquel
 e, auccurabo devant tot lo poble. Amable fill en para
 is terrenal fo lo demoni contrari ala diuina gracia
 que deus fa a homes. Ex. affo fou Adam, e, Eva esser deso
 bedrents a deu, e, en lo loch hon nro Senor Jesu crist nos re
 crea, en aquel loch foue que anbecrist muixe, e, perda
 son poder a manifestar lo poder e, la ordinacio de deu.

De les Set Edads en que es depar tit lo mon.

Edades. Temps mesurat, e, Espay deuida a les coses viuentis
 per hur vida. hon la primera Edad fo fil de Adam a noe
 e, en aqueta Edad auccis Carim son pare Abel qui foren los
 primers fils que ach. En aquel temps foren gentis molt amas
 los dalits daquel mon e, qui desconeque deu, e, viure molt
 Exeraffo trames deus lo diluui per tal quel mon renouelat
 de les gentis qui foren bones, la Segona Edad fo de Noe a abraa
 e, Noe fo Sant home e, per la Senyeta en que ore deus
 diso li que el faes una gran Archa e, que s'neffes en ella

ab la muler, e, ab tres fills que haviu, e, ab les mullers de agts
e, que deca de linage de les bestes, e, dels aus, mases vn yaney,
per lo que sen poblas lo mon qui peri per lo diluui. Con noe
e, totes aquestes coses foren en la archa adones trames deus
tanta de pluyas del cel que la mar guya sobre la terra
e, sobre los munts e, peri tot lo mon aueptat aquells qui
ere en l'archa. Con noe viu que la pluyas cessa adonestra
mes lo corp q' lo que anas vovue si troberia terra, e, lo
corp no torna, e, per se trames la columna qui esorta
per senyal vn ram d'oliva en sabocho, en significansa
que la mar ere cassada e, que la terra aparra. Ariba noe
e, aquells qui ab el ere, e, daquells es poblat lo mon e, les altres
e, cresqueren, e, multiplicaren les gentes, Eor agre paor que al
tre vegada no retornas lo diluui, volgre fer tan alta torra
en babilonia que si lo delubi retornas que estorceffe en ag
uella torra, Mas ans que la torra fos tan alta con els la vo
lren fer trames deus a aquells qui la torra feye diverses len
guatges que los uns no entenen los altres. E passu no pogren
puyar la torra segons que volgre. Uadones la diversitat
dells lenguatges que are son. Torra Dad fofit de Abraam a
Moyses, e, Abraam ach conoxento de deu, e, ach vn fil
qui ach nom Isach, lo qual volch degolar per fer sacrifici
a deu, asacrificar losacrifni que ies uehust feu desi mateve amo
vir person pobla: mas deus trames vn molto a Abraam, com

feu.

los sacrificis, a significar que la humanitat de Jesus Christ fo en
 christ fo en la creu per reembra lo humanal linatge, on assi-
 com per lo molto fo reemuda la mort de Isahac. En aquella
 etat foren fill molts profetas, los xij tribus qui foren lo poble
 de Israel, en aquells ac moltes bones homens que amauen
 Deu, equi sperauen e deynauen lo aueniment de mo sena
 Deu Jesus. Quarta atut fo de Moyses a David, e Moyses
 fo profeta esant home e parla ab deus, qui li dona la ley-
 veyla en lomunt de sinay e, Moyses fo aquell qui trasech lo
 poble de Israel del poder de farao. adones com per la vertut
 de deus toca la mar ab la verga, e pasa a peu ab son poble
 per la mar quis abri, et Farao ab son poble persequi-
 Moyses. E com moyses e son poble agueren passada la mar,
 adonchs recloy la mar, e mori farao e son poble. Quinta
 etat fo fill de David a la transmigratio de Babilonia:
 David fo Rey molt saui, e troba estruments alo ar adu, e di-
 fica lo temple on se adora deus, e feu lo salteri, et feu molt de
 be. En aquesta etat fo alomo, qui fo son fill e era molt saui
 Some: e fo abrahon qui fo son fill e fo pur bel e om qui anc foren
 aquella etat e en aquella etat ac moltes Reys. Jueus qui foren
 e uenceren moltes bataylles contra los infels qui volian des-
 troir lo poble de israel. Nisem etat fo de la transfiguratio-
 de babilonia dentro a Jesus. fill de deus: en aquella etat per
 deren fill, los Jueus princip enon agueren puyr, a Buca de
 nosor fo Rey gentill molt poderos, e molt engulos, e entra y
 forca de armes on Jerusalem, e destrubi los Jueus, e lurs libes
 e per lo peccat que feu deus lo puni vij anys enco quelis
 hijares que fo axi com aberria e co que fera axi com bestia. Se-
 tena etat es de Jesus. Ero alasi del mon en aquesta fo fill-
 me senor deus Jesus incarnat e crucificat, e foren los
 apostols, e en aquesta etat som are eserem tro alasi del-
 mon. Virgiena etat es apus lasi del mon, e aquesta
 durera tot temps en laura regle, e en aquella sera reus

citats et ciutats, e on aquella aurán los beneuyrats gloria qui
no aurán si, e los maleyts aurán pena per costums. Ans
queria aquesta estat tremetra deus los xv dies on seran
fajts Los senyals qui significarian casi del mon carlamar se
Aurara xl coldes sobre tota la terra, en os tendra, e la mar
tornara en son estament. Los piys criaran sobre la mar e les
besties e llerans sobre la terra se surteran e criaran, foeh
cremara la mar, y loraran los homens, suor desane caura en la
terra, cauran los castells, e les torres, e tots los edificis les parits
se feudran e se combetran. Terra tremot sera enul home no po
ra sustenir, arpen e les terres se fendran, iran los homens plorant
per los camps, eauran tal paor que perlar no parán los sepul
cres se obriran, exiran ossos de fora les esteles cauran del cel, euo
laran per laer e tan grans seran jill aquelles senyals, e tanta
de paor faran a rom que adoncs sera manifestat molt fermet
Lo poder de mo sena deus.

De Angels

Angels es sustancia invisible, incorporal que sempre deu
deu. aquestes Angels eica fill de deu en lo començament ab
materna e temps, emociment, e aquestes Angels estan de
uant de deu en lo cel emperial on estan los sanets de gloria.
lo qual cel no meu, e es sobre lo cel cristalli, quies cel de la
gor, e de res plendor, e no es mouible: en aquest cel cristalli
es sobre lo cel, quies del fermament, en lo qual son les este
les que tu veus e quismou, en aquest terre cel es sobre los
vij cels que son los cels dels vij planetes que tu veus. Nequ
cel fill no es sobre lo cel emperial: e enaxi com los angels
benignes estan en lesas sobre cel enaxi los dimonis
quies Angels malignes caus del sobre cel estan en
los inferns, qui es lo pus baix loch que ha; lo qual loc
es dintre lo cor de la terra, que es redona a lo qual va en
gir lo fermament, los sol, e la luna, mas cor los homens.

son peccadors per temptar aquells, e per portar en infern
les aires de aquells qui moren en peccat. Vostre deus que los ve
monis pusquen esser enpe. los altres, e maiormet perco
que contrasten ab uns falses consells. Cascu home a fill
un angel benigne qui li consella a q' fassa bones obres, e que li aiu
da contra lo demoni, e cascu home a un demoni qui li consella q'
fassa mal. Operaco fill tot home estengut de obeir son bon an
gel, e que cascu dia li fassa alguna honor, e que cascu ayu una
vegada del any nefassa festa. Tot so que hom fa uen lo bon An
gel qui nos parteis dom, onq' am uija en gran desonor fa hom
fill al bon angel com nos obeix, e com obeix lo demoni qui li es
contrari: E gran vilania es fer deuant angel luxuria e los al
tres peccats. Fill los bons Angels porten en guardis les aires dels
homens qui moren en sentada, e en bones obres; e los Angels
pregan deu, e serueixen deu, e cascu angel prega deu per
aquell home que deu li ha encomenat. Com es fill menjat
e bagut, couinentment, e uols mes menjar, obeira cas cas
conscientia que mes menuch, adones lo teu angel benigne te
consella que no menuch, ne begues, mes, esab que perco que
sages tempranca, abstinencia, continencia, fortitud que son
virtuts, e auo mateve te consella com uols fer luxuria, o com
vols dir mal de algu. Com fars enton dit, e out lo seyn que
sona perco que uages ala miua pregar deu, adones lo bon
Angel te consella que te leus e que uages fer gracies a deu qui
ta creat e donat lo mati e lo sit on as fagut, la nit, e lo maligna
esperit te consella que dormes perco que no fasses gracies a deu.
Com lo sobte magre, malustit, te crea deuant, e demane per ama
d'adeli, lo maluat angel te consella que no li donis al moyna esab
perque? perco que ages auaricia e que no confys en la llargura
de deu; mas lo bon angel te consella que donis perco que ages
caritat, e que confes en la riquesa de deu. moltes vegades se
cedeue fill que los angels prenen en laer forma de home, o d'altra

cosa, eaco mateix fan los demonis esapi perque? perco que pu
can enduhir los homens a luv uolentat: onsi los angels se tram
figuran enformes qui no las son conuenients perco que
pusquen enduir hom a bones dres, quant dones son los homis
colpables com los son desobedients. Anna, e homa fill ton
angell car not costara res de l'eu, enoj pots us perdre, e entot
quant obeiras al demoni perdras entumateio, e entots cos
bens alesi sibi obex fecta esser en la ira de deu.

de infern

Infern es en lo cor de la terra lo qual loe estaneat e clos, e en
lo qual tostem es pena, la qual pena es en quatre lochs, e en la
una es infern on son los demnats qui nul temps non exiran
l'altre es lo infern, qui es apellat purgatori en lo qual som
fapenitentia, perco car no la cumplida en aquest mon lo terc
infern es lo loe on entraren los profetes ans que fos encarnat
lo fill de deu, e aquest infern es apellat abrahe. quant infern
es aquel on entren los infants abbats qui no son bectyats
amabla fill en axi com es bona cosa consider en la gloria de
paradis perco q hom am deu en axi es bona cosa considerar
en les penes infernals perco que som tema deus qui les pot do
nar aquirual: on peraco q tu tems deus uul mostrar que
te deques cogitar en les infernals penes on diuerses me neres.
Cogita fill e imagina una gran multitud de gent que estiga
a l'eribera de la mar e considera que la mar sia tota bullent
e plena de foc ardent, e que de la mar ysquen los grans peys
qui meten en la mar ades un home, ades altre onsi ay tal cogi
tatis as, ades mar pots com grans seran los crits e les ueus
e les paors de aquells homens qui nos portan defendre e aquels
peys que seran dracs infernals a les quals no podran fugir
com fuyras al feu, e ueuras bollir la olla de les faues, e de les
cuiurons, e les unes faues puiraran aensus, e les altres de uella
van aensus, e la yggia de la mar era en axi bullent, com
la yggia de la olla qui esta sobre al feu, on consideriar pots
qual.

101
qual doctor sera on aquels homens quiseran en axi en aygua bulent
com lo por es en la mar, et bo tira molt pus forment aquella aygua
y leolla de les faues. Amable fill com ueuras las rieras e los gran
torrenes on para laigua, e cau per les roques a en Jus conde
na com moles son los pecadors, e los infels qui noceran cas
uindia de caura en la boca del drae infernal, on pensarpols si
tueus en una alta ribera, e que caygueses en una boca del drae
plena de foc a flames e que lo drae aguis gran deu, e agudes
com gran paor auries. Veu fill en lo gran foc estar los uns
torns sobre los altres, e les vnes brans. Sobre les altres en axi fill
estaran los infernals los uns sobre los altres tot temps, e lo con
de casen sera en axi ple d'inter, e de foc de foc ardent com son los
grans riors que ueus estar en lo foc fill peue que ages temor del
foc infernal qui tot temps dura, ve a lo forn on fan lo vidra
e al forn on coen la opa, e considera quant esseries una hora en aquel
foc, on ripertot homon, quille donaua tu noi esseries ane
quel foet una hora quant mis deu tembie, que per un delit tem
poral que le ueu amet para esser en lo foc infernal qui tot temps
dura. Com ueuras com ueuras fonde lo plom, o, laur, o, lo argent
imagina que fas un gran pot ple de plom, o, d'aur, o, de plata es
a la boca del pou auries paor, si hom te laigua les mans, e los
peus, emetia en un sac e quel lliga una gran pedra anellat
e que el gita en lo pou donc a sepa fill del estanyn qui es
ple de aur, e de argent fus, on enteran los homens, qui per
aur, e per argent curan perduda la gloria de deu. En un ueu
ras lo glas en laigua, e en mig de aquell glas aura pedra
o, fust, o, alguna altre cosa, cogita fill com los pecadors
qui per la lor deluxuria hauran perdut lo regne cele
stial esseran estaran tots meiu dintre los grans muntanyes
que son de glac e de neu en los inferns. Com iras fara el mur
de la ciutat, e iras las besties mortes que hom gita al
val, curaras moltes cans grans e porcu, e porcu que rou
ran aquelles besties les deller, e los vells, e la cara, e los
brasa, e les cames, e enteran d'inter la buentia que uen
ran

van lurs ossos qm en raran lurs cor. elurs entronjes -
edonut esao fill qui cogiter en los infernats quieseran pu
los campos, eieuran los demonis ensemblans decans.
e delecti ede seipent, e mordian aquelli toment lurs
capi elurs blasso, elur vmbus egnonr com seras
alecamesaria emuras que los carnicer ab los gran
collelli degolleran loimolton, e ab los maseb auerian
van los boues e carperan ab los collelli beallant
aquelli a piteel ab los gran collelli tenquen e pesegen
aquelli. cogita adones fill com gran en la pena infernalane
quels homens que los demonis turmenten en infern eno poden mo
vir. siuas deasar eueu los cans ajustas eobie vna liebra
o, vn conill, e auerian, e tenquen, e tiren, e euenxen aquell de
totas parts, e aquell noha nulla auida, ne pot defendre, al
fira com los demonis qui son tenent, e tan mali resisten als
animas dels peccadors a turmenten, e adona pena in amable.
si eres Rey, e eres en un gran desert tot sol, et non auies olla
cora que menjaris ne beuisses, e per gran fam, e gran set eres
apunt de mort daries tot ton regnat e unpa, et p vn any
d'aygua, e tot regnat ne donaues; don que aidel que p
vn peccat mortal ne hages en infern far, se perdura. E me
seu que no potas haure vna crosta de pa, ne vna gota d'aygua.
Ve a l'embar emira quantes gotas ha d'aygua, e guarda la
arena o, vna quantes gran d'arena ten, e l'ena los dits
e conta les estelas, e cogita quantes gran de mil cabrien
en lo spai quies en se lo cel, e l'ena sapies fill que mes dany
sens comparatio estera vn peccador en les penes infernals, q
no es lo nombre de les coses demunt dites, Enen fill com gran
pena ale aia del home infernal e arla memoria membra
pa que tot temps haurea pena, et en eniment entendra
q a perduda la gloria que no ha si, e laustuntat a irara la
memoria que membra infuinda pena, e lo eniment qui
entens la gloria q ha perduda, or per auo cascuna de quito

potencies a cura pena en laltre, e ensi mateixa, sabs fill que fan los mariners qui van sobre lamar com an mal temps, gitan en lamar les caxes, on es l'aur, o, l'argent, e gitan la mercaderia que porten, e saps per que? perco que puiguen estovre, a mort, on perfo que puiguen estovre a fugir a les penes infernals gita tottes coses de ton cor, e noi ages altre cosa mas me sena deus on so que sia plaent a deu.

De paradís

Paradís es veer deu, esser ab deu, en gloria, on fill meus uylls nopoden veer tota lamar, ni les mies mans not podè fill escriure tota la gloria de paradís, com sia cosa que la gloria de paradís sia molt major sens comparatio que tota lamar ne encare tot lomon no estan fran com es la gloria que los sants de paradís an en mo sena deus. Tot soquet poria dir, e significar fill de la gloria de paradís, not vull dir, ne escriure, car daltres coses hauem a pensar em la te parais gran a gust l'obee, mas breument te direm alguns poques de paraules de la gloria celestial. Amable fill en paradís sede mas tra deu enue unitat, e trinitat, e essentia al remembrament, enteriment, e voler de la dia, e aquesta demonstratio estan gran que lo remembrament, el enterimeu e lo voler an tot lur compliment lo qual compliment noporian hauer si tot lomon o, neil milia mons haviem sens lo demostrament demunt dit. Situ fill enters en paradís los ceus uylls corporals veuran lo cors de mo sena deu Jexu^e. e los ceus uylls spirituals veuran la sua dia, e son entanimet veura una semblant natura de la tua ab la deitat. deuant mo s^r Jexu^e. veuras fill estar ma dona sancta maria, e veuras professio e renus de tots los Angels, Arcangels, martires, profetes, vergens, confessors, abbats, e oyra que tots ab cant de molt gra dolson lo aran, e beniran mo sena deu, ay tant de temps com deu estara Alce, ne durera vosa gloria coes perdurablement sens fi. Com la memoria meubrava el en

temiment entendra quella gloria tot temps durera, e quer no
saura la gloria, que la voluntat aura que les poria nome
nar ne significar fill. Voler tot deu, e auer tot deu, e voler
tot temps esser, e esser tot temps, e amar tota la gloria deli sant de
de paradís, e haure gloria entota la gloria, e menbrar, e en
tendra esta gla penser com es gran la gloria que es en los sant de
gloria qui entota la gloria demunt dita, amable fill si entas
en paradís cori auris glorificat, qui mult temps no morra, e onte
nullis sera e per qual loc se vuller passara, e tantost com a otras
esser en un loc tantost juras que. Quant sera, que el sol jam, set
calt, fiet, dolor nenulla passio no hauras, e tot temps en esta bena
nancia, e en molt maior. Amable fill considera sovint en
esta gloria de que parle perso que hi vius, e remembre lo breu
temps desta vanitat mundana per lo qual molt home per
la celestial gloria, e se enta consideratio comparatio dela bena
nancia de aquest mon e dela gloria del altre regla, e enton com
saura mercaderia es que per vendre sa o auer major tresor q
tota la benanancia de aquest mon. Com sauras al tauler dels
escachs aquest nombre mit, e compara ab la primera casa tota la
benanancia de aquest mon: e la segona mit, tota la benanancia
qui for endos regles semblants a aquest, e en la tercera casa mit
la benanancia de quatre mons, e si multiplique la benanancia
per totes les cases del tauler, e com les cases del tauler not ce stara
se mes cases del cel, del cel, e del regnes del aygua del mar
e de la gran de la arena e de totis infinitis punts, com cabien en
la cel e la terra, e com tot aço not ce stara a multipliar lo
nombre per tots los noms que son ce llati, e son e seran en lo temps
preterit, present, e futur, e si aço pots fer encare per tot aço not abas
tara a fer comparacio de la gloria de tots los regles demunt dits
ab la gloria de paradís, car tota esta gloria demunt dita sera
finida, e la celestial gloria nul temps no aura fi. On es fill
gloria quina semblant ab gloria quina amada per volentat
infinita eternal tota poderosa, tota sauria, tota iusta, tota
acabada, e es la voluntat del deu de gloria. Ne qual gloria
es semblant ab gloria que los sant an enço que son amant

per la humana natura de Jhesu^s. e per nostra dona s^{ta} ma
 ria quison melors creaturas que totas les altres creaturas.
 on, suscepare fill de le celestial gloria mes trob en mi
 de defalliment, a recomptar, e assignificar la gloria de pa
 vays esperaco lexarmene esperarem del llibre de Eusebi, l'oe
 Blanquerma, mas ayent te sull dir que pensar pots com
 benaujrat seran aquells que entendran en aytal gloria
 e seran perque los infants usquen de error, enosian ensoe per
 durable, e agen la gloria demunt dita per gratia de no^s sr
 deus

Acabae es lo llibre de la doctrina pueril per gratia, e auida
 de no^s senor deus, lo qual llibre me tem e comend, en quada
 e en benedicio de ma dona s^{ta} maria verge gloriosa e de
 son fill no^s senor Jhesu^s.

Faint, illegible handwriting at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Second block of faint, illegible handwriting.

Main body of the page containing several lines of extremely faint, illegible handwriting.

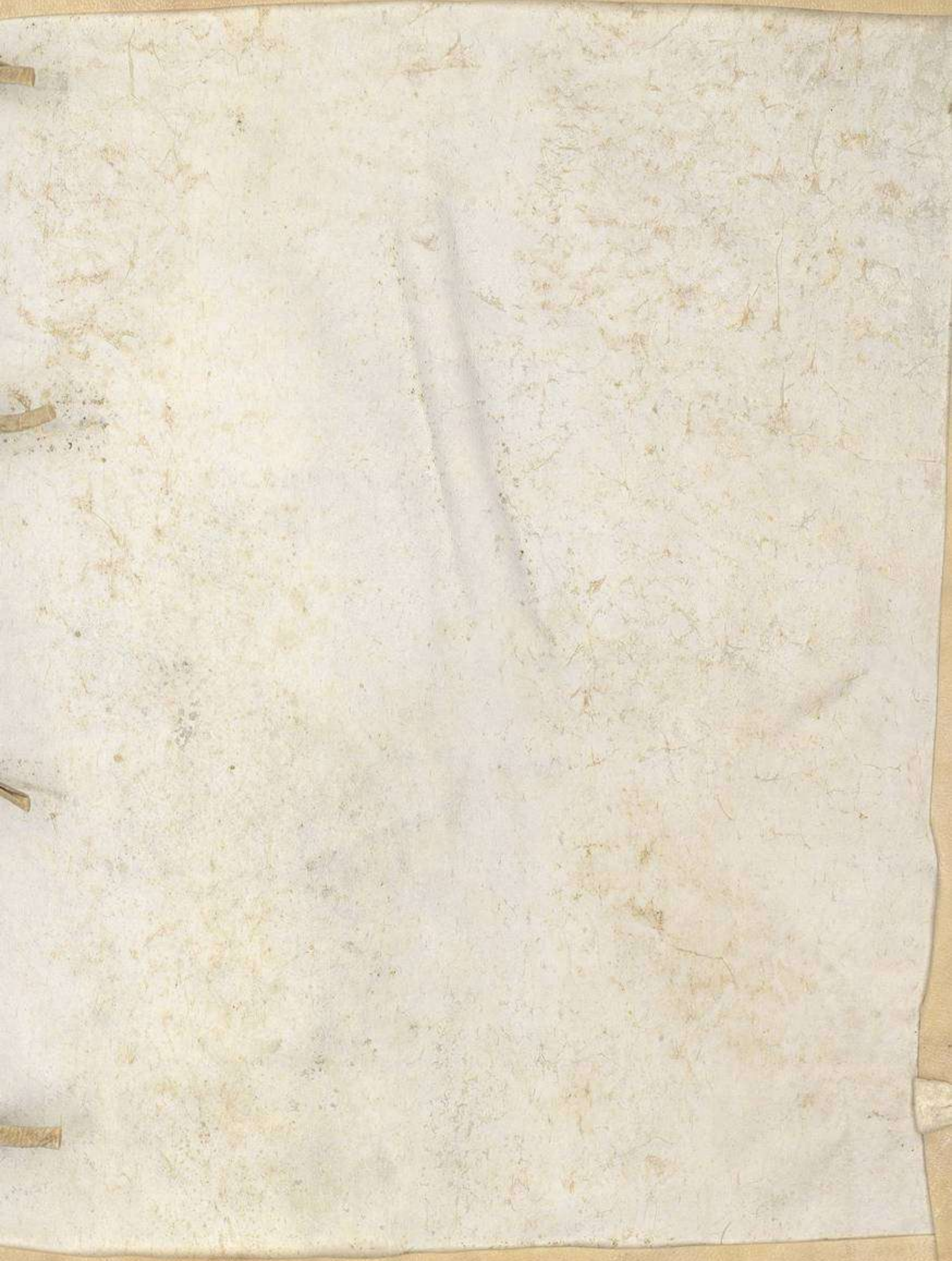

115.
7.024